

RABBİNİ DİNLE

HAFSA BİLGİN

TAHLİL
YAYINLARI

İstanbul-1442/2021

Tahlil Yayınları: 113

Hafsa Bilgin: 4

Yayın Yönetmeni
Sadullah Yıldız

Yayına Hazırlık
Hacer Bilgin
Rabia Tokar

Tashih
Vildan Kırbaç

Kapak Tasarım
Refik Caval

İç Tasarım
Şaban Muslu

1. Baskı: Ocak 2021

Baskı - Cilt
Şenyıldız Matbaacılık
Sertifika No: 11964 Tel: (0212) 483 47 91

ISBN
978-605-7850-29-4

İletişim Adresi
Kartaltepe Mah. 60. Sok. No: 50 Bayrampaşa/İSTANBUL
Tel/Faks: (0212) 417 77 75

tahlilyayinlari.com
editor@tahlilyayinlari.com

Her hakkı mahfuzdur.

RABBİNİ DİNLE

Hafsa BİLGİN

TAHLİL
YAYINLARI

Hamd;
Rahman ve Rahim olan,
Ödül ve ceza gününün tek sahibi,
Âlemlerin Rabbi Allah'a mahsustur.
Rabbimiz! Ancak sana kulluk eder, yalnız senden yardım isteriz.
Bizi nimetine erdirdiklerinin yolu olan dosdoğru yola ilet,
Gazaba uğramışların, doğrudan sapmışların yoluna değil!
Ümmetine emanet ettiği Kur'an-ı Kerim'i okumayı,
Anlamayı, idrak etmeyi ve yaşamayı öğreten,
Şefaatine muhtaç olarak yaşadığımız Resûlullah sallallahu aleyhi ve selleme salât ve selam ederiz. Bütün salâtlar ve selamlar O'na, ailesine ve ashabına olsun.

Rabbini Dinlemeye Başlarken…

Yeryüzü, üzerinde asırlarca yaşayacak olan insanın varlığına Âdem aleyhisselamın ve eşi Havva annemizin dünyaya gönderildiği gün şahitlik etmiştir. Asırlar boyu sürecek insanlık tarihi de anne-babamızın ve kıyamete kadar insanın bulunduğu her yerde onun düşmanı olarak yaşayacak olan şeytanın dünyaya gönderilmesi ile başlamıştır. İlk insan, ilk baba, ilk anne, ilk düşman ile birlikte kâinat yaratılma sebebini icra etmeye başlamış, yaratılmış her varlık düzenli bir şekilde hareket hâline geçmiş, sonunda tükenecek olan dünya için zaman başlatılmıştır.

Yeryüzünde ölümün kalmadığı, dünya için zamanın bittiği güne kadar mü'minlerin karşısında karşıtlığını koruyan şeytan yaşayacak; Allah'a iman eden her mü'min, şeytana rağmen Rabbini tanıyacaktır.

Dünyanın şahit olduğu son peygamber Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ve onun ümmetine emanet ettiği son kitap Kur'an-ı Kerim; dünyaya ait insanın bilmesi, anlaması ve yaşaması gereken her bir ayrıntıyı mü'minlere bildirmiştir. İnsan, insan olarak yaratılma maksadını Rabbinin kelamını öğrenerek tamamlayacaktır. Rabbinin kelamından insanın yaratılma, yaşatılma ve öldürülme maksadını öğrenemeyen dünyada fanilik sınırı ile yaşamaya mahkûmdur.

İnsan ve toplum, Kur'an'a göre yaşadıkça yükselir; Allah'ın kelamından uzaklaştıkça değersizleşir. Allah'ın sözüne kulak vermeyen her kalp ve zihin yokluk içerisinde karanlığa dalıp gitmektedir. Bu dalgınlığın sonucu; kalbin üzerine kilit vurulup da artık hakikati hissedemez, gözlerin doğruyu göremez, kulakların gerçeği işitemez olmasıdır.

Kur'an-ı Kerim; bir ucu Allah'ta, bir ucu da kullarının elinde olan bir bağlantıdır. İman eden mü'min; Kur'an-ı Kerim okuyarak, yaşayarak, anlayarak Rabbi ile arasında bir ilişki kurmaktadır. Allah ile kulu arasında kurulan bu ilişki; mü'min bağlandıkça kuvvetlenecek, başka hiçbir kimsenin dışarıdan müdahalesi ile şekillenmeyecek ve kul istemedikçe koparılamayacak yapıdadır.

Dinlemeye Hazır Olmak

İbadetler başta olmak üzere bireysel tavırlarda iyiliği emretmek ve kötülükten alıkoymak gibi toplumsal sorumluluklarda mü'minden istenen temiz, çirkinliklerden arınmış bir hayat yaşamasıdır. Bu sebeple Kur'an-ı Kerim; imanı, ibadeti anlattığı gibi insanın ahlakını, ruh yapısını, insan ilişkilerini, aile huzurunu, Müslümanca siyaseti, ticaretin helalini, önceki toplumların akıbetini mü'minlere öğretmiştir.

İnsanla bağlantılı olan her konu ile ilgili Kur'an-ı Kerim'in mü'minlere bildirdiği bir haber vardır. İnsanın hayatında bulunan küçük-büyük her konuya, her olaya bir bakışı vardır.

Söz Rabbimizin sözü, nakleden Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem olduğu sürece mü'min; işitme ve harekete geçme eylemini, 'İşittim, itaat ettim' canlılığında yaşamalıdır. Çünkü Kur'an'ın çağrısına uyup cevap vermeyenler, duyusu var olsa da hakikate sağır olanlardır.

İnsana düşünme, fark etme becerisi sağlayan, imanı besleyen kaynak Kur'an-ı Kerim'dir. Dünya âleminde bireyin ve toplumun yarınını takdir edebilmesi, yönünü bulabilmesi, karanlıktan çıkabilmesi bu kaynağa yakın yaşayabilmesine bağlıdır.

Allah'ın kelamını dinlemek; sözünün gereğince hareket etmek, verilen nasihatleri kabul etmek için kulak vermek demektir. Rabbimizi dinlemek; O'nun beğendiği insan, razı olduğu toplum hedefine ulaşmak için O'nun verdiği Kur'an metodunu takip etmektir.

Kur'an-ı Kerim'i okuma, ezberleme, anlama eylemlerinin her birinde onunla amel etme şartını koyan, sözün sahibi olan Allah Teâlâ'dır.

Rabbinin kelamını dinleyecek olan mü'min;

– Kur'an-ı Kerim okurken ve dinlerken niyetinde Allah'ın kelamını öğrenme, onunla amel etme samimiyeti ve ciddiyeti taşımalıdır.

– Yalnız başına ya da topluluk içerisinde, her zaman ve mekânda Allah'tan korkarak yaşamalıdır.

– Helali yemeli, helali giymeli; uykusunda, gezmesinde ve tercihlerinde helal hassasiyeti taşımalıdır.

– Kalbinde, zihninde ve meşguliyetlerinde Rabbinin kelamına, emir ve yasaklarına yer hazırlamalıdır. Günahların ağırlığından kurtulmaya çalışmalı; Allah'ı dinleyebilmek için gören gözünün görüş alanını, duyan kulağının ses duyarlılığını sınırlandırmalıdır.

– O’nun kelamını anlamak, idrak etmek ve sözünün kendisine etki etmesi için insan; kul olarak nerede durması gerektiğini öğrenmelidir. Susmayı bilmeyen, dinlemeyi beceremeyecektir.

Elinizdeki bu çalışma; belli ayetler üzerinden insana Rabbi ile imanı arasında kuracağı kuvvetli Kur’an bağını tanıtmak, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin ümmetine emanet ettiği Kur’an-ı Kerim’in mü’minlere yaşattığı vahiy sıcaklığını hissettirmek, Allah Teâlâ’nın kelamını dinlemenin gereğini yaşadığı hayat üzerinden gösteren insanın, Rabbinin rahmetini hak ederek ömrünü nasıl tamamlayacağını anlatmak amacı ile hazırlanmıştır.

Bu çalışma ile ilgili belli hususlar

1- Bu kitapta; Rabbimizi tanıtan, insanın dünya ile ahiret ilişkisini tanzim eden, fıtrata uygun tabii insan karakterini anlatan, bir ayet-i kerimenin Rabbimizle kuracağımız Kur’an bağını nasıl güçlendireceğini gösteren ayet-i kerimeler ve o ayet-i kerimeler ile ilgili tefsir notları bir araya getirilmiştir.

2- Bu metin bir tefsir çalışması değildir. Bu sebeple her ayet-i kerimenin Arapçası ve Türkçe mealinin ardından o ayetle ilgili uzun uzun açıklamalar ve örneklendirmeler yerine tefsir kitaplarımızdaki öz bilgi okuyucuya ulaştırılmak istenmiştir. Ayet-i kerimeler hakkında daha detaylı malumat sahibi olmak isteyenler için kitabımızın sonunda kaynak olarak kullanılan eserler belirtilmiştir.

3- ‘Rabbini Dinle’ ismini verdiğimiz bu çalışma için hafız olmayan, tefsir bilgisi bulunmayan mü’minlerin kendileri için öncelikli görülen, kolay anlaşılır, hemen hayata geçirilebilir, ezberlemesi kolay olacağı zannedilen yüze yakın ayet-i kerime belirlenmiştir. Belirlenmiş bu ayet-i kerimeler Arapça ve Türkçesi ile ezberlendiği takdirde okunan tefsir bilgisinin kalıcılığı artacak, Kur’an bağı güçlenecektir.

4- ‘Rabbini dinleyen ne öğrenir?’ başlığı altında Kur’an-ı Kerim’in tamamına vâkıf olan bir mü’minin edineceği birikim detaylandırılmadan, başlıklar hâlinde derlenmiş, okuyucu için örnek olması adına Kur’an-ı Kerim’in belli ayetlerinin konu fihristi çıkarılmıştır. Konu fihristi yapılırken belli bir konu dizilimi ya da konu seçimi yapılmamış, her sureden örnekler verilmeye çalışılmıştır. Böylece Kur’an’ımızın kapsamlılığına şahit olup ‘Rabbini Dinle’ çalışmasının da bu kapsamlılığın sadece küçük bir bölümü olduğuna dikkat çekilmek istenmiştir.

5- Okuyucunun dikkatini ‘Rabbimizle Kur’an bağımız’ samimiyetinde yoğunlaştırabilmek için belirli bir ayet sayısına ulaşmak hedeflenmemiştir.

6- İlk ayet-i kerime hariç ayetler belli bir sıralamaya göre düzenlenmemiş, bu sebeple de 1-2-3 şeklinde numaralandırma yapılmamıştır. Birinci ayet-i kerime ise bireyi ve toplumu ilgilendiren ilk mesele, birinci çözüm ve başlangıç noktası olarak görüldüğü için bilhassa önce aktarılmıştır.

7- Daha detaylı anlatılmış belli konuları derlemek, akılda kalıcılığı sağlayabilmek için şemalandırmalar ve görsel anlatımlar yapılmıştır.

8- Kitabın sonunda okuyucunun kendisine ‘belli cümlelerin hangi ayet-i kerimeleri hatırlattığını’ görmesi, ayet-i kerimelerin ne kadarına vâkıf olduğunu ölçmesi için bir değerlendirme formu bulunmaktadır.

9- Hem ezberlemenin kolaylığı hem de kitabı okumayı tamamladıktan sonra öğrenilen ayetleri bir arada görmenin zihin için bir özet olması amacıyla kitabın sonunda ayet-i kerimelerin fihristine yer verilmiştir.

Rabbimizi Kur’an-ı Kerim üzerinden dinleyeceğimiz bugünler, cennetlerinde bizzat cemali ile müşerref olacağımız o günlerin teminatı olacaktır. Rabbimizden niyazımız bizi ve mü’min kardeşlerimizi bu gerçeğe kör edecek gafletten korumasıdır.

Hafsa Bilgin
05.12.2020, İstanbul

Rabbini Dinleyen Ne Öğrenir?

Kur'an'ımız insanlık tarihinin son kitabı, dünyanın gördüğü son peygamberin mucizesidir. Her insanın kendisine biçilen kısıtlı ömrü ile kalabildiği dünya, şeytana rağmen Rabbinin rızasını kazanan mü'minlerin öz vatanı değil, ebedî kimliklerini kazandıkları cennet güzergâhıdır.

Rabbinin kelamını bir bütün olarak dinleyen mü'min yeni bir kimlik kazanacak, hayata ve kendine dair yüzlerce konuya vâkıf olacaktır.

İyi bir Kur'an ehlinin Kur'an-ı Kerim'den öğreneceği konu başlıklarından bazıları:

- n Allah Teâlâ'nın nimetlerine karşılık kul, hamd etmeyi bilmelidir. Şükür, nimetin devamına vesile, nankörlükse nimetin yok olmasına sebeptir.
- Mü'min, Allah'ın gösterdiği dosdoğru hidayet yolunu tanır; Yahudi ve Hıristiyanlar'a benzemekten kaçınarak peygamberlerin, salihlerin kıssaları üzerinden imanı okur ve o kimseleri örnek alarak yaşamaya gayret eder. Zihinlerde anlaşılmasını kolaylaştırmak için önceki yaşamış kimselerin hayatlarından örnekler vermek Kur'an'ın da üslubudur.
- Mü'min; melekler, cennet, cehennem, Arş gibi gaybî konulara iman ederek ve bu imanını hayatına yansıtarak yaşar.
- Yalnızca Allah'ın kulu olarak yaşamak ve yalnız O'na kul olmak imanın gereğidir. Bizden önceki tüm şeriatlar ve peygamberler yalnız Allah'a kulluğa, O'na boyun eğmeye çağırmışlardır. Şeriatlar temelde aynı olup ayrıntı hükümlerde farklıdır. Allah Teâlâ indirmiş olduğu tüm şeriatlarda mü'minlere hükümlerinden razı olarak amel etmelerini emretmiştir.
- Anlaşmaya uymamak, sözünde durmamak, akraba ilişkilerini kesmek ve yeryüzünde bozgunculuk çıkarmak gibi davranışlar yasaklanmıştır.

• Mü'minin sözü ile fiili birdir; kendisinin başkalarına hakikat olarak anlattığı şeyden uzak yaşaması akılsızlıktır.
• Allah Teâlâ belli dönemlerde zalimlerin, kâfirlerin azgınlık yapmasına ve yeryüzünde haksız yere adam öldürmelerine, haramları işlemelerine izin verir; Allah Teâlâ kullarını cezalandırmayı ihmal etmez, mühlet verir. Hiçbir zalimin zulmü uzun sürmez. Gelecek, Allah'ın yardımı ile gelen zafer ve rahatlık olacaktır.
• İsrailoğulları'nın en büyük özellikleri kendi istek ve arzularını Allah'ın razı olduğu kulluğun önüne geçirip Allah'ın kelamını tahrif ederek kendilerine göre uyarlamaları, Allah'ın rızasını değil zevklerini önemsemeleriydi. Zevkleri ve çıkarları uğruna Allah Teâlâ'nın kullarından razı olduğu hidayet yolunu bırakıp Kur'an-ı Kerim'in hayat metodunu terk eden kimseler ve toplumlar zarara uğramaya, günahlara dalıp başıboş yaşamaya, hem ekonomik hem psikolojik olarak çökmeye mahkûmdur.
• Allah'tan korkarak yaşayan mü'min, Kur'an-ı Kerim'e sımsıkı yapışır ve onunla amel ederek yaşar. Sabır, doğruluk, infak, istiğfar etmek insanı takvaya götüren amellerdendir. İman ve takvanın mü'minde bir arada bulunmasının sonucu ise afiyet, bol rızık ve belalardan emin olarak yaşamaktır.
• Yanlış vesveselerden, sapkın inanışlardan kalpleri arındırarak 'temiz insan, temiz kalp, temiz zihin, güçlü ve sağlam aile' oluşturmak dinimizin en önemli hedeflerindendir.
• Uğursuzluğa inanmak, fala tutunmak haramdır. Sihir, büyü yapan insanlar kudretin kendilerinde olduğunu ve insanlık üstü bir güce sahip olduklarını zannederler. Müslüman ise zararın ve yararın Allah'ın izniyle olduğuna, Allah'tan başka sığınılacak, yardım istenecek kimse olmadığına iman eder.
• Mescit imar etmek, ihtimam göstermek Müslüman'ın görevlerindendir.
• Yahudi ve Hıristiyanlar; Müslüman'ı dininden saptırmak, inançsızlığın gölgesinde bırakmak, mü'minlerin hayatlarına hükmetmek ve üzerinde otorite kurmak isterler. Onlar mü'minlerin birliklerini bozmak, kardeşliklerini engellemek için kinlenirler.
• İnsanlara örnek ve önder olmanın şartı amel-i salihlerle yaşıyor, şer ve bozgunculuk ile savaşıyor olmaktır. Adil olmayan, günahkâr ve isyankâr kimsenin insanlığın önderi olması mümkün değildir.

• İslam dinini müdafaa etmeleri mü'minlere cihat farz kılınmıştır. Cihadın önüne geçecek korkaklık, gelecek kaygısı, kahraman olma isteği, tembellik gibi duygulardan uzak yaşamaları emredilmiştir. Mü'minin cihat ibadeti ile kaybı yoktur; sonu ya zafer ya da şehadettir. Allah katında ulaşılabilecek değerlerin en üstünde şehitlik mertebesi vardır.
• Allah Teâlâ sabreden kullarına yardım ve zaferi vaat etmiştir. Hastalıkla, belayla imtihan edilmek Allah'ın dünya hayatı için koymuş olduğu kanunlardan biridir. Gerçek mü'min, başına gelen musibetlere sabrederek 'Biz Allah'tan geldik, ancak O'na döneceğiz' diyerek dilini kalbine şahit kılar.
• Mü'minlerin hidayet kaynağı Kur'an-ı Kerim, iman edenleri farzlardan sonra nafilelerle daha çok amel ve daha güzel ibadetlerle yarışmaya teşvik eder.
• Şeytan, insanın düşmanıdır. Düşmanlığını insan üzerinde adım adım gerçekleştirir. Günahı mü'minin gözünde süslü gösterebilmek için önce ibadetlerinde gevşeklik yaptırır. Ancak şeytanın insan üzerinde vesvese ve güzel gösterme dışında bir gücü yoktur.
• Allah'ın dinini bilen kimsenin görevi, bildiği hakikatler üzerinde hiçbir değişiklik ve yorum yapmadan, yapmış olduğu davetin karşılığını dünyalık bir şeyden değil, yalnız ve yalnız Allah'tan bekleyerek bilmeyenlere öğretmektir.
• Haksız kazanç, rüşvet ve daha fazla kazanç için Allah'ın hükümlerinden taviz vermek haramdır. Faizin her türlüsü yasaktır.
• Münafık, insanların önünde yaptığı iyi işlerin reklamını yapar; tatlı konuşmasıyla kendisinin doğru olduğuna muhataplarını ikna eder. Kalbinde nifak olan kimse kendisine hakikatin hatırlatılmasından rahatsızlık duyar.
• Allah Teâlâ mü'minlere İslam dinini her yönüyle öğrenmelerini emretmiş, onları din üzerinden yapılan tartışmalara, ihtilaflara ve gruplaşmalara karşı uyarmıştır.
• Dünya, hayallerin üzerine kurulacağı âlem değildir. Dünya sevgisi, dünyanın insan gözündeki değeri Allah korkusu terbiyesinden geçirilmelidir. Aksi takdirde dünya, daldıkça Allah'tan uzaklaştıran bir imtihan olur. Ancak ahiret için yaşıyor olmak dünyadaki temiz ve mübah nimetlerden faydalanmaya da engel değildir.

• Kadın ve erkeğin boşanmalarının Allah katında üç talaka bağlı olmasının, boşama yetkisinin erkeğe verilmesinin hikmetleri vardır. Boşanmış ya da kocası vefat etmiş olan kadın iddet beklemelidir.
• Karı-kocanın birbirlerine yapmış oldukları iyilikleri boşandıktan sonra bile göz ardı etmemeleri, güzel günleri unutmamaları gerekmektedir.
• İyiliklerin on mislinden yedi yüz misline kadar karşılığını vermesi, günahları ise yapıldığı kadarıyla cezalandırması Allah Teâlâ'nın rahmetindendir. Allah Teâlâ'nın insanı hata yaptıktan sonra hatasını tövbeyle düzeltmeye teşvik etmesi de rahmetinin ne kadar geniş olduğunu göstermektedir.
• Mutlak otorite sahibi Allah'tır; dilediğini yaşatır, dilediğini öldürür. Dilediğine verir, dilediğini mahrum eder. Kimini aziz kimini rezil eder. Mülk O'nundur, hayır ve şerrin anahtarı O'ndadır.
• İmran kızı Meryem, Allah'ın dostlarındandır. Allah Teâlâ, Meryem'i İsa aleyhisselamın annesi ve mabedinin bekçisi olarak seçmiştir. Meryem validemizle ilgili kerametler Kur'an'ımızda beyan edilmiştir.
• Allah, peygamberleri mucizelerle desteklemiştir. İsra ve miraç da Resûlullah sallallahu aleyhi ve selleme verilmiş olan ibret ve ders yüklü en büyük mucizelerdendir.
• Gerçek mü'min, kendisini doğru yolda tutmaya gayret ederken çevresini emr-i bi'l ma'rûf nehy-i ani'l münker ile düzeltmeye çalışır.
• Toplumun ve bireylerin düzelmesi iki şeye bağlıdır; birincisi din ve dünyaya ait emanetlerin yerine getirilmesi, ikincisi ise adaletin yerine getirilip hakların sahiplerine verilmesi ve zulmün engellenmesidir. Müslümanlar dinlerini yaşamalarıyla ön planda olduklarında kimsenin onlara karşı gelme, önlerine geçme ve güçlerini zayıflatma takati olamayacaktır.
• Kâinatta olan her şey Allah'ın kanunu gereği sebepler silsilesi ile yaratılmıştır.
• İnsanın malı üzerinden imtihanı imtihanların en kolayı; bedeni ve nefsi üzerinden karşılaştığı musibet de imtihanların en zorudur. Musibetlerin ve belaların en büyüğü insanın dini üzerinden fitneye düşmesidir.
• Allah Teâlâ'nın yaratmış olduğu mahlûkatı üzerinde tefekkür etmek hakiki imanın göstergelerindendir. Allah'ı tanımak için Allah'ın

nimetleri üzerinde tefekkür şarttır. En büyük tefekkür örneklerinden biri de yaşlandıkça çocuklaşan insana bakmak, ibret almaktır.

• Müslüman sıla-i rahim konusunda hassas, akrabalarıyla ilişkilerinde dikkatli ve özenlidir. Allah'a davet etmeye, sadaka vermeye, infak etmeye mü'min önce ihtiyaç sahibi yakın akrabalarından başlamalıdır.

• Mehir, kadının hakkıdır.

• Her duygu ve hissiyatımıza Allah şahittir. Allah'a göre gizli-aşikâr yoktur. Allah hasedi haram kılmış, herkesin kendisine verilenden razı olmasını ve kimsenin başkasına verilende gözü kalmamasını emretmiştir.

• Kadın ve erkek ceza, ibadet ve sorumlulukları bakımından Allah katında eşittir. Allah; evli olan erkeği karısını gözetmesi, koruması, nafakasını karşılaması, eğitimini sağlaması ile ilgili sorumlu kılmıştır.

• Allah'a ve Allah'ın dinine davet eden kimse doğru bir üslup seçerek kalplere ve vicdanlara hitap etmelidir. Davetçinin görevi insanlara herhangi bir takdir beklemeden hidayet yolunu göstermek ve anlatmaktır. İmanı kalpte yeşertecek olan ise Allah'tır.

• Kur'an-ı Kerim'i anlamak, düşünmek ve gösterdiği yoldan gitmek, hükümlerinde eksiltme-artırma yapmadan hayatlarına tatbik etmek tüm mü'minlerin görevidir. Kur'an-ı Kerim yavaş yavaş, tefsirine vâkıf olarak, hükümlerini tasdik ederek okunmalıdır.

• Müslüman kardeşinin kanı diğer Müslüman'a haramdır. Kasten bir Müslüman'ı öldüren kimse tövbe etmediği müddetçe Allah'ın gazabını ve lanetini üzerine alır, ahirette de ebedî cehennemle cezalandırılır.

• Dinimiz, mü'minlere ümmet-i Muhammed'in din veya dünya işlerinde yararına olacak her konuda yardımlaşmalarını emretmiştir. Mü'min, başka bir mü'min kardeşi ile bir araya gelip muhabbet ediyorsa şu üç durumdan biri sebebiyledir; yardım, iyiliği emretmek, kötülükten sakındırmak, iki küs kimseyi barıştırmak içindir. Bu üç pozisyon dışında yapılan muhabbetlerde hayır yoktur.

• Din, temenni ve iddialardan ibaret değildir. İslam dinine inanmak kalpte yerleşen imanın amellerle doğrulanmasıdır. Allah'ın helal kıldığını haram kılacak, haram olarak belirlediğini helalleştirecek kimse yoktur.

• Allah Teâlâ, mü'minlere günahını alenîleştiren, günah işlemekten çekinmeyen ve günahının reklamını yapan kimselerle oturup kalkmayı, Allah'ın ayetlerinin hafife alındığı, peygamberlerinden birine

saygısızlıkta bulunulduğu ve dininin tartışma konusu yapıldığı bir ortamda bulunmayı yasaklamıştır.

• Doğruluğu ispatlanmamış şaibeli haber veya bir olayın kaynağına müracaat edilip tekit edilmeden haber niteliğinde yayılması mü'minler tarafından engellenmelidir. Bu sebeple mü'min, doğruluğunu bilmediği ve şahidi olmadığı hiçbir konuyu başkasına nakletmez, bunun bir iftira olduğunu bilir. Bir Müslüman'ın ayıbını başkalarına duyurmanın da helal olmadığını bilerek yaşar.

• Allah katında tek din, İslam dinidir. İslam bir bütündür, bir bütün hâlinde yaşanır. Bu bütünün bir bölümünü yaşamak, bir bölümündense uzaklaşmak caiz değildir. Bir Müslüman, bulunduğu şehirde dinini olduğu gibi yaşayamıyorsa yaşayabileceği başka bir belde varsa oraya hicret eder.

• Allah Teâlâ hurafelere inanmayı, kuruntularla yaşamayı, şahsî ihtirasların ümmet-i Muhammed'in birliğinin önüne geçirilmesini yasaklamıştır. Bu sebeple mü'min, Allah ve resûlü kendisi hakkında bir hüküm verdiğinde kendi görüşünü yok saymalıdır.

• Mü'min, mü'min kardeşlerine karşı tevazu sahibi ve merhametli; kâfirlere karşı hiddetli ve serttir.

• Allah Teâlâ, sırat-ı müstakim yolunu tek, ona muhalif olacak yolları birden fazla yaratmıştır. Çünkü hak tek, batıl ise birden fazla sapkınlık demektir.

Müslüman olduğunu dile getiren toplumlarda çoğunluk dinin ve aklın temellerinden uzak yaşasa da Allah'ın dinini olduğu gibi bir bütün hâlinde yaşamaya gayret eden sırat-ı müstakim üzerine yol alan itidalli mü'minler hep var olacaktır.

• Allah, Müslüman'ın vasiyetinin her daim yanında bulunmasını istemiştir. Miras, ölen kişi ile ilgili dinen yapılması gerekenler yapılıp vasiyeti yerine getirildikten sonra paylaştırılır. Anne-babanın, akrabaların bıraktığı mirasta kadın ve erkeğin payı vardır.

• İmanın iki unsuru vardır: Birincisi huşu ile kılınan namaz, ikincisi de günahlara engel olan takvadır.

• Kıyamet günü; insanın dünya ve dünyaya dair tüm bağlantılarının ve ilişkilerinin kesildiği, hiç kimsenin yardımının görülemeyeceği, yapılacak hiçbir ibadetin artık fayda veremeyeceği gündür. Kıyamet günü insanın yalnız Allah ile bağı kalmış olacak, her insan kendi amellerinden hesaba çekilecek, Allah bir başkasının ameli ile kimseye

muamele etmeyecektir. Ve kıyamet ansızın gelecek olan gündür; mü'mine düşen de 'o gün bugündür' şuuruyla hazırlıklı yaşamasıdır.
• Allah'ın adı anılmadan kesilen hayvanın eti helal değildir.
• Mü'min, Allah'ın nuru ile diri; kâfir ise küfrün karanlığı, günahların kiri ile ölü gibidir. Müslüman yüce, şerefli ve kaliteli bir hayat için mücadele ederken kıyamet gününe iman etmeyen kimseler aşağılık ve basit bir hayat da olsa sadece uzun yaşamayı temenni ederler.
• Peygamberler Allah Teâlâ'nın hidayetini onun kullarına ulaştırmakla görevli elçiler, dinin nasıl yaşanacağını gösteren örneklerdir. Kendilerine Allah'ı hatırlatacak bir uyarıcı gelmemiş hiçbir toplum yoktur.
• Anne-babaya saygı, hürmet ve iyi davranış Allah'ın emirlerindendir.
• Rabbimiz, Kur'an-ı Kerim'e uyulmasını emrettiği gibi Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin sünnetine uyulmasını da emretmiştir. Resûlullah sallallahu aleyhi ve selleme verilen hidayete yani Kur'an ve sünnete tâbi olan bir mü'min için sonunda varılacak yer cennet, Resûlullah sallallahu aleyhi ve selleme verilen hidayeti yalanlayan veya yok sayanın sonu ise ateştir. Mü'min, Allah ve resûlüne itaat etmeyi tüm şart ve zamanların önüne geçirir.
• Dinimiz İslam, zorlukları kaldırmış; insandan takati üzerinde bir şey istememiştir. Teyemmüm bunun örneklerindendir. Mü'mine düşen de insanlara kolaylık tanımak, zorlaştırmamak ve sorumluluğu altındaki kimselere kaldıramayacağı görevler yüklemekten kaçınmaktır.
• Samimi mü'min çevresinde günahların işlenmesine kayıtsız kalmaz, hiçbir kınayıcının kınamasından da etkilenmez. Çünkü günahlar çoğaldığında ve yaygınlaştığında Allah'tan gelecek olan azap, o günahları işleyen ya da işlemeyen herkesi kapsayacaktır. Ancak Allah'ın vermiş olduğu görevleri kendi üzerinde ve sorumluluk alanında yerine eksiksiz getiren mü'min, çevresindeki insanların yanlışları sebebiyle helak olmaktan kurtulacaktır.
• Bir toplumun bekası, o toplumun salih amellerle ve güzel işlerle yaşıyor olmalarına bağlıdır. Değişim ise insanın kendisiyle başlamaktadır. İnsan iradesini hangi yöne kullanırsa o tarafın kapılarını Allah sonuna kadar açacaktır.
• Fıkhî hükümler, on iki kamerî aya göre uygulanır.
• Kaderin hayrı ve şerri Allah Teâlâ'dandır.

• Zekât insanları cimrilikten kurtarır, toplumsal merhameti ve hoşgörüyü sağlar.
• İlim meclisinden uzak kalmak kalp katılığının sebebidir.
• Allah'tan azabın indiği an, tövbe için de kapıların kapandığı andır. Tövbe kapıları kapanmadığı müddetçe hakiki ve doğru bir tövbe, işlenen günahın izini siler. Kul tövbe ettiği takdirde silinmeyecek hiçbir günah yoktur. Nefis terbiyesi de günahları terk etmekle başlar.
• Allah'ın ayetlerini, hükümlerindeki hikmetlerin inceliklerini ilimde derinleşen kimseler bilebilirler. Din hakkında soru sorulacak kimseler de ilim sahibi kişilerdir. Dinî konularda derin ilim sahibi âlimler yetiştirmek ise İslam toplumundaki bütün mü'minlerin görevidir.
• Allah'ın davetinden yüz çeviren kimselerin çoğu malına veya makamına güvenen kimselerdir.
• Her zaman ve her mekânda kâfir, mü'minin düşmanı; mü'min de kâfirin düşmanıdır. Kâfir; Kur'an'ın ayetlerini, Allah'ın kelamını inadı ve kibri sebebiyle inkâr eder. Kibirli kimseler daha da büyümeyi isterken Allah onları dünya ve ahirette düşüklük, seviyesizlikle cezalandırır. Firavun da her zamanın azgınlık, küfür, kibir ve kötülük örneğidir.
• İslam fıtrat dinidir. Her insanın fıtratı Allah'ı tanıma, yalnız O'na iman ve kulluk etme ciddiyetinde yaratılmıştır. Lût aleyhisselamın hakikate çağırdığı kavim de Allah'ın yaratmış olduğu fıtratı değiştirdiği için azabı hak ederek helak olmuştur.
• Mü'min, Allah'ın ayetlerinin hafife alındığı, peygamberlerinden birine saygısızlıkta bulunulduğu ve dininin tartışma konusu yapıldığı bir ortamda bulunmamalıdır.
• Kız veya erkek çocuk; ikisi de Allah'ın hediyesidir. Biri diğerinden daha değerli değildir. Evlatları arasında ayrım yapmamak, birini daha fazla seviyor olsa bile muamelede bunu yansıtmamak babanın görevlerindendir.
• İsyan etmeksizin üzüntüden dolayı ağlamak insanî bir hâldir.
• Duaya Allah'a hamd ve övgü ile başlanır. Zulümlerine devam eden kâfirlerin helak olması, azaba uğraması için dua etmek caizdir.
• Kur'an-ı Kerim, belagati ve fesahatı ile Arap olan/olmayan herkese meydan okumuştur. Kur'an-ı Kerim, Levh-i Mahfuz'da koruma altındadır. Kıyamet gününe kadar da korunacaktır. Kur'anımız tüm

şüphe ve tereddütlerin üzerinde apaçık bir kitaptır; üzerinde yapılacak her türlü tahrif, ifrat ve tefrit içerikli yorumlardan berîdir.
• Müslüman'ın kalbi Allah'ı hatırlamak, dili de onu anmakla meşguldür. Namazla Allah'a yönelmek sıkıntının, kederin ve bunalmanın ilacıdır. Allah'ın huzurunda secde hâlindeyken ağlamak güzel amellerdendir. Bilhassa gece namazı Allah katında şeref sebebidir.
• İntihar haramdır.
• Mü'min, ailesini ve evlatlarını iman üzerine yetiştirme konusunda dikkatli ve uyanık davranan kimsedir. Anne-babanın iyi amellerle Allah'ın rızasına uygun yaşamaları evlatlarına etki edecektir.
• Allah'ın rızasına uygun yapılmayan hiçbir amelin kıymeti, mizanda ağırlığı yoktur.
• Avreti teşhir etmek haramdır.
• Zina, şirk ve adam öldürmekle aynı listede yer alan kebair günahlardandır. Gözü haramdan korumak ve namusu muhafaza etmek mü'mine farzdır. Müslüman kadının namusu ile ilgili iftira atmak da kebairdendir.
• Bir eve girmek istendiğinde izin istenir.
• Mü'min, arkadaşlarını salihlerden seçer. Affetmek, bedelini ödetmekten daha temiz ve daha güzeldir. Cahillerle muhatap olmamak, onların sözlerine aldırmamak ise salihlerin metodudur.
• Mü'min, şahsiyet sahibidir. Sözünde durmak, vefalı olmak, misafire ikram etmek mü'min olmanın gereğidir. Doğru sözlülük kurtuluşun, yalan ise yok oluşun sebebidir.
• Hurma, kolay öğütülen faydalı bir gıdadır.
• Müslüman, hayatı ile ilgili bir karar vereceği zaman acele etmemeli, istişareli ve teenni ile hareket etmelidir.
• İnsanoğlunun edindiği bilgi ne kadar geniş olursa olsun kısıtlı bir ilimdir. Bu sebeple kişi âlim bile olsa ilminin artmasını istemelidir. Allah'ın ilmi ise sonsuzdur. Allah Teâlâ, kullarının kendisiyle olan bağının kuvvetlenmesi için çokça Kur'an-ı Kerim okumalarını emretmiştir.
• Hayâ, İslam ahlakıdır; kadının fıtratına göre yaşadığı hayâsından belli olur. Kadının şeriatımızın belirlediği ölçüler içerisinde erkeklerle muhatap olması ise hayâsına engel olmaz. Yusuf aleyhisselam iffetli ve temiz yaşamın en büyük örneğidir.

• Kul, rızkı yalnız Allah'tan ister; yalnız Allah'a şükreder. İnsan nankördür; mü'min, nimete şükretmeyi de zorluğa sabretmeyi de bilendir.
• Peygamber sallallahu aleyhi ve sellemin hanımları mü'minlerin anneleridir.
• Müslüman karı-kocayı dereceleri farklı da olsa Allah, cennette bir araya getirir.
• Cinlerin de bir âlemi, bir kulluk sorumlulukları vardır. Kulluk sorumluluğunu yerine getirmeyen cinlerin ve şeytanlaşmış insanların vesveselerinden Allah Teâlâ'ya sığınmak tek kurtuluştur.
• Kur'an-ı Kerim'in yazılı hâli olan Mushaf'a abdestsiz dokunulamaz.
• Kıyamet günü mü'minler Rabbimizin cemalini gözleriyle göreceklerdir.

إِنَّ اللَّهَ لَا يُغَيِّرُ مَا بِقَوْمٍ حَتَّىٰ يُغَيِّرُوا مَا بِأَنْفُسِهِمْ

Bir toplum, içinde bulunduğu durumu değiştirmedikçe Allah, onların durumunu değiştirmez.

Allah Değişmek İsteyeni Değiştirir

Rabbimiz, bir topluma afiyet ve nimeti o toplumun buna layık olup olmadığına göre ihsan etmektedir. Dünyada Allah'ın afiyet vermesi; dinin yanlışlardan uzak ve sünnete uygun hâlde yaşanması, bedenin ve aklın hastalıklardan arınmış, ahlâkın kalbe ağır gelen davranışlardan sıyrılmış olması, maddî ve manevî çirkinlik ve kötülüklerden uzak yaşamak demektir. Ahiretteki afiyet ise cehennemden uzak esenlik diyarında var olmaktır. Toplumun ve fert olarak mü'minin üzerinde Allah'ın en büyük nimeti, afiyeti bahşetmesidir.

Allah'ın ihsan ettiği nimetler mü'min kulların günahları sebebiyle ellerinden gitmekte, her işlenen günah azabı gerektirmektedir. Dünyada karşılaşılacak her azap da tövbe ile perdelenmektedir. Zulüm yaygınlaştığında, günahlar alenî işlenmeye başladığında, kötülük ve çirkinlikler umuma mal olduğunda mü'mine düşen, değişimdir.

Günahtan, Allah'a karşı gelmekten sıyrılmış bir toplum üzerindeki akıbet, kendi hâllerine uygun olarak değişmektedir. Israrla bir kötülüğe devam etmek rahmetten mahrumiyettir. Günah işleyen, kötülükleri normalleştiren toplumlara karşı Allah'ın en büyük azabı ellerindeki huzurun, nimetin varken yok olmasıdır. Toplu olarak Allah'tan rahmet görmek, toplumu oluşturan mü'minlerin kendilerini değiştirmeleri ile mümkündür.

Değişim insanın iradesi ile başlar. Allah bir topluma otorite, güç, huzur, afiyet gibi bir nimet verdiğinde bu nimetlerin devamlılığı ya da kesilmesi toplumun fertlerine bağlıdır. Tövbe edilmeyen günahlar, Allah karşısında işlenmiş suçlar toplum üzerindeki nimetin gitmesi ile sonuçlanacaktır. Mü'minler günahlarını tövbe, nankörlüklerini şükür ile değiştirirlerse Allah da onların üzerine hayır, rahmet ve huzur yağdırır.

Allah kullarının amellerine, davranışlarına, tercihlerine göre muamelede bulunmaktadır.

Mü'min insan kendini Rabbi karşısındaki kulluğu, Rabbinin emirlerine olan teslimiyeti ve yapmış olduğu güzel, salih amelleri ile değiştirebilir. Toplumun kendini değiştirmesi, topluma rengini veren mü'min kimselerin

bireysel değişimi ile mümkündür. Değişim olmadıkça açıkça işlenen günahlar toplu azabı gerektirmektedir.

- Allah değişmek isteyeni değiştirir.
- Sen kendini değiştirmedikçe Allah'tan yardım göremezsin.
- Allah'ın mü'min toplum için vaat ettiği huzur, refah, güç, birlik, beraberlik ve izzet o toplumun fertlerinin iman gücüne ve salih amelle günah karşısındaki iradelerine bağlıdır.
- Allah bir topluma bir nimet ve güzellik verdiğinde toplum şükrünü eda ederse nimeti devam ettirir; nankörlük yapar şımarırsa nimeti çeker alır ve onları nimetin tersi olan huzursuzluk, bereketsizlik ve azap ile cezalandırır.
- Toplumun değişmesini isteyen her mü'min, önce 'ben toplumum' şuuruyla kendini değiştirmelidir.
- Bakışını, hâlini, ortamını, düşünceni değiştirmedikçe çevrendekilerin seni eğitmesini bekleyemezsin. Allah; sen ruhunu, hâlini, kalbini, çevreni değiştirdikçe sana yardımını gönderir.
- Değişim, isteğindeki samimiyette ve eylemlerinde görülmelidir.

وَاَنْ لَيْسَ لِلْاِنْسَانِ اِلَّا مَا سَعٰى

İnsan için yalnız
çalıştığının
karşılığı vardır.

İnsan Çalışacak

Dünya, yaratılmış her kula çalışma fırsatının verildiği yerdir; ahiret de bu fırsatın sonuçlarının değerlendirildiği mekân olacaktır. Mü'min; imanıyla kâfirden ayrı, mü'minler arasında ise takvasıyla farklıdır. Hiçbir mü'min yaşadığı coğrafya veya bulunduğu şartlar açısından diğer mü'minden üstün değildir. Herkes Allah'ın kendisi için oluşturduğu şartlarda kulluk pozisyonunu üstlenmek ile görevlidir.

Mü'minin niyetinin güzel olması, gayreti ile birleştiğinde salih amele dönüşmektedir. Niyet, gayret, çalışma ve amel mü'minin alın teridir. Dünyadaki başarısı da ahirette karşılaşacağı mükâfat da bu alın terinin eseridir. Herkes yaptığı iyi ya da kötü küçük ya da büyük her türlü iyilik veya kötülüğün karşılığını alacak ve insan ölene kadar bu çalışma takviminde yer alacaktır.

Allah Teâlâ'nın mü'min kulları için belirlediği ömür; niyet, amaç, söz ve davranışların O'na kulluğa göre şekil alması için tayin edilmiş mühlettir. Verilen mühlet dolup amel defteri kapanmadan her türlü salih amel, mü'min için çalışma alanıdır.

Salih amel; Allah'ın kullarının yapmasından hoşnut olduğu başta farz, vacip, sünnet ibadetler olmak üzere Allah'ın rızası önemsenerek kulluk tevazusu ile yapılan küçük-büyük işlerdir. Sünneti ihya etmek, insanlara faydası dokunmak, tartışmalardan uzak durmak, bir mü'minin kalbindeki sıkıntıyı gidermek, kendisinden istifade edilen ilmi öğretmek, ardından hayır dua eden evlat yetiştirmek en büyük salih ameller arasındadır.

İnsana sadece çalıştığının karşılığı vardır, peki arkamızdan yapılan dua ve istiğfarlar biz ölsek de adımıza yapılan iyilikler ardımızdan gelir mi?

İnsan ölünce amel defteri kapanır, amel defterini açık tutan bazı salih ameller vardır. Başkası için yapılan dua ve istiğfarı Allah kabul eder. Ancak yaşarken çalışmayan, Allah'a daha yakın olmak için gayreti olmayan kimse ardından kendisi için dua edecek birini bulamaz. Kul gayret ettiği ve azim gösterdiği takdirde Allah, karşısına kendisi için dua eden salih insanlar çıkarır.

• O hâlde insan çalışacak, herkes çalıştığı kadar kazanacaktır.
• Her yapılan işte kasıt, Allah'a kulluk olmalıdır. Bu niyetle yapılan Şeriata uygun her çalışma ibadet sayılır.
• İçinde bulunulan zaman ve çevresel faktörler tembelliğin mazereti olamaz.
• Çalışmanın sonucunu dünyada görmek şart değildir. Hiçbir gayret, hiçbir amel de boşuna değildir.
• Çalışma takvimi, 'bir işi bitirdikten sonra hemen diğerine geçmek' mantığı ile hazırlanmalıdır.
• Mü'min yapacağı işleri, en önemli işten başlayarak sıralamalıdır. Hangi hâl ve durumda olursa olsun o şartlarda gereken farz, vacip, nafile sıralamasına göre program yapmalıdır. Namaz vakti giren için Kur'an-ı Kerim okumaktan önce farz namazı eda etmek gelmektedir. Kendini haramdan korumak bir mübahı yapmanın önünde tutulmalıdır.
• Her mü'min, kendisini imanını, ilmini arttıracak, ahlâkını olgunlaştıracak, sağlığını koruyacak, dilini, kültürünü geliştirecek konularda eğitmeli, kendisine bu başlıklar doğrultusunda bir **iş listesi** belirlemelidir.

إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

Namazım, bütün ibadetlerim, hayatım ve ölümüm yalnızca âlemlerin Rabbi Allah içindir.

Her Şey Allah için

Mü'min, ibadetle Allah'a yaklaşır; ibadetle kul olduğunu, boyun eğdiğini ve itaat ettiğini gösterir. Allah Teâlâ'nın razı olacağı şekilde yaşamak istediğini ibadeti ile ispat eder.

Bedenen yapılan ibadetlerin en kapsamlısı ve büyüğü namazdır. Rükû pozisyonu, secde ruhu, kıyam hâli, kıraat heybeti, zikir, huşu, dua ve yakınlık aynı anda sadece namaz ibadetinde buluşur. Bu buluşmanın günde beş defa tekrar edildiği, birden fazla ibadetin aynı anda gün içerisinde defalarca namazda bir araya geldiği düşünüldüğünde namazın, mü'min için tam bir kulluk görüntüsü olduğu idrak edilmiş olur.

Ayet-i kerimede önce namazın sonra bütün ibadetlerin zikredilmiş olması, namazın diğer ibadetlere kulluk ayarı verdiğini göstermektedir.

Namaz eğitimini almış, namazda ihlâsı yakalamış mü'min, hayatının diğer alanlarında da Allah'a layık kul olarak yaşamayı öğrenir ve davranışlarıyla uygulayabilir. Namazda ihlâsı bulamayan kimsenin ise kulluk bilinci hayatını kuşatamaz. Rabbinin isteğine göre değil ortamına, şartlarına, isteklerine göre yaşamaya başlar. Önce namaz yalnızca âlemlerin Rabbi Allah için olacak ki namazdan sonraki ibadetler, hayat ve ölüm Allah için olmanın tadına varabilsin.

Hac, umre, Allah için kesilen kurban namazdan sonraki en büyük ibadetlerdendir.

İbadetler sadece ve yalnız Allah için ve Allah'ın istediği şekilde, Allah'ın istediği zaman yapılır. İhlâs ise ibadetin kabul olmasının şartıdır.

İbadetlerde aranan ihlâs şartı; mü'minin nefes aldığı her an davranışlarında, nefes alamadığı zamanlar hatıralarında aranmaktadır. Yalnız Allah için yaşamanın göstergesi ve sadece O'nun için ölmüş olmanın izleri mü'min olmanın alametidir. Verilen kararlar, gösterilen tavırlar, taşıdığımız ahlâk Allah'ın istediği gibi mü'min olmanın izzetine layık olmalıdır.

Ölüme dair taşınan korku, hissedilen umut, dökülen gözyaşı yalnız Allah için ve sadece O'nun istediği şekilde ibadet olabilir. Öldükten sonra arkada

bırakılan evlatlar, tanıyanların anlattığı hatıralar, cenaze namazına katılanların sarf ettiği sözler, vasiyet edilen ve edilemeyenler Allah için yaşandığının şahitleri olmalıdır.

Namaz ve Allah'a karşı samimi olmak ile hayat bulan mü'min, kabul olunmuş namazlar ve yalnızca Allah için yaptığı ibadetlerle ölmeyi arzu etmelidir.

- Her şey Allah içindir.
- Yapılan ibadetler, sonları ile değerlendirilir. Bir ibadetin ihlâsla yapılmış olması, ölene kadar aynı ihlâs korunduğu takdirde anlaşılmış olur. Yapılmış her ibadet, ölmeden önce kaybetme riski ile karşı karşıyadır.
- Hayat ve ölüm Allah için olursa ahiret, uğruna dünyadan kolaylıkla vazgeçebileceğin asıl vatanın olur.
- Samimiyet ve ihlâs, ibadetin kabul olma şartıdır.
- Mü'minin dünyadayken yapmış olduğu dine uygun her iş, Allah için yapıldığında ibadete dönüşür.
- Sen ölsen de ardından gelenler yalnız O'nun için yaşadığının şahitleri olsun.

وَلَنْ تَجِدَ لِسُنَّةِ اللهِ تَبْدِيلاً

Sen Allah'ın kanununda bir değişiklik bulamazsın.

O’nun Sözü Değişmeyecek

Allah Teâlâ’nın sözü, sistemi, cezası, mükâfatı değişmez ve eskimez hakikattir.

Dünyanın yaratılma şeklini de güneşin eksenini de belirleyen O’dur. Bulutların azap mı rahmet mi yüklü yağmurlar taşıdığını, dünyanın gezenlere uzaklığını, kışın soğukluğunu, yazın sıcaklığını tayin eden O’dur. Kıyametin sabahına kaç gün kaldığını, deccalin ne zaman çıkacağını, fitnelerin ne zaman son bulacağını bilen O’dur.

Namazın kaç rekât kılınacağını, kime itaat edileceğini, kimlerle dostluk kurulmayacağını, duanın nasıl yapılacağını belirleyen Rabbimiz Allah’tır. Haramları, helalleri, emirleri ve yasakları O belirlemiştir.

Kimsenin O’nun yarattığı sistemle ilgili söyleyebilecek bir sözü, bu sisteme getirebilecek alternatifi yoktur.

O’nun kurduğu sistem, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin peygamber olarak gönderildiği andan itibaren değiştirilemez biçimde inşa edilmiştir. Allah Teâlâ’nın huzurunda olacağımız güne kadar da bu sistem değiştirilemez olarak korunacaktır.

- Her mü’min coğrafî konumu ne olursa olsun, hangi yıl hangi mekânda bulunursa bulunsun Allah’ın kanunlarını olduğu gibi yaşamak zorundadır. Çünkü O’nun sisteminde değişiklik yoktur.
- Kimsenin de O’nun sözüne muadil getireceği bir söz yoktur.
- Kendine bak: Allah’ın kanunları sende sabit kalıyor mu?

وَمَنْ يُعَظِّمْ حُرُمَاتِ اللّٰهِ فَهُوَ خَيْرٌ لَهُ عِنْدَ رَبِّهِ

Kim Allah'ın hürmet edilmesini emrettiği şeylere saygı gösterirse bu, Rabbi katında onun için hayırlı olur.

Saygı Gösteren
Rahmet Bulur

Mü'min olmak, bilinmeyen bir yokluğun 'Ol' emri ile insan olarak var edildiğini bilmek; kendisi için çizilmiş kulluk sınırlarında kul olmanın haddini öğrenerek yaşamak demektir. Neden ve nasıl yaratıldığını unutmadan kendisi için tayin edilen zaman diliminde insan olmanın gereğini yerine getirmektir.

Rabbimiz Allah, kullarına Müslüman olmanın onuru ile yaşamalarını emretmiş ve din olarak seçtiği İslam'ın rengini üzerlerinde görmek istemiştir. Bu sebeple mü'min; Allah'ın himayesi altında, kendisi için belirlenmiş helal ve haram sınırlarından razı olarak, Rab olan Allah'ın kulu olmanın haklı gururu, derin huzuru ve hiçbir değerle kıyas edilemez izzeti yaşayan kimsedir.

İnsan olmanın tüm acziyetine rağmen göklerin izzeti ile yaşamak, Allah'a ve Allah'ın hürmet edilmesini emrettiği şeylere tazim göstermek ile mümkündür. O'nun koymuş olduğu kurallara saygı göstermek imanın gerekliliği, ibadetlerin neticesidir. Rabbimiz katında rahmeti hak eden davranış, işte bu saygıdır. Allah'ın haramları ve helalleri karşısındaki ciddiyetsizlik, laubalilik ise rahmetten yoksunluk demektir.

Rabbimizin hürmet edilmesini emrettiği hususların en başında Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ve O'nun sünneti gelmektedir. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin ismini O'na layık şekilde anmak, sünnetini hayat tarzı olarak benimsemek ve O'nun gösterdiği şekilde Müslüman olmak Allah'tan rahmet görebilmenin şartıdır.

Allah'ın helal olarak belirlediği şeylere saygı göstermek, Şeriat'ımızın vazifelerini bilip en hassas şekilde gereği gibi amel etmektir. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin, ashabına kurban edilecek hayvanın en semizini, en pahalısını seçmelerini emretmesi bu saygının örneklerindendir. Çünkü Rabbimiz, ibadet hissiyatındaki saygının büyüklüğünü görmek istemektedir.

Allah’ın haram kıldığı şeylere saygı göstermek; harama düşmemeye gayret etmek, günaha düşmekten korkmak, sempati ile bakmamak, günahların normal karşılandığı ortamlarda yer almamaktır.

- Saygı gösteren rahmet bulur. Allah’ın kanunları, helal ve haramları Allah’ın hurumatıdır.
- Allah’ın değerli tuttuğu kitaba, değerli gördüğü âlime, mazluma, mekâna, zamana, kıymet verdiği günlere, fakire, kardeşliğe gereken tazimi göstermek Allah’ın hürmet edilmesini emrettiği şeylerdendir.
- Allah katında değer, Allah’ın değer verdiklerine duyulan saygı ile kazanılır.
- İbadetler kalpte Allah korkusunu uyandırır, günahtan uzaklaştıkça Allah’a tazim artar.
- Kıyamet günü hesaptan korkmak; cehennemin azabından, hesabın şiddetinden endişe etmek Allah’a tazimin gereğidir.
- Saygılı olmak, saygısız olana tavır ve mesafeyi gerektirir.

فَفِرُّوا اِلَى اللّٰهِ

Hepiniz
Allah'a sığının.

Allah’a Dönmek Zorundayız

İblis, Rabbimizin kendisine tanımış olduğu mühlet içerisinde insanoğlunu Allah’tan hızla uzaklaştırmak için çalışmaktadır. Asırlardır Allah’tan uzak kul, Allah’tan uzak toplum projesi uğrunda bir insanın daha Rabbi ile ilişkisini kesmek için aralıksız mücadele etmektedir. Şeytan, cennetten uzaklaştırmak istediği insanı dünyadaki zevklerle oyalamakta; şehvetlerinin esiri hâline getirmek için günahları cazip hâlde sunmaktadır. Henüz nefes alan her insan, şeytan için Allah’tan bir adım daha uzaklaştırabileceği hedef demektir.

Şeytan ve adamlarının kuşatması altında kulluk savaşı veren insanın tek sığınağı Allah’tır; kaçışı, koşusu Allah’a olmak zorundadır. Kulluğun önüne engeller çıkaran şeytana karşı hızla Allah’a yönelelim ki araya giren mesafe bizi ibadetlerden alıkoymasın. Allah Teâlâ’dan alıkoyan her şeye karşı güçlü bir silkelenişin ismi Allah’a sığınmak, O’na koşmaktır. Mü’min her an O’na yönelmeye, tövbe ve istiğfara muhtaçtır.

Allah’a sığınmak;

İman etmek ile Allah’ın azabından Allah’ın rahmetine,

Günahların cazibesinden tövbeye, istiğfara,

Cahillikten ilme, nankörlükten şükre, gafletten zikre,

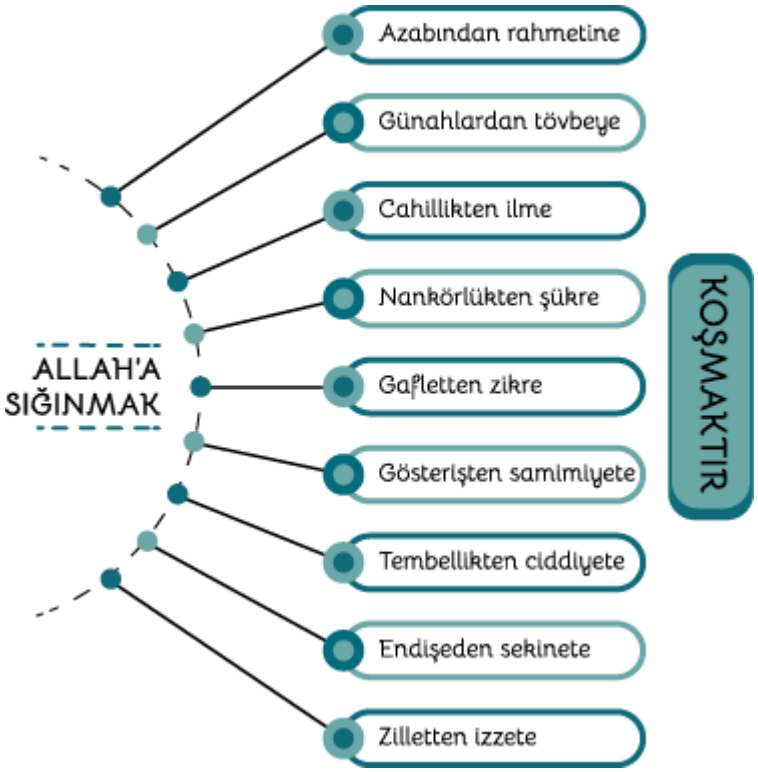
Gösterişten samimiyete, tembellikten ciddiyete, endişeden kalbin sekinetine, şehvetlerin ve günahların zilletinden Allah’a kulluğun izzetine,

Kendimizi yeterli görmekten Rabbimizin mağfiretine koşmak demektir.

Dünya ziynetleri, şehvetleri ve fitneleri ile önümüzde engeldir; düşmeden ve durmadan devam edebilmek Allah’a doğru koşmak ile olabilir. Çünkü durmak, şeytana yakalanmak demektir.

- Allah’a dönmek zorundayız.
- Korku anında Allah’a sığındığımız gibi her işimizde de O’na koşarsak O’ndan yardım görebiliriz.
- Tüm varlığımız ve yürüyüşümüz Allah’a olsun.
- Dünyadan Allah’a koşmak, dünyanın cazibesine rağmen Allah’a ibadette tat bulmak demektir.

• İyiliği tarif etmek ve kötülüğü engellemek, en hızlı yürüyüşle Allah'a koşmaktır.
• Müslümanlar'ın faydalanacağı maddî-manevî imkânları sağlamak, Allah'a biraz daha yaklaşmaktır.
• Günahlardan tövbeye, bir kötülükten iyiliğe yönelmek Rahman olana sığınmaktır.
• Keyfin yerindeyken O'na koş ki dardayken koşabilesin.

ALLAH'A SIĞINMAK
Azabından rahmetine
Günahlardan tövbeye
Cahillikten ilme
Nankörlükten şükre
Gafletten zikre
Gösterişten samimiyete
Tembellikten ciddiyete
Endişeden sekinete
Zilletten izzete
KOŞMAKTIR

إِنَّ اللّٰهَ لَا يَخْفٰى عَلَيْهِ شَيْءٌ

Hiçbir şey Allah'a kesinlikle gizli kalmaz.

Allah’a Gizli Yoktur

Yer ve gökle sınırlı yaşanan bu âlemde ve insanın duyularını aşan başka âlemlerde Allah Teâlâ’nın ilminde olmayan hiçbir şey yoktur. Dilediği gibi insanı anne rahminde şekillendiren, zamanı ve mekânı yaratan Allah’tır.

O; insanın içinden geçenleri, geçecek olanları bilendir. Küçük-büyük her ayrıntı O’nun ilminde gizlidir. İnsanın isteklerini, hilelerini, niyetini bilendir.

Bilinmeyen, görülemeyen, ulaşılamayan; insan için geçerli terimlerdir. Allah için görülmeyen yoktur.

Mü’min, Allah’ın her zaman ve mekânı kuşattığını bilerek insanların gördüğü ve görmediği her yönüyle Allah’ın rızasını hedefleyerek yaşamalıdır.

- Bir insanın kendini tanıması, özelliklerini keşfetmesi, davranışlarına anlam yüklemesi seneleri bulmaktadır. Allah Teâlâ ise kimin neyi neden yaptığını kullarından da iyi bilendir.
- Mü’min için bu ayet, tesellidir; kâfir ise bu ayetle teşhir edilmektedir.
- Mü’minin sosyal hayatta ve özel yaşamındaki fark da budur.

وَاللّٰهُ مُتِمُّ نُورِهِ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ

Kâfirler istemese de Allah nurunu tamamlayacaktır.

İsteseler de İstemeseler de

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin yeryüzüne peygamber olarak gönderilmesi ile İslam dini, kıyamet kopuncaya kadar yaşanacak olan son dindir. Muhammed aleyhisselamın ümmetine öğretmiş olduğu iman, ibadet, ahlâk da insanlığa bırakılmış son emanetlerdir. Kâfirler ve kâfirlerin küfrü ile beslenen şeytan, dünyanın ilk gününden itibaren Allah'ın insanlığa göndermiş olduğu emanetler ile savaşmıştır. Bu savaş, İsa aleyhisselam peygamber olarak gönderildiğinde gönderilmiş olan Peygamber'e ve o Peygamber'e iman eden Hristiyanlara karşı Yahudiler tarafından desteklenmiştir. Dinlerini tahrif ettikleri için emanetleri ellerinden alınan Hristiyan ve Yahudiler, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin son peygamber olarak gönderilmesi ile İslam dinine cephe almışlardır. Böylece şeytan, Hristiyan ve Yahudilerin de desteğini alarak tüm kâfir ve batıl ordusu ile hakkın karşısındadır.

Hak ve batıl mücadelesi dünyanın ilk günlerinde sadece şeytanla idi. Bugün, şeytanın ilk günden itibaren biriktirmiş olduğu adamları, tahrif edilmiş dinlerin sözde inananları iledir. Bu, Allah Teâlâ'nın insanlık için yazmış olduğu kaderdir.

Peygamber aleyhisselam hayatta iken insanlık, Allah'ın beğendiği insan ve beğendiği toplum kıvamına yirmi üç sene boyunca şahitlik etmiştir. Rabbimiz, Peygamber aleyhisselam ve ashabının üzerinde nurunu tamamlamış ve başta İblis olmak üzere Mekke müşrikleri, kâfirler, münafıklar buna engel olamamıştır. Allah'ın vaadi açıktır; Allah, kıyamet gününe kadar her türlü savaşa, yıkıma, kâfirlerin zulmüne, şeytanın keyfine, münafıkların fitnesine, Müslümanlar'ın gevşekliğine rağmen İslam dinini yaşatacaktır.

Dönem dönem Müslümanlar Allah'ın dinine layık yaşadıkları için Allah'tan yardım görecek, Allah'ın nurunu üzerlerinde taşıyacaktır. Müslümanlar dinlerinden uzaklaştıkça da Allah yardımını üzerlerinden çekecek, Allah'ın nuru üzerlerinde görünmeyecektir. Ama Allah'ın nuru asla kaybolmayacak ve o nurun bir sonraki nesle ilk günkü gibi

aktarılmasına kimse engel olamayacaktır. Asıl derdimiz, o nuru taşıyan ve Allah'ın desteklediği kadroda yer alıp almamaktır.

- Allah'ın nuru İslam'dır, Kur'an'dır, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin yaşadığı Müslümanlıktır.
- Kâfirler İslam'ın şartları, kuralları, kuşatıcılığı ve evrenselliğini ortadan kaldırmak, iman edenleri şüphe içinde bırakmak gayesi ile hiç durmadan savaşacaktır. Hepimize düşen, İslam'ı yaşayabilmek ve bir kişinin daha yaşayabilmesi için insanları Allah'a davet etmektir.
- Allah'ın nuru, Müslümanlar'ın sayıca çok olmalarına bağlı değildir. Müslümanlar'ın dünya üzerinde otorite olmaları, galibiyetten galibiyete koşmaları, mağlup olmadan her yere zaferle ulaşmaları mü'minlerin dinlerini yaşamada gösterecekleri tavra göredir.
- Allah; eskimez, değişmez, inananlarına göre şekillenmez olarak göndermiş olduğu İslam dinini ve Kur'an'ını kıyamet gününe kadar yaşatacaktır. Bugün benim sınavım, önüme çıkan tüm engellere rağmen Allah'ın yaşatacağı nur ile hayat bulmamdır.

وَمَا تَوْفِيقِي إِلَّا بِاللهِ

Başarım Allah'ın yardımına bağlıdır.

Başarı Allah'tandır

Bir kötülüğü düzeltmek, bir insanı eğitmek, işleri yoluna koymak insanın kendi elinde değildir. Sonuçları belirleyen Allah, sorumluluğunu yerine getiren kuldur. İnsan sadece elinden geleni yapabilir, başarıya ulaştıran ise Allah'tır. Çünkü insan, yaptığı işlerin sayısına göre bir şeyi hak ettiğini düşünür; Allah ise niyet ve gösterilen gayrete göre başarıyı verir.

Allah Teâlâ göndermiş olduğu peygamberlerinden dahi insanları hidayete erdirmelerini, anlattıkları imanı muhataplarına yaşatmalarını, doğruyu kabullendirmelerini beklememiştir. Onlar cenneti, cehennemi, imanı, hakikati en güzel şekilde anlatmak ile görevli elçilerdir. Sonunda muvaffak olmak ise Allah'ın yardımıyladır. Bu sebeple insandan başarı değil iradesini kullanarak elinden geleni yapması beklenmektedir.

Başarının Allah'ın yardımıyla olduğuna iman etmek; O'ndan başkasının desteğine ihtiyaç duymadan, insanlardan yana beklenti içinde olmadan yalnız Allah'tan yardım istemektir. Allah'ın yardımı, Allah için sabredenlerin yanındadır.

Başarının Allah'tan geldiğini bilmek, imanın kalbe yerleşmesinin; küfrü, asiliği, günahı çirkin görmenin O'nun yardımı ile olduğuna iman etmektir.

Allah'ın verdiği nimete kulun şükretmesi, imtihanla karşılaştığında sabretmesi, günah işlediğinde tövbe edebilmesi Allah'ın mü'mini hayırda muvaffak kıldığının göstergelerindendir. Bu sonuçlardan her biri ayrıca şükrü gerektirmektedir.

İlim sahibi olmak, âlime muhabbet beslemek, salih ameller işlemeye dair kalpte heyecan hissetmek, sıla-ı rahimi gözetmek, anne-babayı memnun etmek, güzel ahlâk sahibi olmak, ölmeden önce güzel bir salih amel işlemek Allah'ın bizi ulaştırmasını istediğimiz başarılardandır.

- Nimetin asıl sahibini unutma, işlerin sonucunu kendinden bilme!
- Günahlardan kurtulmak, hayır yollarında bulunmak, Allah'ın huzurunda itaatkâr kul olmak; kulun iradesi ve çalışmasıyla başlayan Allah'ın muvaffakiyeti ile sonuçlanan bir başarıdır. O hâlde kul, gayret ve çabasının yanında Allah'tan yardımını isteyerek yol almalıdır.

• Bir insanın sadece Allah'ın kendisine vermiş olduğu kabiliyetlerle herhangi bir şeyi doğru ve mükemmel yapması mümkün değildir. Allah'ın yardımının unutulduğu yerde insan hep yetersiz, yapabilecekleri daima sınırlıdır.
• Allah'ın yardımını yanında bulan mü'min içinse dünya, yapabilecekleri karşısında kendisini kısıtlayan yerin adıdır.
• Allah'tan yardım ve başarı isteyen; ihlâs konusundaki samimiyetini artırmalı, kalbinde istenilen ve sevilen olarak Allah'ı bulundurmalı, ilgi ve alakasını ibadete yoğunlaştırmalıdır.

وَمَنْ يَتَّقِ اللهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجاً

Kim Allah'a karşı gelmekten sakınırsa Allah ona bir çıkış yolu nasip eder.

Takva Her Şeyin Aslı

Allah Teâlâ emirlerini tam bir saygı ile yerine getiren, haram ve yasakları hususunda hassas davranan kimseye dünya ve ahirette ferahlık ve kurtuluş vaat etmiştir.

Takva; Allah'tan hakkıyla korkmak, Allah'ın rızasını kaybetmekten şiddetle çekinmektir. Takva sahibi olmak, iman ettikten sonra her mü'minin her an biraz daha yaklaşabileceği, Allah'ın razı olduğu seviyedir. Cennet, takva sahipleri için hazırlanmış yerdir.

Allah ve Resûlü'ne itaat etmek,

Allah'ın hükümlerine saygı göstermek, Resûlullah sallallahu aleyhi ve selleme hürmet etmek,

Allah'ı görür gibi iman etmek, O'nun gördüğünü bilerek ibadet etmek,

Günahın küçüğü, büyüğü herhangi bir türünün yanında bulunmamak,

Şüpheli şeylere bulaşmamak,

Kalbi rahatsız eden mübahlardan uzak durmak takva sahibi kimselerin özellikleridir.

Herkes Allah'tan imanı ve ameli kadar korkar, cennet ve cehennemi bildiği kadar azabın şiddetinden Allah'a sığınır.

Rabbimiz, helal olmayan bir şeyi terk eden kimseyi tahmin dahi edemeyeceği yerden rızıklandıracağını bildirmektedir. Zinayı veya zinaya giden yollardan karşısına çıkanı, haram olduğuna iman ederek ve yaptığının karşılığını yalnızca Allah'tan bekleyerek terk eden kimseye Allah, ondan daha hayırlısını helali ile nasip eder.

Allah Teâlâ takva sahibi kimseleri dünyanın şüphelerinden, zamanın fitnelerinden, kıyamet gününün şiddetinden korur. Bu kimseler ölüm esnasında Allah'ı yanlarında bulurlar. Ölümün sıkıntısından Allah, takva sahibi kimseyi korur. Çünkü ölüm anı, Allah'tan başka bir kurtarıcı ve yardımcının olmadığı andır.

- Takva sahibi olmak; Allah'ın Rab oluşunu ve mü'minin kulluk pozisyonunu her an takdir edebilmektir.

• Her işte takvadan yana olan, en zor zamanında Allah'tan yardım görür. Dünya sıkıntılarının üst üste geldiği zamanda, kıyamet günü zorluklarının her yanı kuşattığı anda Allah'ın bir çıkış göstermesi takvaya bağlıdır.
• Hayatımız boyunca tüm sıkıntılardaki parolamız; takvalı yaşama gayretimiz olsun. Çıkış kapısı hep vardır, yeter ki isyan ve mazeretlerimiz olmasın.

وَفَوْقَ كُلِّ ذِي عِلْمٍ عَلِيمٌ

Ama her bilenin üstünde bir başka bilen vardır.

Her Şeyi Bilen Başka

İlim sahibi olmak, Allah Teâlâ katında en şerefli ve en üstün makamlardan biridir. Bilmek, öğrenmek bir ömrün uğruna harcanacağı en değerli eylemdir. Rabbimiz, yeryüzüne kullarının zihnini işlenmemiş hâlde göndermiş; ilim ile her şeyin hakikatini idrak etmelerini istemiştir. Mü'minler hakikati idrak ettikçe amellerini güzelleştirmekte, iyiyi ve güzeli çirkin ve kötüden ayırt etmektedir.

Herkesin öğrenme kabiliyeti, zekâ gücü, anlama ve idrak etme hızı birbirinden farklıdır. İlim, çok bilgi sahibi olmak değil Allah'ın vermiş olduğu idrak ile öğrenmeye; daha güzel amel yapmak için Allah'ı, cenneti, cehennemi tanımaya gayret göstermektir. İlim; elde edildikçe kalpte Allah korkusunu, cennet umudunu, cehennem korkusunu artıran amellerin niteliğini eğiten kazanımdır. Son nefese kadar öğrenme heyecanı taşıyanlar, ilmi sahiplenen kimselerdir.

İlmin sonu Allah'a dayanmaktadır. İnsanlığın bütününün asırlardır edindiği tecrübeler, tarihî veriler, yazılı eserler, ezberlenen sözler ve kıyamet gününe kadar edinilecek kazanımlar ilim denilen hazinenin ancak küçük bir bölümüdür. Allah'tan başka her şeyi bilen, ilmiyle her şeyi kuşatan yoktur.

Nihaî bilgi kimsede yoktur. Herkes biraz daha fazlasını öğrenmeye mecburdur. Bir harf fazla bilenin var olan ilmi ile gururlanmadan tevazu ile kendisinden istifade edilmesine hazır olması gerekmektedir. İnsana düşen daima öğrenme arzusu taşımak ve bildiği ile amel ederek yaşamaktır.

- Her bilenin üzerinde ondan daha iyi bilen biri vardır. "Kendisinden daha bilgili kimsenin bulunmadığı hiçbir âlim yoktur."
- Mü'min, görüşlerinin ve kararlarının esiri olmaz. Öğrenmeye açıktır, bilgiyi kabul eder; rahat eder.
- Allah hepimizi aynı kulluğa ehil olarak yaratmıştır. Bilgi, öğrenme ve ilim daha iyi kulluk için vardır.
- Tevazu ve haddini bilmek, tembellik ve beceriksizlik ile karıştırılmamalıdır.

• İlim sadece medresede, fakültede değildir.
– Evlerimiz,
– İş yerlerimiz,
– Seyahatlerimiz,
– Ziyaretlerimiz bilim ve ilim kaynağına dönüştürülebilir.

Hayat bir medrese olmalıdır.

وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللهِ جَمِيعاً
وَلَا تَفَرَّقُوا

Hep birlikte Allah'ın ipine sımsıkı sarılın, ayrılığa düşmeyin.

Tek Kapı, Tek Çıkış

Ayet-i kerimede zikredilen ip; bir şeye ulaşmak için kullanılan vesile, Kur'an anlamındadır. İman; insanı cehennemden kurtaran, korku ve endişeden koruyan, bir ucu Allah katında bir ucu da yeryüzünde Kur'an'la amel eden kulların elinde olan iptir. Bu ipe ne kadar sıkı yapışılırsa kurtulma umudu o kadar fazla ve hedefe ulaşma hızı o kadar çabuk olur.

Sımsıkı sarılmak, dinden uzaklaşmadan ve imandan kopmadan yaşamak demektir. Bir anlık gaflet, uzun süreli gevşeklikler mü'minin felaketi ile sonlanacaktır. Allah'ın dinini sahiplenmek insanın, Rabbinin emirlerini hayatında boşluklar bırakmadan yaşaması demektir. Mü'min, dinini ne kadar kuvvetli bir hissiyat ile yaşarsa Allah'a o kadar yakın, şeytana uzak olur. Bu sebeple Rabbimiz, İslam dinini kabul etmemizi değil dinimize tüm gücümüzle sarılarak onu hayat tarzımız hâline getirmemizi, zihnimiz ve kalbimizi imanımızla eğitmemizi emretmiştir.

Allah'ın dinine sımsıkı sarılan mü'minlere ayrılığa düşmeden yaşamaları, ayette zikredilen ikinci emirdir. Rabbimizin Müslümanlar üzerinde razı olduğu görüntü, kendisine hiçbir şeyi şirk koşmadan kulluk yapmaları, ayrılığa düşmeden Allah'ın dinini yaşamalarıdır.

Toplu hâlde tek bir cemaat görüntüsü verebilen, birlikteyken geçinebilen, kalpleri birbirinden ayrı düşmemiş, ihtilaflarla ömür geçirmeyen mü'minler Allah Teâlâ'nın razı olduğu mü'minlerdir. Kurtuluşumuz, Allah'ın bizden razı olması ile gerçekleşecektir.

Helal ve haramlar konusunda azamî titizlik göstererek Allah'ın hükümleri etrafında yaşamak; kin, nefret ve küçük görme gibi rezil vasıflardan uzak bir kardeşlik bilinci ile hareket etmek sonu Allah'ın rızası olan tek kapımızdır.

Ayrılığa düşmemek, mü'minlerin farklı fikirlerde olmamaları değil fikrî ayrılıklarının gönül ayrılıklarına sebep olmamasıdır. Farklı düşünmek, farklı fikirler üretmek insan olmanın sonucudur. Düşünce ayrılıkları; birbirine kızgın, küs, ilişkileri sağlam olmayan kardeşlik görüntüsü oluşturduğunda ise mü'minlerin tövbe etmelerini icap ettiren günaha dönüşür.

• Allah'ın ipi, Kur'an ve göndermiş olduğu İslam dinidir.
• Ayrılıklar, Allah'ın kitabına yönelmek ve Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin sünnetini yaşamak ile engellenir.
• Dinimiz İslam'a sımsıkı yapışarak yaşamak, şüphe ve şehvetlerden uzak kalmaya gayret etmekle gerçekleşecektir.
• Dinini kendi hâlinde ya da bir grup içerisinde yaşamayı yeterli gören kimseler, hayatı kuşatan İslam'a bütüncül bakmakta zorlanacaktır.
• İmanî konularda ayrılıklar yıkımdır. İnsanlar arasında dinin esasına dair olmayan düşünce ayrılıkları ise doğaldır. Fikir ayrılıklarına rağmen tek bir cemaat, tek bir ümmet olarak yaşayabilen kimseler ise Allah'ın kendilerinden razı olduğu mü'minlerdir.

Allah'ın ipine sımsıkı sarılmak
Kur'an ve Sünnet'i sahiplenmektir.
Bu sebeple;
Dinden uzaklaşılmamalı,
İmandan kopulmamalı,
Şüphe ve şehvetlere dalınmamalıdır.
Din üzerinden ihtilaflara girmemektir.
Bunun için;
Tek bir cemaat görüntüsü verilmeli,
Geçinebilen olunmalı,
İhtilaflarla ömür geçirilmemeli,
Kardeşlik gözetilmelidir.

لَا مُبَدِّلَ لِكَلِمَاتِ اللهِ

Allah’ın sözlerini değiştirecek bir güç yoktur.

Allah’ın Sözü Değişmez

Kâfirler ve şeytan, mü’minleri imtihanlar içerisindeyken daha da düşkün bir konuma getirmek için moralsiz bırakmaya, yalnız ve kimsesiz hissettirmeye gayret ederler. Musibetler üst üste geldiğinde insan en çok ruhsal anlamda bunalır ve şahit olunan en küçük olumsuzluk bu bunalımı şiddetlendirir.

Allah Teâlâ mü’minlerin yardımcısıdır; mü’minler bedenen ve ruhen Allah’ın yardımla ayakta dururlar. Allah’a inananları imandan uzaklaştırmaya söz vermiş şeytan ve Allah’a iman etmeyen kâfirler, mü’minlerin Allah’tan alacakları yardım ile aralarını ayırmak için fitne üretirler.

Allah Teâlâ’nın değişmez sözü, mü’min kullarına dünya ve ahirette yardım etmesi ve zafer vermesidir. Gelecek olan zafer ve yardım, kullarının gösterdiği sabırdan sonradır. Kullar sabır gösterip tevekkülde tereddüt etmedikçe vaat edilen söze layık olurlar.

Bu ayet-i kerime, mü’min kullara söz verilen her şeyin gerçekten zor bir sabır sınavı ile kendilerine ulaşacağını açıkça bildirmektedir. Gözü kör eden fitneler, günahlar, üst üste gelen imtihanlar kulların sabrını zorlayacak; zorladıkça Allah’ın sözü teselli olarak rahatlatacaktır. Sonra gelen yardım ile mü’min kazanmış olacaktır.

Allah’ın hükümleri, kitabı Kur’an’ı, tehdit edilen cehennemi; hiçbir zaman, mekân, ortama göre değişmez ve değiştirilemez mutlak ve nihaî sözüdür. Allah’ın tehdit ettiği şeyler de muhakkak muhataplarını bulacaktır.

Şu an kâfirler üzerine gökten azap inmemesi, mü’minlerin desteksizmiş gibi görülmeleri sabır sınavında olduklarının açık resmidir. Mü’minler sabrettikçe gelecek yardım ve cennet sözü kesinleşecek, umut gerçeğe dönüşecektir.

- Allah’ın kul üzerindeki kaderi, yardım sözü, cennet ve cehennem vaadi değişmez ve değiştirilemez.
- Daha önce yaşamış peygamberler, sadık mü’minler Allah’ın yardımından şüphe etmeden bekledikleri için göklerden gelen yardımı yanlarında buldular.

• Hakikat üzerinde aklen yapılan yorumlar, naklî delillerin önüne geçirilmez.
• İman, Allah'a güvenmeyi gerektirir. Asırlarca beklese de mü'min, Allah'a güveni sarsılmaz.

وَمَنْ يَقْنَطُ مِنْ رَحْمَةِ رَبِّهٖٓ
اِلَّا الضَّآلُّونَ

Azıp sapmış olanlardan başka kim Rabbinin rahmetinden ümit kesebilir?

Hiç Allah'ın Rahmetinden Umut Kesilebilir mi?

Şeytan için mutlu son; insanın kendini tüketmesi, daha büyük harama cüret etmesi, günahı terk etmesine dair yapılan nasihatlere kulağını tıkaması, günahında ısrarcı olması, günaha battıkça o çirkinliğin onda ahlâka ve vasfa dönüşmesidir.

Allah'ın rahmetinden ümit kesmek şirkten sonraki en büyük günahlardandır.

Allah'ın rahmetine, mağfiretine dair umutsuzluğun iki tehlikeli sonucu vardır:

Birincisi; rahmetten yana umut taşımayan, günahta derinleşmekte sakınca görmez.

İkincisi; insanın eline bulaşan günah sebebiyle Allah'ın affetmeyeceğine dair endişesi artarken gerçeğe dair bilgisi zayıflar, durdukça Allah'ın böyle bir günahı bağışlamayacağına dair cehaleti de büyür. Hak yolunda ve doğru yolda iken hata eden kimsenin günahı ruhunu ağırlaştırır, gerçekten uzaklaştırır.

Sırat-ı Müstakim'den uzaklaşmış kimseler Allah'ın rahmetinin genişliğini, ilminin kemalini, kudretinin büyüklüğünü bilmezler. Onun için merhamet ve af gücünü idrak edemezler. Ancak Allah'ın kudretini ve rahmetini tanımayan O'ndan umut kesebilir.

Mü'minde korku ve umut birbirine eşit olmalıdır. Biri fazla olduğunda denge şaşar, insan yolundan çıkar. Korkusuna yenilen ümitsiz kalır, umudu ağır gelen kendini güvende hissetme tuzağına düşer. Kendini garantide bilmek, hakikati fazla ümit sebebiyle görememek umutsuzluk kadar büyük günahtır.

Allah Teâlâ'nın rahmeti; affetmesi, iyilikleri ikram etmesi, mü'minin gönlünü genişletmesi, tahammül gücü vermesi, koruyup gözetmesi, nimetler sunması, afiyet bağışlamasıdır.

• İmtihanlar içerisinde çaresiz olduğunu düşünen için kural bellidir: Umut bakidir.
• Doğru yoldan şaşan, hatasından tövbe ile kurtulmayan kimseler Allah'ın rahmet ve ikramını göremezler.
• Bir insanın değişimine, olmazların olmasına dair umut taşımak Allah'ın rahmetine olan umudun neticesidir.
• Her şartta Allah'ın rahmetine sığınmak bir anda gelinebilecek kıvam değildir elbette. Ama gelinmek istenen nokta, ulaşılmak istenen sonuç budur.
• Allah'a olan umudumuz;
– Kendimiz,
– Ailemiz,
– Toplumumuz içindir. Ve sınırsızdır.

وَاعْبُدْ رَبَّكَ حَتَّىٰ يَأْتِيَكَ الْيَقِينُ

Ve sana ölüm gelinceye kadar Rabbine kulluk et!

Kulluğun Sonu Yok

Dinimiz İslam ibadetleri namaz, oruç, zekât ve hacdan ibaret kılmamakta; her durum ve şartta kulluk beklemektedir. Allah'a itaat etmek her şart ve ortamın ibadetidir. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin inşa ettiği toplum düzenini yaşamaya gayret etmek her zamanın işidir.

Peygamberler insanların Allah'ı en iyi bilen, tanıyanlarıdır. Allah'ın sıfatlarına, esmasına en yakından şahit olan kullardır. Onlar Allah'ı tanımanın ve Allah tarafından seçilmiş olmanın yanında Allah'a en çok ve en güzel kulluk yapan, ölünceye kadar daha güzel amel yarışında olan kullardır.

Allah Teâlâ'ya yaklaştıkça kulluk heyecanı ve ibadet azmi artmaktadır. Peygamberlerin kendilerini daha çok ibadet yapmaya yönlendirdiği bir dünyada hangi kul kendini yeterli görebilir!

Kulluk sorumluluğu akıl gidinceye veya son nefes verilip ölünceye kadar devam etmektedir. Allah Teâlâ, kullarının amelleri için bitiş vaktini ölümleri olarak belirlemiştir. Her kul, ölünceye kadar neler yaptığından ve neler konuştuğundan hesaba çekilecektir. Bir zamanlar iyi işler yapmış olduğu için son nefese kadar ibadet endişesi taşımamak kimseyi daha iyi kul yapmayacaktır.

Allah Teâlâ, son ana kadar kulluk istemektedir. O'na kul olmak, O'ndan bağımsızmış gibi yaşamamaktır. Gerçeğin gözlerle görüleceği kıyamet gününe kadar her an, kulluk için en uygun andır.

Ölüm gelinceye kadar kulluk etmek, hasta yatağında bile ibadetten ayrılmamaktır. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, ayakta duramayacak kadar hasta olan kimsenin namazı oturarak ya da yatarak nasıl kılacağını tarif etmiştir. Mü'min sağlıklı iken de hasta, afiyette, imtihanda iken de kuldur.

Farz ibadetlerden sonra huşu, çokça tespih, Allah'a sığınmak, dua etmek, hamd etmek, en çok da secde etmek son ana kadar bizi kurtaracak amellerdendir. Çünkü Allah'a en yakın olunan yer, secde ve dua anıdır.

Zikredildikçe denizler köpüğü kadar günahı olan kimsenin bile bağışlanacağı tespihler, nabzımız durana kadar umudumuzdur.

- Uzaktan gördüğümüz ölüm bir gün nefesimizi tüketinceye kadar daha çok ibadet, daha kaliteli kulluk aranmaktadır.
- Rabbimizin en çok sevdiği amel az da olsa devamlı olandır. Devam eden ibadetler, art arda gelen iyilikler, az ama hep olan işler iyi mü'min olarak kalabilmemiz için şarttır.
- Kullukta emeklilik yoktur. Allah'a iman etmiş mü'minin boşa gitmiş, önemsiz görülmüş dakikaları yoktur.
- Gençken iyi işler yapmış olmak kurtarmayabilir. Son ana kadar kaybetme tehlikesi hep vardır.
- Bu süreklilik sadece namaz ve oruçta değildir; bütün insani işlerimiz bu kurala dâhildir.

كَتَبَ اللّٰهُ لَاَغْلِبَنَّ اَنَا وَرُسُلِي

Allah, ben ve peygamberim mutlaka üstün geleceğiz,
diye yazmıştır.

Galip Belli

Dünya ve ahirette akıbet İslam dininin, resûlünün ve mü'minlerin galibiyetidir. Allah Teâlâ'nın din ile göndermiş olduğu peygamberleriyle savaşan ve karşı karşıya gelen, hezimete uğramaya ve zillete mahkûmdur.

Rabbimiz Levh-i Mahfuz'da İslam dinine, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ve ashabına, iman eden mü'minlere kader olarak izzeti yazmıştır. Zillet ve küçüklük Allah'ın emirlerine muhalif olanlar içindir.

Mü'min, Allah'ın galibiyet sözüne 'gerçekleşmiş bir vaat' olarak iman eder. Dünya denen diyarda bu söze aykırı kimselerin yaşaması, iman eden kimselerin ağır işkencelere tâbi tutulması, üzerlerinde savaşların ve işkencelerin artması, bu söze muhalif gibi hayatların yaşanması mü'minin ancak imanını artırabilir. Çünkü Allah, vaat edilmiş her son için sebepler yaratır. Kâfirlerin zulümlerini artırıp kendilerini kazanmış gördükleri anda da Allah'ın sözü tahakkuk edecektir.

Zamanı, galibiyeti kendi yaşadığımız yıllardan ibaret görmemiz cahillikten başka bir şey değildir. Eğer dünyayı bir gün gibi kabul edip o günü de Âdem aleyhisselamın yeryüzünde gönderildiği andan başlatırsak Allah'ın dininin, mü'minlerin imanının, peygamberlerin zaferlerinin dünyadaki galibiyetine şahitlik ederiz. Bir günü dünyaya geldiği andan saymaya başlayan insan; kendisinden başka hiçbir şey düşünemez, iman ettiği dini kendince yaşar, teselliyi kendinde arar, dünyanın sonunu kendi ölümü ile bitirerek kendi zaferini de dininin galibiyetini de göremez.

Mü'min, başı ve sonu belli bir dinin müntesibidir. Bizim ölümümüz sadece imtihanımızın bittiğini gösterir ama yarın gerçekleşecek mü'minlerin galibiyeti, dün ölen mü'minin de zaferidir.

- Mü'min dünyadayken Allah'ın desteği, ahiretteyken cenneti ile galiptir.
- Kâfirlerin hüsranı, iman ehlinin galip olması Sünnetullah gereğidir. Bu galibiyet, bugün mü'minler üzerinde gözükmese de zafer sadece düne ait değildir. Allah'ın kanununda bugün-dün yoktur. Galip olan ve

mağlup olan vardır. O, galibiyeti yazdıysa kâfirlerin bir zaman hükümran gibi gözükmesi bu kaderi değiştirmez.

• Her yeni gün mü'minlerin sabrı, kâfirlerin küfrü sınanmaktadır.

• Kâfir toplulukları ne kadar azmışsa Allah, mü'minlere o kadar güçlü zafer kazandırmıştır. Yeter ki mü'minler dinlerini tam ve eksiksiz yaşayıp imanlarını dış etkenlerden korusunlar.

• Allah'ın galibiyet sözü, dünya üzerinde hazırlık ve gerçekleşme dönemi olarak dönem dönem tahakkuk edecektir. Biz bu dönemlerin hangi yıllarına denk gelirsek gelelim bize düşen, mü'mince yaşamaktır.

فَأَيْنَمَا تُوَلُّوا فَثَمَّ وَجْهُ اللهِ

Nereye dönerseniz dönün, döndüğünüz her yer Allah'ındır.

Allah Her Yerde

Yerin ve göklerin maliki Allah'tır. Kulları onun mülkünde emanetçidir. Mü'minler kendilerine emanet edilen iman sorumluluğunu gece-gündüz, darlıkta-bollukta, sevinçli veya hüzünlü anda, yaz-kış her zaman yerine getirir, Allah'ın himayesi altında yaşadıklarını gösterirler. Her an ve her şartta yaşanan kulluk, Mâlik olan Allah'ın emrettiği kulluktur.

Allah Teâlâ, namazda kıbleye yönelenin de seyahatte dua edenin de günahı işlemekten vazgeçenin de sinirlendiğinde öfkeden kendinden geçenin de gülerken ölümü unutanın da yanındadır. O her an görür, işitir, bilir ve izler. Kullarının içinden geçirdiklerine, gizlice yaptıklarına şahittir.

Rabbimiz Allah; ilmi, mağfireti, rahmeti, cömertli, nimetleri, affetmesi, hikmetleri, kudreti ve sıfatlarıyla her yerdedir. Âlemleri bu sıfatlarıyla ebedî ve ezelî olarak kuşatmıştır. Mü'minlerin de daima Allah'ın murakabesi altında yaşadıklarını idrak ederek davranmalarını ister.

Allah kullarının niyetlerini, yönelimlerini, isteklerini ve mücadelelerini görür. O her zaman ve mekâna maliktir.

- Derdi Allah olan, her an ve her şartta O'nu yanında bulur.
- Her an için Allah'ı razı edecek bir fiil ve ihlâsla yapılacak bir niyet vardır.
- Allah zaman ve mekândan münezzehtir. Belli ibadetler hariç, ibadet ve dua için zaman veya mekân tahsisi yoktur.
- Mü'min insan, hiçbir yer ve zamanda kendini yalnız hissetmez. Ne işlediği günahın görülmediğini düşünür ne de yaptığı iyiliğin kaybolacağını.
- Mekke'de olanla dünyanın ötelerinde olanın ortak noktası da bu çizgidir. Allah her yerdedir.

اَللّٰهُ وَلِيُّ الَّذِينَ اٰمَنُوا يُخْرِجُهُمْ مِنَ الظُّلُمَاتِ اِلَى النُّورِ

Allah, iman edenlerin dostudur; onları karanlıklardan aydınlığa çıkartır.

Sahibimiz Allah'tır

Allah'ın dostları, Allah Teâlâ'yı Kur'an'ın ve Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin lisanıyla tanıyan, farzları eksiksiz yerine getirmeye ve yasaklardan şiddetle kaçınmaya gayret eden, şehvetlere kapılmamak için nefsine ve şeytana direnen kimselerdir. Allah, dostlarını göz açıp kapatıncaya kadar bile nefislerine esir etmez, başkalarının tuzaklarına karşı onları korur.

Allah Teâlâ himayesi altında olan mü'mini; kalbin darlığından, nefsin hastalığından hidayete, selamete ve takvaya ulaştırır.

Karanlık; cehalet, zulüm, küfür gibi insanın akıbetini görmesi mümkün olmayan karartılardır. Rehbersizlik, başıboşluk, kibir, kendini beğenmişlik, kompleks, şüphe, hadsizlik bu karanlığın sadece birkaç örneğidir.

Ayet-i kerimede karanlıklar çoğul, aydınlık ise tekil olarak kullanılmıştır. Nur tektir, o da imandır; iman, aydınlıktır. Karanlıklar ise çoktur. Günahların ve çirkinliklerin türleri bile birbirinden ayrıdır.

Karanlıklardan çıkıp da ulaşılan aydınlık, gerçek imandır. Karanlık ise cehalet, zulüm, küfürdür. Kâfirler vesveselerinin ve şüphelerinin esiridir. Küfürlerinde ısrar edenlerin dostları şeytandır. Şeytan, iman etmeyen kimselere düştükleri karanlığı göstermez; imansızlıklarını kalplerinde, cahilliklerini gözlerinde süsler. Onların imansızlıkları arttıkça karanlıkları çoğalır.

Allah'ın dostlarını Allah, cehaletin karanlığından ilmin aydınlığına ulaştırır. İşlerinde ve düşmanlarına karşı onlara yardım eder.

Allah'a adım adım dost olacak mü'min;

İmanın nuruyla aydınlanmak için ilim öğrenir,

Farz amelleri yerine getirdikten sonra çokça nafile ibadetler ile meşgul olur,

Allah'ın en çok sevdiği salih amelleri artırır.

Allah'ın dostu olduktan sonra da sahip olduğu dostluğu kaybetmemek için çalışır.

- Zulüm ve şirk, hidayet ve başarıdan mahrumiyet sebebidir.

• İman yaşandıkça Allah'a dostluğa yaklaştıran nurdur.
• Allah; kendisine dost olanları sıkıntının, derdin, acının, kötülüklerin, yalnızlığın karanlığında terk etmez.
• Allah bizim sahibimiz ise bizim de O'nun dininin sahibi olmamız gerekir.

رِجَالٌ لَا تُلْهِيهِمْ تِجَارَةٌ وَلَا بَيْعٌ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَإِقَامِ الصَّلَاةِ وَإِيتَاءِ الزَّكَاةِ

Öyle yiğit adamlar vardır ki ne ticaret ne de alışveriş onları Allah'ı zikretmekten, namazı dosdoğru kılmaktan ve zekât vermekten alıkoymaz.

Kulluk Engel Tanımaz

Allah Teâlâ dünyayı nefse hoş gelen şeylerle donatmış, insanın nefsini de dünyaya dair şeylere meyilli olarak yaratmıştır. İnsan sahip olduğu şeylerle değil henüz sahibi olamadıklarının hayaliyle yaşamaktadır. Daha fazlasına malik olma arzusu, insanın yaratılıştan var olan özelliğidir.

İnsanın sahip olduğu aile, çocuk, eş, elinde bulunan imkânlar nefsini doyurmaya yetmeyecek konum, para, lüks, itibar, saygınlık, şatafat tüm cazibesiyle mü'minin imtihanıdır. Mü'min, dünyaya dair sahip olduğu ve hayalini kurduğu her şeyle sınanacak, nimetleri nasıl kullandığının hesabını verecektir.

Bu sebeple Kur'an'ımız adamlığın; zenginlik, evlat sahibi olmak, belli bir makama ulaşmak olarak değil dünyaya ve içindekilere rağmen her an Allah'ın hakkını korumak olduğunu bildirmektedir. Bunu da ayet, günlük meşguliyetler arasında insanın en çok bedenini ve zihnini yoran para kazanma, alışveriş yapma üzerinden örneklendirmiştir.

'Yiğit adam' ifadesi; övmek, methetmek, mü'minin ulaşmış olduğu kıymeti gösteren bir sıfat olarak kullanılmıştır. Ayet-i kerimeden de anlaşılacağı üzere bu yiğit kimseler yüksek hedef ve gayretleri ile bu dereceye ulaşmış, dünyaya rağmen Allah'ın rızasını önemsedikleri ve önceledikleri için örnek olarak gösterilmiştir.

Günlük meşguliyetlerin Allah'tan alıkoymasına;

Yapılan işlerde helalin-haramın gözetilmemesi, çıkılan yolculuklarla edinilen kazançlarda Allah'ın murakabesi altında olunduğunun unutulması, erkeklerin iş dolayısıyla cemaatle namaz kılmaya fırsat bulamaması, alışveriş dolayısıyla farz namazların geciktirilmesi, yapılan ziyaretler, iştirak edilen ziyafetlerde Allah'ın rızasının dikkate alınmaması gibi birçok örnek zikredilebilir.

Allah Teâlâ'ya iman ettikten sonra O'nun rızasına uygun yaşamak için emek harcayan yiğit adamlar; sahip oldukları mal varlıklarına, yoğun aile gündemlerine, günlük iş yoğunluklarına rağmen Allah'tan uzaklaşmadan ve Allah'ın memnuniyetini yaptıkları işlerden uzaklaştırmadan yaşarlar. Dilleri

Allah’ı zikreder, yaptıkları işler çektikleri zikrin fiile dönüşmüş hâli olur. Namaza göre ayarlanmış günleri yaşarlar, zekâtı verilmiş parayı taşırlar.

Böyle yaparlar çünkü gözlerin yerinden çıkacağı günden korkarlar.

• Nefes alınan her an kulluğun sınanacağı imtihanlarla doludur.

• Dünyalık meşguliyetler Allah’tan alıkoymadıkça mü’min, Kur’an’da methedilen yiğit adamlardan olur.

• Dünya ve ahiret dengesi şarttır. Hayatın içinde ama Allah’tan kopmadan yaşamak mü’min olmaktır.

• Dünya süsler, sözler, aldatmacalar, engeller ile kuşatacak; mü’min, Allah’ın vaktinde yapılmasını istediği her emrini ihmal etmeden yaşayacaktır.

اِنِ الْحُكْمُ اِلَّا لِلّٰهِ

Hükmü ancak
Allah verir.

Söz Allah'ın

Ağaçtan düşen bir yaprağın, gökten yağan yağmur damlalarının düşeceği yeri O tayin eder. Yeryüzünde ve gökyüzünde yaş-kuru ne varsa tüm mevcudatın nasıllığını ve niteliğini O belirlemiştir. Yaratmış olduğu mahlûkatı üzerinde O konuşur, kulları dinler. İstediğini istediği şekilde yaratır. Yarattığı kimseler arasında hükmü O verir.

Helalleri ve haramları O seçer. Hüküm verirken çoğunluğun görüşünü değil kullarının maslahatlarını gözetir. Kulları için layık olanı, en uygun zamanda gönderir. Yaratmak istediğini seçer ve 'Ol' der. Hiçbir kul O'nun yaratmasında söz sahibi değildir. Allah'ın hüküm verdiği hususta kulun hiçbir şekilde onu değiştirme yetkisi yoktur.

Allah Teâlâ kulları için dilerse mühlet verir, isterse sonucu acele gönderir. Yaptığı her işi hikmetlerle donatır. Kullarının kendi zihinlerinde bunu anlamaları, yorumlamaları imkânsızdır. Çünkü Allah, kaderi kullarının anlayabileceği hikmetlerle değil Rab olma hikmeti ile yaratır.

Söz Allah'ındır. Şunlar Allah'ın hükümlerindendir;

Allah kendisinden başkasına kulluk edilmemesine hükmetmiştir.

Peygamber olarak Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemi örnek seçmiştir.

Mü'minler için beğendiği din İslam'dır.

Kâfirler ve müşriklere cenneti haram kılmıştır.

Allah'ın rahmeti güzel işler yapan mü'minler üzerindedir.

İman ve imanla birlikte yapılan iyiliklerle kâfirken yapılanlar asla birbirine denk değildir.

Allah'a yönelen ve yaptığı işleri Allah'a layık şekilde yapmaya çalışandan daha güzel bir inanç taşıyan kimse yoktur.

- Teslimiyet gerektiren kulluk haddi, kesin hükmü Allah'ın vermesidir.
- Mü'min, Allah'ın açıklamadığı hikmetin peşine düşmez.
- Tövbeleri kabul edeceğine dair de son sözü Allah söylemiştir.
- Allah'ın sözü, hükümleri, hikmet olarak bildirdikleri olduğu gibi kabul edilmeye layıktır. Bunlar insanların aklının alabileceği, yorumla anlayabileceği sözler değildir.

• Herkes hayatında Allah'ın sözünü 'son söz' yapıp yapmadığına bakmalıdır. Bu da iddialarla değil işlerle gerçek olur.

فَاسْتَقِمْ كَمَآ اُمِرْتَ

Öyleyse sana emredildiği gibi dosdoğru ol.

Eğrilme

Dosdoğru olmak; daima itidal üzere yürümek, davranışlarda ve niyette doğru şekilde hareket etmenin sonunda şahsiyet kazanmaktır. Sağa sola kayıp aşırılığa düşmeden doğru şekilde davranmayı, inanmayı becerebilmek hayatın her alanında farkında ve uyanık yaşamayı gerektirecektir.

Allah Teâlâ'nın başta Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem olmak üzere Ümmet-i Muhammed'in her bir ferdi için seçtiği, beğendiği şahsiyet ve kazanmalarını istediği seviye budur.

Doğru iş yapmak zor, yapılan doğru işi doğru şekilde devam ettirebilmek çok daha zordur. Çok feyiz alınarak kılınan bir namaz, zor şartlar altında yapılan bir umre ziyareti, öfkeye yenilmeden verilen adil bir karar doğru işlerdir. Bunlardan daha zoru, bu amelleri hayatın son dakikasına kadar aynı ihlâs ve ilk günkü ibadet ağırlığı ile götürebilmektir.

Kur'an'ımızın emrettiği doğruluk kalpte, ruhta, zihinde, ibadetlerde ve tercihlerde aranmaktadır. Kalbin doğruluğu gafletten sıyrılmakla, ruhun doğruluğu günahtan uzaklaşmakla, zihnin doğruluğu yanlış şeylerle ilişkiyi kesmekle sağlanır. Zaten kalpte, ruhta ve zihinde başlamayan doğruluk organlara yansıyamaz.

Doğruluk, ibadetlerin tümünün başlangıç noktasıdır. Yapılan bir ibadette aranan şartlar, doğru hareketlerle doğru vakitte ve doğru bir niyet ile yapılmış olmasıdır.

'Dosdoğru ol' hedefine götürecek başlangıçlar şunlardır:

Haramlardan uzaklaşarak Allah'ın kulları için belirlediği sınırları aşmamak.

Bulaşılan bir haramdan tövbe ile arınmak.

Her an Allah'ın gördüğünü ve içinden geçirdiklerini bildiğini unutmadan yaşamak.

Günahkârların ve kâfirlerin yapmış olduğu kötülükleri gözde normalleştirmemek, onlarla oturup kalkmamak, dostluk kurmamak.

Allah'ın emirlerini tüm izzeti ile yerine getirmek.

Doğru şekilde kalabilmek için günaha düşmemeye, yanlışa meyletmemeye sabretmek.

- Allah Teâlâ'nın dostu olarak kalabilmek için dosdoğru olarak yaşamak zorundayız.
- Doğru şekilde yapılan tövbe de dosdoğru kalabilmenin bir parçasıdır. Tövbe ettikten sonra aynı hataya düşmemeye gayret etmek, küçük-büyük günahın her türlüsünden tövbe etmek dosdoğru olmaya giden doğru işlerdendir.
- Amellerde devamlılık, doğruluğun şartlarındandır.
- Doğrularla beraber olmadıkça başka çevrelerle bu seviye korunamaz.

وَمَنْ يُطِعِ اللّٰهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَوْزاً عَظِيماً

Kim Allah'a ve Resûlü'ne itaat ederse pek büyük bir murada ermiş demektir.

İtaat Eden Kazanır

İtaat etmek, Allah'ın Şeriatına göre yaşamaktır. Bu yaşam; bülûğa erilen ilk günle başlayan, ruhunu teslim edene kadar devam eden bir süreçtir. İtaat tam bir kulluk başarısıdır.

Kur'an'ımızda Resûlullah sallallahu aleyhi ve selleme itaat emri, Allah'a itaat emrinden hemen sonra zikredilmektedir. Çünkü Allah Teâlâ'ya itaatin nasıl gerçekleşeceğinin örneği peygamberidir. Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellemin Allah katından bildirmiş olduğu emir ve yasaklara ne kadar itaat edilirse o kadar o hükümleri indirmiş olan Allah'a itaat edilmiş olunur. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin sözlerine ilgi, tavsiyelerine itibar ne seviyede ise itaat de o derecede olur.

Şunu da ifade etmek gerekir ki itaat etmek; sadece dikkatlice dinlemek, saygı göstermek değil her emri hazır şekilde dinlemek, kalple inanmak, organlarla emredileni yerine getirmektir.

Allah Teâlâ'ya ve elçisi Peygamber aleyhisselama itaatin sonucunu ayet-i kerime, 'pek büyük bir murat' ifadesi ile açıklamıştır. Pek büyük murat; mü'minin korktuğu her şeyden Allah'ın onu emin kılması, ulaşmayı umut ettiğine Allah'ın onu ulaştırmasıdır. Şüphesiz bu kazanımların en büyüğü ise cennette Allah Teâlâ'yı görmek ve O'nunla konuşmak olacaktır.

• Mü'min için en büyük başarı cennette Rabbi ile mükâleme hâlinde olmak, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemle birlikte bulunmaktır.

• Kazanç ve güzel sonun çıkar yolu Allah'a ve Resûlü'ne itaattir.

• Büyük kazanç cennete girmek ve Allah'ın rızasıdır. Dünyada hamîd, ahirette saîd olarak yaşamak itaatin neticesidir.

• Genelde

– İman,

– Haramlardan kaçış,

– Farzları yerine getirmek,

– Nafilelere alaka bu kazancı getirecektir.

• Peygamber'e iman ve O'nun yolundan gitmek, O'nun sünnetini Müslümanlık olarak görmeyi gerektirir.

وَلَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ

Şeytanın izinden gitmeyin.

Şeytana Uyma

Allah Teâlâ, insan için helali ve temizi uygun görmüş; en temiz olanı ayırt etmeleri için haram ve çirkin şeyleri de göstermiştir. Nefsin yapmayı arzu ettiği her kötülüğü hangi iyilikle bertaraf edeceğimizi ayetlerle ve Peygamberi'nin lisanıyla bizlere bildirmiştir. İnsana düşen, layığı olmadığı haramların helalleri ile yetinmektir. Haramı hoş ve cazibeli gösteren şeytana aldanmadan helalle yetinmesini bilmektir.

Şeytan, insanı akla ve bedene zarar verecek günahların ardından sürüklemektedir. O; insandaki kötü duyguların kaynağı, şüphe ve vesveselerin körükleyicisidir. En büyük amacı; helali eziyet, haramı ise basit göstermektir.

İblis'in mü'min üzerindeki en büyük taktiklerinden biri, onu direkt harama düşüremeyeceği için adım adım harama sürüklemesidir. Mü'minin önce mübahlarla olan meşguliyetini artırır. Mü'min bu aşamada uyanır, silkinirse şeytan mağlup olur. Uyanık davranmadığı takdirde şeytan; ikinci aşamada onu şüpheli şeylere yaklaştırmaya, hassasiyetlerinde gevşeklik göstermeye götürür. Bu aşamada da gaflette olan mü'mini harama ulaştırana kadar küçük günahlara bulaştırır.

Şeytanın küçük adımlarını takip ederek insan, büyük günahlara düşmektedir. Hataya düşmeden önce o hatanın adımlarına yaklaşmamak esastır. Bunun için de şeytanın hileleri, insanın kalp kapılarında giriş taktiklerinin en iyi şekilde bilinmesi gerekmektedir.

Kötü sözler, çirkin davranışlar, günahlar, Allah adına bilgisizce konuşmalar, ibadetlerde ihmaller, zikir azlığı, çevre kirliliği şeytan için bulunmaz fırsatlardır.

İnsanın öfkesi, şehveti, haset ve hırs duyguları, çok yiyip içmesi, acele etmesi, su-i zana bulaşması, kendi hatalarına kılıflar bulması şeytanın mü'minin kalesi konumunda olan kalbine giriş kapılarıdır. Bu giriş kapılarından her biri şeytana karşı farkındalık, dini bütün yönleriyle öğrenme ve sahiplenme ile kilitlenebilir.

Mü'minin kalbi, şeytanın girişlerinden kendisini koruyacağı kalesi gibidir. Şeytan girmediği takdirde mü'minin kalbi rahat ve mutmaindir. Şeytanın adımlarını, sonunda günaha götüreceği şeyleri bilen mü'min; sürüklenmek yerine şeytanı henüz taktiklerine başlamadan engelleyecektir.

- İnsanın şeytana uymadan yol alabileceği en güzel yöntem, davet edildiği her kötülüğe karşılık Allah'ın davet ettiği iyiliği seçmesidir.
- Her hata ve günah şeytanın eseridir. Bilgisizlik, vesvese, öfke ve şehvet şeytan için her günahı başlatma sebebidir.
- Şeytanın oyunlarını tanımak, uyanık olmak şeytana karşı gafil avlanmaktan koruyacaktır. Şeytanın oyunlarını tanımak için attığımız her adımın, yaptığımız her işin, konuştuğumuz her sözün Allah'ın rızasına mı şeytanın memnuniyetine mi daha yakın olduğunu sorgulayabiliriz.

اَيْنَ مَا تَكُونُوا يُدْرِكْكُمُ الْمَوْتُ

Nerede olursanız olun ölüm sizi gelip bulur.

Ölüm Peşinden Gelir

Ölümden kurtuluş yoktur, ölümün önünde hiçbir şey engel değildir. Ölüm, Allah Teâlâ'nın takdir ettiği vakitte takdir ettiği kaderle başa gelir.

Uhud gazvesine katılmak istemedikleri için Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin yanından ayrılıp Medine'ye evlerine dönen, savaş sonuna kadar da evlerinden çıkmayan münafıklar Uhud'da şehid olan sahabeler için 'Yanımızda olsalardı ölmezlerdi!' diye fitne çıkardılar. Savaş öldürür, silah yaralar, ilaç iyileştirir zannettiler. Öldüren ve yaşatanı unutup vesilelere olmadığı anlamları yüklediler.

Bunun üzerine Rabbimiz, nerede olunursa olunsun 'surlarla örülmüş kaleler içerisinde de olsanız' ölümün gelip bulacağını haber verdi.

Ölüm zamanı gelen, savaşta da olsa evinde de olsa ölür. Vakti gelen için ölüm tek, ölümü gerçekleştiren sebepler çoktur.

Ölüm vaktini değiştiremeyen mü'min, ölüm vaktine kadarki hayatını değiştirmekle mükelleftir. Öleceğimiz mekânı seçemesek de ölmek istediğimiz yerlerde yaşamaya gayret etmeliyiz.

- Allah Teâlâ'nın takdir ettiği vakitte ölüm sahibini bulur. Kul nerede olursa olsun ve neye sığınırsa sığınsın, ruh ölüme teslim olur.
- Ölünün çocuğu olduğunu unutmadan yaşamaya bak.

وَسَارِعُوا اِلٰى مَغْفِرَةٍ مِنْ رَبِّكُمْ وَجَنَّةٍ

Rabbinizin mağfireti ve cenneti için yarışın!

Rabbine Koş!

‘Yarışın’ hitabından önce Rabbimiz faizin haram olduğunu, mü’minlerin faiz yemelerini yasakladığını bildirmiş; iman edenlerin Allah’a karşı takva sahibi olmalarını, cehennemden korkmalarını ve Allah’tan rahmet görmek için Resûlullah sallallahu aleyhi ve selleme itaat etmelerini emretmiştir. Faizin haramlığı, mü’minlere takvanın emredilmesi, cehennemden korkmanın gerekliliği ve Resûlullah sallallahu aleyhi ve selleme itaatin farz oluşundan sonra mü’minler Allah’ın mağfiretine davet edilmiş, ancak yarışarak ulaşabilecekleri cennetten söz edilmiştir.

Haramlardan uzak durmak, günahlardan tövbeye sarılmak, hatalarda ısrar etmemek, farzları eksiksiz yerine getirmek, samimi ve gönülden itaat etmek yarışta mü’minin hızını belirlemektedir.

‘Yarışın’ ifadesi iyi işler yapmada acele etmeye, vakit geçirmeden tövbe etmeye, mağfirete sebep olacak işler yapmakta eli çabuk tutmaya çağrıda bulunmaktadır. Allah Teâlâ’nın bağışlamasını, ikramı olan cenneti hak eden kullar; takvaları ve amelleri ile bu yarışta bulunanlardır.

Hastalıkta-sağlıkta, fakirlikte-zenginlikte, darlıkta-bollukta Allah’ı memnun eden yapılacak işi bulanlar, günahlarından hızla uzaklaşanlar, Allah için affedenler, başkalarının hataları üzerinde durmadan insanlara iyilikte bulunanlar Allah’ın cenneti için koşanlardır.

Yarış için ilk adım tövbe etmek sonra da günahlarla araya hızla mesafe koymaktır. Çünkü tövbesi edilmemiş günah yükleri ile kimse cennete giremez. Allah’ın mağfireti, kulunun tövbesindeki samimiyet ve amellerindeki gayeye bağlıdır.

- Dünyada bulunma amacımız kulluk ve kullukta yarıştır.
- Kimse bahaneler öne sürerek kendini yarış pozisyonundan çıkaramaz. Mağfiret ve cennet yarışı son nefesten önce bitemez.
- Yarışmaya başlamak, hayatın amel yarışı olduğunu idrak etmek bize ne kadar çok şey yapabileceğimizi de öğretecektir.
- Hayat garanti değil, ecelin vakti belli değil, yapabileceklerimizin listesi uzun, henüz yapabildiklerimiz ise davet edildiğimiz cennete

uzak. O hâlde Allah'ın bizi affetmesi için atacağımız adımlar bu zamana kadar attıklarımızdan daha fazla olmalıdır.

• Herkesin bir gayesi ve uğruna mücadele ettiği ideali vardır. Mü'minlerinki Allah'ın mağfiretidir. Herkes kendini Rabbine affettirmeyi becerebilmelidir.

فَاِنَّ الذِّكْرٰى تَنْفَعُ الْمُؤْمِنِيْنَ

Öğüt, mü’minlere fayda verir.

Mü’min Söz Dinler

İman etmekle kalbi aydınlanan mü’minin anlayışı, gözleri, bakış açısı Kur’an’a ayarlı olmalıdır. Allah’ın kelamına odaklanmış bir zihin, cennet kelimesini duyduğu an gafletinden uyanır; cehennem lafzı ile gözleri kararır. Mü’minin algısı, idraki Allah’ın rızasıyla şekillenir. Allah Teâlâ’nın memnun olmayacağı sözleri aklında bir yere oturtmaz, fikir olarak anmaz. Mü’min, doğru yolda imanına layık şekilde ilerlemeyi ister; olur da yolunu şaşırırsa uyarıları dinler. Gafletten uyandırılmaya, iyi olan şeyleri duymaya hazır hâlde yaşar.

Dünyalık meşguliyetler, unutkanlık, her hâlin bir olmayışı gibi sebeplerle insan; hatırlatılmaya muhtaçtır. Müezzinin günde beş defa namazı hatırlatması ve mü’minin her ezanla Rabbini hatırlayıp namaza durması bunun en güzel örneklerindendir. Ezan, iman etmiş olan mü’minleri harekete geçiren bir nidadır.

Ancak iman etmiş kalpler güzel sözlerden etkilenebilir. Sadece Kur’an’ı olduğu gibi kabul etmiş mü’min cennet ayarlarında düşünebilmektedir.

İman etmemiş kimse ise dünya şartlarında insanların ayarına göre ve insanların etkisinde yaşar. Cennetten ve cehennemden etkilenerek yaşayan mü’min, bir başka insanın etkisi altında yaşayan kâfir gibi hakikate kör ve sağır olamaz.

Mü’minler için en büyük öğüt, Kur’an-ı Kerim ve Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin hadis-i şerifleridir. Mü’min için bu öğüt, kimden ne şekilde gelirse etki sağlayacaktır.

İman etmiş olmasına rağmen nasihatin kendi üzerinde etkisinin az olduğunu düşünen kimse ise haramlarla mesafesine, yediklerine, içtiklerine dikkat etmelidir. Allah’ın hatırlatıldığı yerde mü’min, günahın ortasında dahi olsa Allah’ı dinler; O’nu hatırlayarak tövbe eder. Çünkü mü’min, planladığı ve istediği için değil bir anlık gafletle günaha düşer.

- Öğüt mü’mine fayda verir çünkü mü’min, kaybetmekten korktuğu cennet umudu ile yaşar.

• Kur’an-ı Kerim’i okumak ve anlamaya çalışmak, Allah’ı anmak, her vakit ezanı duymak mü’minin imanını hareketlendirir. Allah’ı hatırlatan her şey onu her gün biraz daha etkiler.
• Sağır ve gaflette olan kâfirler Allah’ın ayetlerini, Peygamberi’nin sözlerini dinlemezler, duyamazlar.
• Bir kötülüğü engellemeye çalışan, Allah’ı hatırlatan kimse hemen sonuç beklememeli; tesir etmekle değil anlatmakla sorumlu olduğunu unutmamalıdır. Gerçekten iman etmiş olan, nasihatten sonunda etkilenecektir.
• Kâfir, bir mü’minin nasihatini anlamayacak, cehennemi hissedemeyecek kadar kördür; mü’min de anlattıklarının onu değiştirmesini beklememelidir. Değişen iman ettikten sonra değişebilir. Ama hangi mü’minin sözü ile hangi kâfirin iman etmek isteyeceğini kimse bilemez. Bu sebeple mü’min, kâfire dinini anlatırken direkt haramları terk etmesini beklemez; sadece Allah’ı anlatır. Hidayeti isteyene ise Allah yakındır.

وَكَلِمَةُ اللهِ هِيَ الْعُلْيَا

Yüce olan dava, yalnız Allah'ın davasıdır.

En Üstün Allah'ın Sözü

Allah'ın sözü, 'lâilâheillallah'tır.

Allah'ın kelamı; insanın yaratıldığı günden itibaren değişmeyen imandır, cennettir, cehennemdir.

Kıyamet gününe kadar iman, en büyük konumda olan mutlak hakikattir.

Rabbimizin Şeriatı; en yüce sistem, en uygun düzen, insanlığa en layık yaşam biçimidir.

- Dünya ilk kurulduğu günden beri değişmeyen söz, eskimeyen dava Allah'ın davasıdır.
- Allah'ın sözü en yüce olsun diye çalışan da bu sözün altında büyümüş olur. Yüce olan davayı savunan, bu büyük söz altında küçük kalamaz.
- Mü'min olmak böyle inanmaktır.
- Böyle inanıp inanmadığını sürekli test etmelisin.
- Allah'ı ve O'nun sözünü

– Sen,

– Yaşadığın toplum nasıl görüyor? Temennilerde nasıl, pratikte nasıl?

إِنَّ الصَّلٰوةَ تَنْهٰى عَنِ الْفَحْشَآءِ وَالْمُنْكَرِ

Çünkü namaz; insanı hayâsızlıktan, dinin ve aklın kabul etmediği şeylerden alıkoyar.

Namaz Alıkoyar

Allah Teâlâ'nın emrettiği şekli ile kılınan namaz, çirkinliklere ve günahlara karşı engel oluşturur. Mü'mini hayâsızlıktan, her türlü kötülükten alıkoyar.

Kılınan sabah namazı öğle vaktine kadar mü'minin kötülüklere düşmesini engeller, öğle namazı ikindi vaktine kadar muhtemel çirkinliklerden onu uzak tutar, ikindiyi kılanı akşama kadar Allah korur, kılınan akşam namazı yatsı vaktine kadar haramlara karşı kalkandır, yatsı namazını kılan mü'min de sabah namazı vakti girene kadar hayâsızlıktan uzak yaşar.

Farz olan beş vakit namaz, mü'minin gününü Allah'ın rızasına göre yaşamasına; günahlara batıp derinleşmemesine yardım etmektedir.

Namaz ibadetinin günaha karşı üç büyük etkisi vardır. Bunlar ihlâsı, huşuyu ve Allah'ı anmayı bir arada bulundurmasıdır. İhlâs, samimiyet; namaz içerisinde mü'mine iyiliği düşündürür. Huşu, Allah'tan hakkıyla korkmak; namaz sırasında akla ve kalbe gelen kötülükleri engeller. Dil Allah'ı zikredip ayetleri okudukça ve duaları ettikçe ihlâs ve huşu organları yönetmeye başlar.

Kötülükten alıkoymayan ve iyiliğe şevki artırmayan namaz, Allah'ın emrettiği şekilde eda edilmemiştir. Allah'ın emrettiği şekilde kılınmayan namaz, Rabbimizle aramızdaki mesafeyi kapatamayacaktır.

Hakkı ile kılınan namaz şeytana karşı mesafe oluşturuyor, şeytanın gücünü kırıp etki alanını dağıtıyorsa mü'mine düşen;

Namazı ihlâs, huşu ve zikir ile eda etmektir.

Namaz bu seviyeye ulaşana kadar umutsuzluğa düşmeden adım adım ilerlemeye gayret göstermektir.

Kendisini kötülüklerden alıkoyan namaz kılabilmek için Allah'tan yardım istemektir.

- Kendini namaz konusunda eğiten kimse aklın ve dinin kabul etmeyeceği kötülüklerden korunabilir.
- Namazımızın farzlarına dikkat ettiğimiz gibi kötülüklerden alıkoyup koymadığına da dikkat edeceğiz.

إِنَّ هٰذَا الْقُرْاٰنَ يَهْدِي لِلَّتِي هِيَ اَقْوَمُ

Elbette bu Kur’an insanı en doğru yola iletir.

Kur’an Kurtarır

Kur’an-ı Kerim’in çağrısı ile hidayet bulan insan, her işte en doğru olanı bilen ve yapmaya gayret eden kimsedir. Kur’an’ımızın insanı eğitme biçimi, insana ve insanların oluşturduğu toplumlara verdiği şekil en mutedil ve onlara en uygun sistemdir. O’nun çağrısı insan fıtratı ile en uyumlu hayat tarzıdır.

Kur’an’ın emirleri, insanları bıktırıp usandıracak şekilde değil beden ve akıl maslahatlarına göredir. Çünkü Allah, emir ve yasaklarını kullarının çıkarlarına göre değil fayda ve zararlarına göre belirlemiştir.

Kur’an; kendisiyle amel eden kimseleri en iyi mü’min, en kaliteli toplum olmaları için eğitir. Bu sebeple insan kaynaklı olmayan bir metotla insanın Rabbi olan ilişkisini ve insanların kendi aralarındaki ilişkilerini tanzim eder. Kur’an’ın eğitim sistemi ile mü’minlere hastalıklarını ve o hastalıklara karşı tedavi şekillerini gösterir.

Her mü’min kendine Kur’anlı bir hayat inşa etmelidir. Allah’ın emir ve yasaklarına itaat ile başlayan bu hayat, her gün doğruyu öğrenmek için gösterilen çaba ile devam etmelidir. Mü’min, Allah’ın kitabı ile ne kadar meşgul ise doğruyu görebilme kabiliyeti de o kadar fazladır.

En doğru şekilde yaşanan bir hayat için herkes kendine Kur’an-ı Kerim’i okuma ve anlama programı oluşturabilir. Bu program içerisinde şunlara dikkat edilmelidir;

Kur’an-ı Kerim’i baştan sona okuma, hatmetme en fazla 40 günde bir olmalıdır. Bu süre kişinin okuma, anlamaya çalışma kapasitesine göre değişiklik arz edecektir.

Her gün düzenli okuma yapılmalı, devamlılık esas alınmalıdır.

Okunan ayetler üzerinden anlaşılan konular, cennet ya da cehennem kelimeleri üzerinde durularak düşünülmeli, tefekkür edilmelidir. Kur’an Kerim okurken tefekkür edebilme haline ulaşabilmek için kısa kısa da olsa belli ayetlerin tefsirleri öğrenilmelidir.

Bir kimse Kur’an’ı okurken anlamasa da her harfin bir ecir olduğunu unutmamalıdır. Kur’an-ı Kerim farklı dillerde yazılan okunuş şekli ile değil

indiği dil olan Arapça asıl harfleriyle okunmalıdır.

Kur'an-ı Kerim okunurken susmak, dinlemek de ibadettir.

Kıraat esnasında Kur'an'la ne kadar amel edildiği düşünülmeli, herkes kendini sorguya çekmelidir. Sevabı yalnızca Allah'tan beklenerek okunmalı, her kıraatle dua edilmeli, nimetin devamı istenmelidir.

Herkesin hafız olması şart değildir. Her mü'min kendi şartlarına uygun bir ezber programı belirlemelidir. Ezberlenmiş olan surelerin tekrar, ihmal edilmemelidir.

- Toplumsal hastalıkların, ruhsal rahatsızlıkların ilacı Kur'an'dır.
- Mü'min tercihlerini, sözlerini ve fiillerini Kur'an'a göre yapmalıdır.
- İnsanı Kur'an eğitir. Kur'an'ın eğitemediği herkes yanlıştadır. Kur'an'la mesafesini kapatan onunla hayat bulur.

جَاءَ الْحَقُّ وَزَهَقَ الْبَاطِلُ

Hak geldi, batıl yok oldu.

Hak Geldi Artık

İslam güneşi doğduktan sonra şirkin her türlüsü karanlıklarda kalmaya mecburdur. Batılın hak karşısında savunabileceği hiçbir belgesi yoktur. Hak, İblis'in isteklerinin karşısında duran her şeyin ismidir. Batıl; şeytanın hoşuna giden, desteklediği her şeydir. Batıl yok olmaya mahkûmdur.

Hak ve batıl, kıyamet gününe kadar yeryüzünde bulunacaktır. Karşı karşıya geldikleri her mücadelenin galibi, hak olacaktır. Allah'ın vaadi böyledir.

Batılın aslı ve temeli yoktur; kötülük ve çirkinlikler, egoistlik ve kibir üzerinden yönlendirilen gelişigüzel davranışlardan oluşmaktadır. Düzensizlik ve kargaşadan beslenmektedir.

Hak; insanı yaratan Allah tarafından insanın adalet, doğru ile gerçek şekilde yönetilmesini sağlayan sistemdir. Hak; Kur'an ile desteklenmiş, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ile kuvvetlendirilmiştir.

Kalpleri şüpheden, endişeden, nifaktan koruması; iman ve ihlâs nuru ile aydınlatması hakkın değişmez gerçekliğidir.

'Hak geldi, batıl yok oldu' ifadesi, müşrik ve kâfir toplumların kendi düzensizlikleri ve başıboşlukları içerisinde yok olacaklarını bildirmektedir. Nasıl yok olmasın ki asırlar öncesinde insanı Allah'tan uzaklaştırmaya Allah'ı şahit tuttuğu gün şeytan, dünyanın ömrü sona erdiğinde cehenneme gireceğini biliyordu. O gün İblis, cehennemle müjdelenmiş olmasına rağmen Rabbinden taraftar toplamak için mühlet istedi. Sonunda kaybedecek olduğunu bilen şeytan ve kâfirlerin verdiği savaş, onun için bu kadar çirkin ve acımasızdır.

Şeytan ve adamları sonunda yenilecektir. Yenilme vakitlerini takdir eden de Allah'tır. Mü'minin inanması gereken hakikat; İslam nuru Mekke'de ilk doğduğu gün, batılın ve tahrif edilmiş sistemlerin hiçbir hükmünün kalmadığıdır. İnsanlığın bundan sonra bahaneleri de kalmamıştır.

İslam'ın geldiği ilk gün batıl en ağır darbeyi almıştır. Çünkü kıyamet gününe kadar aslını değiştiremeyeceği, temelleri ile oynayamayacağı sistem

hükmetmeye başlamıştır. İnsanlık karanlık günlerinden aydınlığa geçmiş, bir daha asla eskisi gibi olamayacak günler başlamıştır.

- Hakkın galibiyeti, mü'minlerin hâllerine bağlı değildir. Hak hep galiptir; hakka göre yaşayan mü'min, hakkın galibiyeti altında zafer yaşayabilir. Batıla göre şekillenen kimsenin de tek tesellisi henüz ölmemiş olmaktır.

لَا تَقْنَطُوا مِنْ رَحْمَةِ اللهِ

Allah’ın rahmetinden ümit kesmeyin.

Rahmet Umudumuzdur

Allah Teâlâ'nın kullarına kitap indirmesi, her topluma kendilerine yol gösteren peygamberler göndermesi sadece kulluk için yaratılmış insanları ve cinleri cennet ile mükâfatlandırması rahmetinin en büyük göstergelerindendir. Kullarının kulluk dışında bir görevleri olmamasına rağmen cenneti yaratan Rabbimiz, hata eden kullarını bağışlamak için de tövbe kapısını hep açık bırakmıştır. Affetmek, nimetler ikram etmek O'nun rahmetinin tecellisidir.

Rabbimizin bu sözü, en umut dolu ayettir. Her günahkârın Allah'a dönmesi bu umutla olacaktır. Kâfirler bile bu rahmetten nasiplerini almaktadırlar.

Bu rahmet sebebiyledir ki işlenen günah ne çeşit olursa olsun herkesin bir kurtuluşu vardır, yeter ki tövbe şartlarına uygun yapılmış olsun. Allah her türlü günahı affeder, yeter ki affettirmeyi bilelim.

Umut, mü'minin gayretini ve çalışma azmini artıracak; ümitsizlik ise tembellik, boş vermişlik getirecektir.

Allah Teâlâ kullarının acziyetlerini ve zayıflıklarını en iyi bilendir. Onları affı ile kuşatmakta, umut ile zaman tanımaktadır. Allah'ın affının zor olduğu vehmine kapılmak kulun kendine zulmüdür.

Kimi zaman tövbe etmeden bile bazı ibadetlerle günahların silinmesi bu rahmetin büyüklüğündendir. Hataya düşen mü'min, hatadan kurtulmak isteyen mü'min, tövbe eden mü'min! Her bir ibadeti kullarını bağışlama vesilesi kılan Rabbimizdir.

Mesela sabah günah işlemiş olan biri akşama kadar işlediği günahtan habersiz yaşasa da akşam yatmadan ihlâsla kılmış olduğu farz namaz onun günahından arınma vesilesi olur. Namaz için alınan abdest, organların günahlarından arınmasına vesiledir. Zaten kılınacak olan namazın bir de günahın affedilme sebebi olmasını kim nasıl izah edebilir? Allah'ın kullarına rahmeti olması dışında bunu açıklayacak hiçbir ifade yoktur.

Allah'ın rahmeti ile muamelesi, peşinden gidilmesi istenen vesilelere yapışmak ile olur. Tövbe ve amelde ihlâs olmadan ise bağışlanma yoktur.

Karşılığı yalnızca Allah'tan beklenerek yapılan ibadetler, çekilen zikirler, alınan abdest, okunan Kur'an kulun affedilme vesileleridir. O hâlde mü'minin kulluk imtihanını kazanabilme umudu, kaybetmesinden daha fazla değil midir?

- Umut dolu olmak, namaz gibi oruç gibi emirdir. Çünkü Allah'ın rahmeti geniş, mağfireti büyüktür.
- Bu ayet; tüm günahkârların ve kâfirlerin tövbe ile hatalarından arınabileceğini göstermektedir.
- Ümit kesmek suçtur.
- Ümidi azaltan ortam ve sebeplerden uzak dur.
- Sürekli Kur'an oku ki ümit dolasın.

اَلَّذِي خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَيٰوةَ لِيَبْلُوَكُمْ اَيُّكُمْ اَحْسَنُ عَمَلاً

Hanginiz daha güzel işler yapacaksınız diye sizi sınamak için ölümü de hayatı da yaratan O'dur.

Bir Sınav

Fani olan insanların baki olan cennet için verdikleri mücadelenin yeridir dünya. Dünyadaki imtihan sonucu, ahiretteki ebedîliğin akıbetini belirlemektedir. Gökyüzü, yeryüzü, ağaçlar, dağlar, yıldızlar, güneş sistemi, insanın bir anneden dünyaya gelmesi, çocuk kalmayıp büyümesi, yaşadığı duyguları, korkuları, endişeleri, sevinçleri insanın dünyadaki kulluğunu denemek içindir. Rabbimiz, hangi insanın daha güzel ibadet yapacağını imtihan etmek için dünyayı ve dünyanın sonucu olan ahireti yaratmıştır.

Kaç sene olursa olsun insana Allah tarafından takdir edilmiş olan ömür, imtihanı içindir. İmtihan için yaşanan hayata, karşılığını asla veremeyeceği anlamlar yüklemek akılsızlıktır. Bu ayet-i kerime; kimin hangi amaçla var edildiğini ve neden herkesin sonunda ölüp gittiğini, güzelliklerin ve nimetlerin niçin zamanla aslının değiştiğini açıklamaktadır.

Yaratılma ve öldürülme sebebimiz, hangimizin daha güzel ameller yaptığını görmek içindir. İnsan aklı, önce yaşadığını sonra öldüğünü düşünürken ayet-i kerimede önce ölümün sonra hayatın zikredilmiş olması her mü'mini tefekküre götürmelidir. Allah Teâlâ indinde ise dünya, insanların öldüğü; ahiret ise yaşadığı, hayat bulduğu yerdir. Ölümün önce zikredilmesi ise insanın ölüme daha yakın olması, ölümle karşılaştıktan sonra ancak hayat bulabilecek olmasından dolayıdır.

İnsanın kulluk yarışındaki rakibi çevresindekiler olmamalıdır. Toplumun genel durumuna göre değil imtihanın ne olduğuna göre çalışmalıdır. Mü'minin azmi de gayreti de cennete göre artmalıdır. Kimse yaşadığı aileye, bulunduğu ortama, akraba meclisine göre Müslümanlık yaşamamalıdır. Mü'min kimliğimiz insanî ilişkilerimize göre değil daha güzelini yapabilme hedefine göre şekillenmelidir.

Daha güzel amel ve iyilikler için iki temel şart bulunmaktadır;

İhlâs ile ve yalnızca Allah'tan karşılık beklenilerek yapılmış olması.

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin yapmış olduğu şekilde, O'nun yapmadığı ilavelerden arınmış olması.

• Mü'minden istenen Allah'ın rızasını kazanma konusunda daha aktif olması, doğru ve ihlâslı amel yapmak için daha gayretli davranmasıdır.
• Allah için yapılan her ibadet ve her iş, sünnete uygun olduğu kadar doğrudur. Bir iş çok ihlâslı da yapılmış olsa doğru olmadıkça ibadet değildir.
• Daha güzel işler yapan kimse, Allah'ın haramlarından daha çok çekinir; Allah'a itaat konusunda daha hızlı koşar.
• Allah Teâlâ kullarından daha çok amel değil daha kaliteli amel istemiştir. Çokluk kalite değildir. İhlâs, az ameli çok amelden daha değerli hâle getirebilir.
• Rabbimizin sevdiği ameller, yarışın daha hızlı olmasını gerektiren ibadetlerdir. Vaktinde kılınan namaz, ana-babaya itaat, güzel ahlâk sahibi olmak bu amellere örnektir.

يَا اَيُّهَا الْاِنْسَانُ مَا غَرَّكَ بِرَبِّكَ الْكَرِيمِ

Ey insan, pek lütufkâr olan Rabbine karşı seni aldatan ne?

Kime Daldın, Neye Aldandın?

Rabbimiz gururu, kibri gözünü kör edip de akıbetini seçemeyen insanoğluna silkelenmesi, farkında olması ve sonunu düşünerek yaşaması için bir soru yöneltmektedir: ‘Rabbine karşı seni ne aldattı?’ Hem de Rabbi pek lütufkâr olmasına rağmen insanın Allah’a verdiği kulluk sözünü tutmamasının sebebi ne olabilir? Hangi bahane Allah’ın huzurunda gerekçe olarak durabilir?

Allah’ın lütfettiği nimetler içerisinde cennet yanı başında dururken cenneti insana unutturan nedir?

Rabbimiz ayete ‘Ey insan!’ hitabı ile başlayarak henüz insanlık özelliklerini kaybetmeyen, nasıl yaratıldığını unutmamış, Âdem aleyhisselamın çocuğu olduğu bilincinde olan insana hitap etmekte; insan olanın bu tehdidi algılayabileceğini ifade etmektedir.

İnsanı aldatan şeytandır ancak insanın şeytana aldanmasının en büyük nedenleri;

Cahilliğidir.

Allah’ın azabından kendini emin hissetmesidir.

‘Allah affeder’ sözünü kılıf olarak kullanıp dilediğini yapmasıdır.

Azabı hemen dünyada verilmeyip ahirete ertelenmiş olmasıdır.

Tövbeyi ertelemesidir.

- İnsan, kendi yaratılışının farkında olursa kendisinin neye aldandığını anlayacaktır.
- Bu ayet, mü’minlerin okuyup ibret alması içindir. Allah’ın üzerindeki nimetlerini itiraf ederek hamd eden, hatalarını itiraf ederek gafletinden sıyrılmaya gayret eden mü’min, Allah karşısında kapılmış olduğu dalgınlıktan kurtulur.

فَاعْلَمُوا اَنَّ اللّٰهَ مَوْلٰيكُمْ
نِعْمَ الْمَوْلٰى وَنِعْمَ النَّصِيرُ

Biliniz ki Allah sizin mevlanızdır. O ne güzel mevla, ne güzel yardımcıdır.

Allah Bize Yeter

İmam Buharî rahmetullahi aleyhin rivayet etmiş olduğu şu hadis-i şerif 'Allah bana yeter' sözünün örneğidir:

'Allah bize yeter, O ne güzel vekildir' sözünü, ateşe atıldığında İbrahim aleyhisselam söylemiştir. Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem de bu sözü 'Müşrikler size karşı toplandılar, başınızın çaresine bakınız' denildiğinde söylemiştir. Nitekim bu haber Müslümanlar'ın imanını artırmış ve onlar hep birlikte 'Allah bize yeter, O ne güzel vekildir' demişlerdi.

Allah Teâlâ sadece dil ile değil, dil ve kalbin bütünü ile Allah'ın yardımından emin olan mü'minlerin mevlası, sahibi ve yardımcısıdır. Allah'ı mevlası olarak gören mü'min; düşmanın sayısından, kâfirlerin gücünden etkilenip de Allah'ın yardımından şüpheye düşmez.

Mü'minin Rabbi ile olan ilişkisi, dünyada Rabbine iman ederek yaşadığı her gün, her an hissedeceği ve bu hissiyatını gün geçtikçe kuvvetlendireceği ancak imanın gücü ile anlatılabileceği bir bağdır. Mü'minlerin gayretlerini, çalışma şevklerini kuvvetlendiren de işte bu bağdır.

İman ne kadar güçlendirilirse aradaki bağ da o kadar kuvvetli hâle gelir. Böylece mü'minlerin Allah'a olan güvenleri imanları kadar güçlenir, kalben ve zihnen mutmain hâle gelirler. İbrahim aleyhisselam, onu peygamber olarak seçen Rabbinin, ateşe atılırken de onu gördüğünden emindi. Sonuç görünüşte ateşte yanmak bile olsa Allah kendisi için neyi uygun bulduysa ondan razı olmuştu.

'O ne güzel mevla, ne güzel yardımcıdır' sözünü mü'min;

– Maddî ve manevî tüm hazırlıklarını yaparak

– Allah'ın dinini yaşayıp anlatmaya gayret ederek kalbi ile dile getirmelidir.

Yoksa bu söz, hiçbir şey yapmamanın, yapacak takati bulamamanın tesellisi değildir.

• Ayet-i kerimede geçen 'Biliniz ki' ifadesi; böyle iman edilmesi, buna uygun davranılmasını emretmektedir. Bu bir emirdir.

• Allah'la olan kahrolmaz.
• Rabbimiz ibadetlerde eksiksizlik, amel-i salihlerle yarış beklemenin yanında zihni rahat, gönlü ferah, kalbi mutmain bir ruh da istemektedir.
• 'Ne güzel mevla, ne güzel yardımcıdır' rahatlığı Allah'ın takdirinden razı, O'na ve Resûlü'ne tâbi olmak ile başlar.

'Allah bize yeter, O ne güzel vekildir.' sözünü
İbrahim aleyhisselam ateşe atıldığında,
Resûlullah ﷺ'e, müşrikler, 'Size karşı toplanlandılar, başınızın çaresine bakınız' dediklerinde söylemiştir.
فَاعْلَمُوا اَنَّ اللهَ مَوْلٰيكُمْ نِعْمَ الْمَوْلٰى وَنِعْمَ النَّصِيرُ
"Biliniz ki Allah sizin mevlanızdır. O ne güzel mevla, ne güzel yardımcıdır."
[Enfâl Suresi, 40]
Allah'ı mevlası olarak gören mü'min
Düşmanın sayısından etkilenmez.
Kâfirleri gözünde büyütmez.
Allah'ın yardımından şüpheye düşmez.
Ne güzel Mevla, ne güzel yardımcıdır rahatlığı
Allah'ın takdirine rıza göstermek,
O'na ve Resûlü'ne tâbi olmak ile başlar.

إِنَّ الْحَسَنَاتِ يُذْهِبْنَ السَّيِّئَاتِ

Muhakkak iyilikler,
kötülükleri giderir.

İyilikler Temizler

Rabbimizin kullarının yapması için işaret ettiği, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin ümmetini teşvik ettiği farz, vacip, nafile ibadetlerin tümü iyiliktir. Günümüzde iyilik, karşılık beklemeden bir kimseye yardım etmek anlamında kullanılsa da dinimiz bu kelimenin tam karşılığını güzel ameller, ibadetler olarak vermiştir. O hâlde birine yardım etmek iyiliklerden sadece biridir.

Namaz kılmak, güzel söz söylemek, sadaka vermek, oruç tutmak, istiğfar etmek, zikir çekmek, teheccüt namazı kılmak, tövbe etmek gibi ibadetlerin tümü iyiliktir. Hatta günaha karşı direnmek ve sabır göstermek bile iyilik çeşitlerinden biridir.

Farz ya da nafile olarak yapılan iyilikler, kul hakları ve büyük günahlar hariç her türlü küçük günaha kefarettir. Çünkü büyük günahlar dünyada iken cezayı, kul hakları ölmeden önce helalleşmeyi gerektirmektedir. Büyük günahların affolunması henüz can boğaza dayanmadan yapılan nasuh tövbeye bağlıdır.

İyiliklerin kötülükleri silmesi iki türlü gerçekleşir:

Birincisi; Allah Teâlâ'nın hoşnut olduğu iyilikleri yapmak mü'minin kalbinde kötülüğün yer bulmasını engeller, günaha düşmenin önünde engel olarak iyilikler durur. İnsan yapmış olduğu iyi, güzel amellerle imanı tatlı, sevimli haramı ise çirkin, kötü görmeye başlar. İyilikler yapıldıkça kötülükleri terk etmek kolaylaşır.

İkinci olarak da iyilikler, günahın içinden çıktıktan sonra işlenmiş olan hataları silmektedir. Günahın kirliliğine rağmen ibadetlerini yerine getiren bir mü'min, hatasına rağmen Rabbini hatırladığı için mükâfatlandırılmaktadır.

Allah için yapılmış olan her türlü güzel iş, insanın küçük günah ve hatalarını silmektedir. Bilhassa beş vakit namaz, tam bir temizliktir.

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, beş vakit namazını kılan kimse için 'Kapısının önünde nehir olup da beş vakit bu nehre girip çıkanın üzerinde

hiç kir kalır mı?’ buyurmaktadır. Namaz her vakit kula Rabbini hatırlatır, Allah’ı hatırlayan hatasında ısrarla kalabilir mi?

İki ramazan arasında işlenmiş olan bir yıllık hatalar ramazanın gelişi ile affolmakta, bir cumadan diğer cumaya yapılan günahlar cuma gününün bereketi ile silinmektedir. Seher vakti yapılan ibadetler, dualar, ‘Sübhânallâh ve’l-hamdülillâh vallâhüekber’ zikri Rabbimizin, uğruna insanın hatalarını bağışladığı iyiliklerdendir.

Ancak unutulmamalıdır ki her iyilik ve amel ancak samimi bir ihlâs ve doğru şekilde yapılmış olması ile günahların kefareti olur. Kabul olunmamış ibadetler, kötülükler karşısında etkisizdir.

- İyiliklerin günahlara kefaret olması, büyük günahlardan kaçınmış olma şartına bağlıdır
- İyi kalmak için Rabbimizin razı olduğu güzel işlerle meşgul olmaya ihtiyacımız bulunmaktadır.
- Bir hatadan sonra yapılacak ilk iş, iyi işlerle meşguliyettir.

يُرِيدُ اللّٰهُ بِكُمُ الْيُسْرَ

Allah sizin için kolaylık diler.

Allah Zorluk Dilemez

Rabbimiz, emir ve yasakları fizikî ve biyolojik açıdan normal olan her insanın uygulayabileceği şekilde indirmiştir. İnsana takatinin üstünde olan hiçbir şey emredilmemiş, dinimizin tüm hükümleri kolaylık ilkesi üzerine kurulmuştur. İnsanın bedenine zarar vermeden çalışarak elde edeceği şeyin ismi kolaylık, asla güç yetiremeyeceği ve yaparken bedenine zarar vereceği şeyin ismi ise zorluktur.

Zinaya meyletmemek, içki içmemek, gözleri haramdan korumak her kulun yapmamaya güç yetirebileceği sebebiyle haram kılınmıştır. Elbette bir harama yaklaşmamak diğerinden daha zor, bir farzı yerine getirmek diğerinden daha kolay olabilir. Başkalarına kıyasla zorlanmak ya da zorlanmamak, imtihan olunduğumuz konuların farklılığından kaynaklanmaktadır. Rabbimizin zorlandığımızı düşündüğümüz hiçbir emri, takatimizin üzerinde değildir.

Allah Teâlâ beklediği ve razı olduğu kulluğu, tek bir kalıpta da istememiştir. Farzları ve haramları açıkladıktan sonra nafileleri serbest bırakmış, birbirinden farklı yapıda olan her insanın daha kolay yapabileceği bir amel bulunsun diye nafileleri çeşitlendirmiştir.

Farz olan emirleri yerine getirirken sağlığı zorlanacak kimseler için ruhsatlar vermiştir. İleri yaşta, hasta, hamile veya süt emziren kadın, bedeni rahatsız kimseler Allah'ın kendilerine vermiş olduğu bu ruhsattan faydalanmaktadır. Rabbimiz, yolculuğun insanî şartlarda meşakkat olduğunu bildiği için kullarını ruhsat ile rahatlatmıştır.

Çünkü Allah; kullarının severek kulluk yapmalarını, daha fazla ibadeti güçleri yettiği için gönülden yapmalarını murat etmiştir. Tek kalıp kulluk değil yüzlerce iyilik ile çeşitlendirilmiş, ihlâs ile yerine getirilmiş doğal kulluk beklemektedir.

Bedenen ve aklen sağlıklı, Rabbinin kulu olmakla iftihar eden kul, Allah'ın razı olduğu kuldur. Bu sebeple Allah Teâlâ bedenini ya da aklını zora sokacak her türlü işten kullarını uzak tutmuş, kullarına da zorlaştırmayı yasaklamıştır.

• Herkes takati ve sevgisi kadar nafile ibadetlerle Rabbine koşacaktır. Farzların nafilelerden bile az olması her mü'min için rahmet vesilesidir.
• Din kolaydır, kolay yaşanmalıdır.
• Dini zorlaştıranlar kullardır.
• Neyin beden için zor ve akıl için takatin üstünde olduğunu, neyin de mü'min için kolay olduğunu bilmek için fıkıh öğrenmeye ihtiyaç vardır. Fıkıh bilmeyen kimsenin zor, kolay, ruhsat ayrımını yapması mümkün değildir.

فَلَا تُزَكُّوا اَنْفُسَكُمْ

Siz kendinizi temize çıkarmayın.

Kendini ve İşini Abartma

Allah Teâlâ kullarının gizli ve aşikâr fiillerini ilmi ile kuşatan, doğru olduğu iddia edilen her söz ve fiili kendi katında ölçen, mü'minlerin amellerini ihlâs kıstası ile değerlendirendir. Kimin Allah'a daha yakın ve O'ndan daha çok korktuğunu bilen yine kendisidir.

Mü'min, Rabbine sunmuş olduğu amellerinin kabul edilip edilmeme endişesi ile yaşayan kimsedir. Yapılan güzel bir işin Allah'ın huzurundan geri çevrilmiş olması mü'min için yıkımdır. Allah Teâlâ'nın ilminin genişliğini ve kudretinin kuşatıcılığını bilmesine rağmen mü'minin kendisine 'ideal insan, ideal mü'min' etiketini layık görmesi cehalettir. Kimsenin kendi amelleri hakkındaki kanaati doğru değildir. Allah'ın söz hakkı olduğu yerde insanın konuşmasının dinimizde yeri yoktur.

Kimin daha takvalı olduğunu Allah'tan başka kimse bilmezken bir kimsenin kalbinin temiz olduğunu iddia etmesi ihlâs eksikliğindendir. Mü'minin Allah'a karşı her daim eksik olduğunu itiraf etmesi ihlâsındandır. Ancak bu itiraf öylesine değil, gerçekten yapılmış olmalıdır.

Kendini muhasebeye çekip de eksikliklerini göremeyen, her hâl ve durumda kendi yaptığını savunan kimse gururlanmış, Allah karşısında haddini aşmış olur.

İnsanın ibadetlerini, ahlâkını abartması; kendisinin büyük bir insan olduğunu düşünmesine, kendisini her konuda yeterli başkalarını ise küçük görmeye, iyi bile olsa başkalarının yaptığı her işi küçümsemeye götürecektir. Her konuda yeterli olduğunu düşünen kimse başkalarını beğenmez, kendisine denk kimse olmadığını düşünür ve sadece kendisinden konuşulmasını ister. Bu sebeple kendini abartan bir kimse, kesinlikle bir yalan içerisinde ve o yalanın doğruluğuna herkesi inandırma eğilimindedir.

Mü'minin kendi kulluğunu beğenmesi ve ibadetlerini övmesi ucubdur. Ucub; insanı ibadetlerden alıkoyan, itaatte gevşekliğe sürükleyen haramlardan biridir. İnsanın kendi kendisine kıymet biçmesi ibadetlerde aranan ihlâsın engelidir. Ucub varsa ihlâs yoktur.

Bu sebeple Allah Teâlâ kullarına çok çalışmalarını, çok ibadet yapmalarını, çok tövbe etmelerini değil daha güzel çalışmalarını, doğru şekilde ibadet yapmalarını, nasuh bir tövbe ile istiğfar etmiş olmalarını emretmiştir. Çünkü çok yapıyor olmak insanın gözüne hoş gözükürken daha ihlâslı yapmaya çalışan, ibadetteki sayıya değil lezzete odaklanmaktadır.

- İnsanın kendi ameline kıymet vermesi, ibadetlerinin kalitesini kendi kendine değerlendirmesi Allah karşısındaki hadsizliktir.
- Kendilerini abartan insanlar, başkalarından da sürekli övgü ve ilgi bekler; hak ettiklerini düşündükleri ilgiyi göremediklerinde ise öfkelenirler.
- İnsanın kendini abartması gibi kalbi işgal eden kötülüklerden arındırma yolu iman, amel-i salih ve tövbedir.
- Kimse kendini günaha düşmez, hata işlemez biri olarak görmemelidir. Kulluk acizliğin itirafı ile başlamaktadır.
- Hiçbir mü'min günahlarını gözünde küçültmemeli, günahlarına bahane bularak kabahati şartlara ve insanlara yüklememelidir.

وَاَنْ تَعْفُوٓا اَقْرَبُ لِلتَّقْوٰى

Bağışlamanız takvaya daha uygun bir davranıştır.

Affetmeye Değer

İnsanî ilişkilerdeki seviye mü'minin Rabbi ile olan münasebetiyle ilişkilendirilmiştir. Ayetten de anlaşılacağı üzere bir insanın hatasını görmezden gelerek affetmek, ancak Allah'tan korkan insanların gösterebileceği bir tutumdur.

O hâlde bir mü'minin Allah korkusu ne kadar fazla ise bağışlaması da o kadar güzel ve çabuk olacaktır. Allah'tan hakkıyla korkmayan, cehennem endişesi taşımayan ise affetmeyi beceremeyecektir.

Affetmek bir insana hak ettiğinden fazlası ile karşılık vermek demektir. Affetmenin zıddı ise cezalandırmak, hak aramaktır. İnsanın bir arada yaşadığı kimselere karşı müsamahakâr olamadan yaşaması, o ilişkinin kendisi ve muhatapları için yıpratıcı olması demektir.

Rabbimiz insanî ilişkileri, tarafların tükenmeden geçinmeye devam edebilecekleri bir sürece yönlendirmektedir.

Dünyadayken mü'minin başına gelen her sıkıntı ve imtihan, karşılığını Rabbinden bekleyeceği sevap kaynağıdır. İnsanın bilhassa en yakınları ile kurmuş olduğu diyaloglar, beraberlikler mü'minin imtihan alanlarından biridir. O hâlde mü'min, insanî ilişkilerdeki zorlanmalarının karşılığını da Rabbinden beklemelidir.

Affetmek insanın kendisine karşı yapılan hatanın üzerini örtmesi, başkasının yüzüne vurmaması ile gerçekleşir. Sadece ve sadece Allah'tan karşılığı beklenilerek gösterilmesi gereken bu tavır, ihlâs ve samimiyet taşımalıdır.

- Affetmek, bağışlamak Allah'a yakınlaştıran adımlardandır.
- Herkes bulunduğu yaşa, konuma, imkânlara göre affedeceği bir durumla karşılaşmış olur; o bir fırsattır. Şeytan ise her fırsatı kaçırttırmak için uğraşır. Bu unutulmamalıdır.

وَلَا تَنْسَ نَصِيبَكَ مِنَ الدُّنْيَا

Dünyadan da nasibini unutma.

Nasibini Unutma

Dünya hayatı, mü'minin kısıtlı bir süre için uğramış olduğu yerdir. Dünya kalınacak, üzerinde sonsuz mutluluk hayalleri kurulacak, yarınına dair endişe taşımadan uyanılacak yer değildir. İnsanın ebedî hayatına gösterdiği ilgi, özen, adanmışlık kısa süreli dünya hayatının hakkı değildir. Dünya, ahiret için değerlendirilebilecek imkânların sunulduğu yerdir. Bunun ötesinde verilen hiçbir kıymeti hak etmemektedir.

Dünyanın basitliği gözlerimizle şahit olduğumuz güzelliklerini yok saymak, ona hakaret etmek için değildir. Dünya cennete kıyas edildiğinde mü'minin tüm enerjisini tüketmeye değmeyecek yerdir. Yoksa cennet umudu olmayan için avunacağı nimetlerle çevrilidir.

Dünyadan nasiplenmek; kısa süreli de olsa yararlanmak, Allah Teâlâ'nın mü'min kullarına mübah kıldığı güzelliklerden faydalanmaktır. Beden ve ruh gücünün, çalışma azminin ahiret için olup fıtratta var olan yeme, içme, giyme, gezme, sevme gibi arzuları helal dairede tatmin etmektir.

'Dünyadan da nasibini unutma' ayetinden de anlayacağımız üzere mü'min insanın tüm gayreti, hedefi, hareketi, gündemi ahiret için ahirete yönelik olmalı; sadece dünya için zayi edecek bir ömrün sahibi olmamalıdır. Ahiret gündemi ve hareketliliği içerisinde dünyanın ahiret için sağladığı imkânları kullanmayı unutmamalıdır.

İnsanın sağlığı, enerjisi, morali, ailesi dünyanın ahiret için sağladığı imkânlardandır. Bu vesileleri insanın yok sayması, ihmal etmesi, görmezden gelmesi Allah Teâlâ'nın sunmuş olduğu nimetleri değerlendirmemek ve fıtrata uygun davranmamaktır. Yerli yerinde kullanılmayan her nimet hesabı gerektirecektir. Fıtratta var olan eğilimler yönlendirilmeden yok sayıldığı takdirde yaşanacak Müslümanlık da doğal olmayacaktır.

Bu ayet-i kerime, nimetler içerisinde yüzen her kulun elinin altındaki dünya nimetlerine rağmen kalbini Allah'a bağlamaktadır.

- Sağlık, beden gücü, gençlik dönemi mü'minin daha çok ahiret için çalışıp dünyada iken ihmal etmemesi gereken nasibidir.

• Allah Teâlâ'nın dünya şartlarında mü'min kullarına kullanmaları için ikram ettiği nimetler, her mü'minin amel-i salih yapma gücünü ve takatini artırmaktadır.
• Dünyada kendisine yetecek kadarını alan mü'min, kendi, ailesi, misafirleri üzerindeki hakkını unutmamalıdır.
• Rabbimizin az süreli de olsa mü'min kullarının kullanımına verdiği nimetlerin ebedî olmadığı, israf ve kibir sebebi olmaması gerektiği unutulmamalıdır.
• Mü'min yıllık planlarında, aylık hedeflerinde dünyaya takılı da kalmamalı; dünyadan büsbütün de kopmamalıdır.

وَاقْصِدْ فِي مَشْيِكَ وَاغْضُضْ
مِنْ صَوْتِكَ

Yürüyüşünde ölçülü ve dengeli ol, sesini yükseltme.

Ölçülü ve Dengeli

Dinimiz İslam bütün emir ve yasakları, nasihat ve teşvikleriyle hayatın tüm noktalarını biçimlendirmektedir. Bir mü'minden ibadet hayatında ihlâs, haramlar konusunda titizlik beklendiği gibi gündelik işlerinde ve tavırlarında da kendisine İslam'ın verdiği şekil aranmaktadır.

Çünkü dinimiz İslam, namazın rekâtlarını tarif ettiği gibi kaba bir insanın nasıl değişebileceğini, öfkeli birinin nasıl kendisine sahip çıkabileceğini, hangi ses tonuyla konuşulması gerektiğini, otururken vaziyeti, yürürken ahengi de tanımlamaktadır.

Ayet-i kerimede ölçülü ve dengeli olmak; yürümek ve konuşmak gibi insanların olağan, basit olarak değerlendireceği iki hareket üzerinden anlatılmaktadır.

Yürüyüşteki hız dengesi ile tembel gibi sağa sola devrilmeden, gururlanmadan, çalım satmadan tevazu ile yürümek anlatılmaktadır. Hızlı ya da yavaş değil itidal ile yürümek vakarın ortaya çıkış sebebidir.

İnsanlar birbirlerine karşı kibri, övünmeyi, büyüklenmeyi konuşmaları ve diyalogları üzerinden yansıttıklarını düşünürken ayet-i kerime yürüyüş şekli üzerinden anlatmaktadır. O hâlde insanın kalbinde taşıdığı ve büyüttüğü kibir, önce yürüyüş şekli gibi basit bir hareketle başlamaktadır.

Konuşurkenki ses ayarı ile de mü'mine itidal öğretilmektedir. Ses yükseltilmeden, mübalağa yapılmadan, alçak sesle konuşmak emredilmektedir. Müşriklerin kendi aralarında konuşurken yüksek sesle konuşmalarına göre birbirlerine böbürlendikleri rivayet edilmektedir.

Mü'min ihtilaf ettiği bir meseleyi münazara ederken, derin muhabbetlere dalarken, bir şakaya gülerken ses ayarı iç rahatlığını yansıttığı için bağırarak yüksek sesle konuşmaz.

- Ayet-i kerime kendimizi tanımayı, kibirden ve öfkeden arınmış davranışların sahibi olmayı emretmektedir.
- Yürüme ve konuşma üzerinden verilen ölçü, itidalin hayat şeklimiz hâline gelmesi gerektiğini anlatmaktadır. Bir kimsenin ses tonunda, yürürken adımlarında bile bir ölçü aranırken insanî ilişkilerinde, ahlâkî

özelliklerinde, ibadet hayatında ölçüsüzlüğe ve dengesizliğe yer olabilir mi?

وَاَمْرُهُمْ شُوْرٰى بَيْنَهُمْ

Aralarındaki işleri şûra ile yaparlar.

Karar İstişare ile Verilir

Şûra suresinde övgüye layık mü'minlerin davranışları anlatılmakta, sırayla vasıfları sayılmaktadır. O mü'minler;

Büyük günahlardan, hayâsızlıktan kaçınırlar; öfkelendiklerinde dahi affederler, namazı özenle kılarlar, işlerini istişare ile yaparlar, kendilerine verilen rızıklardan infak ederler.

Haramlardan kaçınmak, namazı özenle kılmak gibi büyük ameller arasında istişare ile iş yapan mü'minin davranışı övülmekte, Rabbimizin istişareye vermiş olduğu değer gösterilmektedir. Rabbimiz işlerini istişare ile yapan mü'minleri, namazını özenle kılan mü'mini övdüğü gibi övmüştür.

İstişare, toplum hayatında ve bireysel olarak doğru karar alabilme için fikir alışverişi yapmaktır. Mü'minler birbirlerine danışarak bireysel ibadetlerini ve iyi özelliklerini korurlar. Yanlış düşünen veya davranan varsa istişare ile bunu öğrenirler. İstişare ile toplum adına verilecek kararların hatalı olmasının önüne geçilmiş olunur. Birden fazla görüş ve tecrübeden istifade edilerek toplum adına daha hayırlı bir sonuç için elden gelen yapılmış olur.

Doğruya yönelmesi, insanın kendi görüşündeki hataları düzeltebilmesi için kendinden daha akıllı kimselere danışması gerekmektedir. İstişareye tenezzül etmemek, ihtiyaç duymamak yapılan işteki bereketi götürmektedir.

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem akıl olarak insanların en mükemmeli, karar olarak en isabetlisi olmasına, asla başkasının görüşüne ihtiyacı olmamasına rağmen Rabbimiz ondan ashabı ile istişare etmesini emretmiştir. Çünkü şûra, hayır ve bereket getirir. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ümmetine bizzat kendisi uygulayarak bunu göstermiştir.

Din ve dünyaya dair büyük-küçük her karar, istişare ile verilmelidir. Kur'an'ımız, toplumu ilgilendiren meselelerde yöneticilerin kararlarını istişare ile vermelerini emrettiği gibi bireysel meselelerde de mesela; çocuğun sütten kesilme dönemini, anne-babanın istişare ile karar vermesini emretmiştir.

Kendisinden fikri alınacak, istişare edilecek kimse; büyük günahlardan kaçınan, Allah'tan korkan, güvenilir, hangi konuda istişare edilecekse o konuda fikir sahibi, doğru ve yanlışı birbirinden ayırabilecek güce sahip, acele karar vermeyen biri olmalıdır.

- Üzerinde birlikte karar verilmiş, fark edilmeyen yönleri ile değerlendirilmiş bir karar doğruya ve iyiye en yakın karardır.
- İstişare; ilim sahibi, akıllı, kendinden üstün, tecrübesi ve bakış açısı olan kimse ile yapılır.
- Birbirinden farklı düşünen, seviyeleri farklı iki insan arasında yapılan istişare ile insanın tek başına verdiği kararı beğenmesinin, kibre düşmesinin önüne geçilmiş olur.
- İstişareden çıkan sonuç kabul edilmeli, kalbi rahatlatmalı ve tatmin etmelidir.
- İstişare şekli her zaman ve mekânda değişebilir, yüz yüze konuşarak olabileceği gibi yazı veya işaret ile de olabilir.
- İstişare; fikir yürütmemek, her şeyi sormak değildir. Senin de kanaatin oluşmuşken fikir almak, en doğru olanı yapmak için danışmak demektir.
- İstişare, namaz gibi Allah'ın emri olduğuna göre onu ne kadar yerine getirdiğine bakmalısın.

إِنْ تَنْصُرُوا اللّٰهَ يَنْصُرْكُمْ وَيُثَبِّتْ اَقْدَامَكُمْ

Siz Allah'a yardım ederseniz O da size yardım eder ve dayanma gücü verir.

Yardım İstiyorsan Yardım Et

Âdem aleyhisselamın dünyaya imtihan olarak gönderildiği ilk günden itibaren yaratılan her Âdemoğlu, Allah'ın kıyamet gününe kadar yaşatacağı Şeriat sistemi ile muhataptır. Dağların yerinden çıkıp yürüyeceği güne kadar Allah, kendi sistemini yaşatacaktır. Bu, Allah'ın vaadidir. Mü'minler, bu Rabbanî vaadin gerçekleşeceği şartlar altında kendi saflarını belirlemek ile yükümlüdür. Allah kitabı Kur'an'ı, Şeriat'ı İslam'ı korurken mü'minleri bulundukları konum ve tutumları ile imtihan etmektedir. Rabbimiz, dünya için kurmuş olduğu düzenin Rabbanî şekilde insanî şartlarda korunmasını emretmiştir.

Namaz kılmayan kimse, sadece Allah'ın namaz emrini yerine getirmeyen biri olarak değil aynı zamanda Allah'ın kıyamete kadar yaşatacağı bütüncül sisteme gösterdiği tavır ile de hesaba çekilecektir. Allah vaadini gerçekleştirirken kullarının yardımına ihtiyacı yokken kullar bu sistemin bir parçası olarak yaşamaya muhtaçtır. Bu sebeple Allah'ın emirlerine asi olan bir kimse, Allah'ın dinine yardım etmemekle de yargılanacaktır.

Allah'ın dinine yardım etmek;

Allah'a itaat etmek, Allah'ın düşmanlarına tavır almak, Resûlullah sallallahu aleyhi ve selleme ittiba etmek, O'nun sünnetine sahip çıkmak, Allah'ın adı en yüce olsun diye cihat etmek, söz ve davranışlarla doğruyu ve hakikati yaşamaktır.

Dinine hizmet etmek; Kur'an'ını okumak, anlamak, yaşamak, ezberlemektir. Allah'ın kelamını ezberleyen hafızlar, okuyan kariler, Allah'ın sistemini yaşayan ve benimseyen şahitler olarak yeryüzünde yaşarlar. Allah'a yardım etmek, günahları terk ederek Allah'ın dinini yeryüzünde öz ve gerçek hâliyle yaşamaktır. Çünkü yeryüzünde işlenen her günah; Allah'ın dünya için belirlediği yaşanılabilir, temiz ve yüce sistemden uzaklaşmaktır.

Allah'ın kullarına yardımı ise mutlak zaferdir. Dünyada düşmanlarının kalbine korku salması, mü'minlerin kalbine cesareti ve esenliği vermesi,

ahirette de cehennemden kurtarmasıdır. Dinine yardım eden kullarının adımlarını sırattan geçerken sarsılmaz şekilde kuvvetlendirmesidir.

- Allah'ın dinine yardım eden, Allah'tan yardım görür. Allah yolunda olan, durduğu safın gereğini yerine getirirse Allah'ın zaferini yanında bulur.
- Gizli ve aşikâr her yerde aynı ayarda samimiyeti korumak, Allah'ı ve Resûlü'nü her şeyden çok sevmek, duygu ve davranışları Allah'a göre eğitmek kalpte Allah'a yardım etmektir.
- Allah'ın verdiği sözler gerçekleşecektir, kullar eylemleriyle vaat edilenleri hak edip etmediklerini gösterirler. Mü'minler layık kul olduklarını ispat etmeden Allah, yardımını indirmez.
- Allah adına iş yapmak; dinin temsilcisi olarak yaşamak, sıradan yaşamamak, Allah'a yardım etmektir.

وَلَا تَقْفُ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ

Hakkında kesin bilgi sahibi olmadığın şeyin ardına düşme!

İşine Bak!

İnsanın hakkında kesin bilgi sahibi olduğu konular; gözleriyle gördüğü, kulaklarıyla duyduğu, çoğu zaman şahitlerle birlikle edinmiş olduğu bilgidir.

Başkasının aktarmış olduğu herhangi bir haber, olay, yorum, söz doğrulanmadıkça ardından gidilmeyecek doğru olma ihtimali taşıyan meselelerdir. Bir meselenin ardına düşmek; ona göre karar vermek, seçim yapmak, zihinde çözümlemek, başkasına aktarılacak değerde görmek demektir.

Bizzat şahit olmadığını görmemiş ve duymamış olmak, o konuya göre şekillenecek değeri yüklememek Kur'an'ımızın emretmiş olduğu kaliteye göre yaşamaktır. 'Kesin bilgi sahibi olmadığın şeyin peşine düşmemek' imanın, ibadetlerin dışında bir konu değil bilakis akla ve kalbe hükmettiği için imanı ve ibadetleri güzelleştirecek amellerden biridir.

Bu ne kadar hayatın içinden, gerçekçi ve insanî ilişkiler üzerinde mü'minin Müslümanlığına ayar veren bir konudur. Dedikodu ile iş yapmamayı, varsayımlar üzerinden konuşmamayı, zanla karar vermemeyi, ihtimaller üzerinden yıpranmamayı, boşuna kimseyi yıpratmamayı tek bir konu üzerinden öğretmektedir.

Bilmeden söylenen sözün Allah Teâlâ katındaki karşılığı, ya yalan ya iftira ya da zandır. Her biri büyük günahlardan kabul edilen ağır suçlardır. Özellikle de konuşulan konu dinle ilgili ise vehme, hayale dayalı her sözün günahı daha da ağır olacaktır. Bu sebepledir ki 'Ardına düşme!' emri Kur'an'ımızın bir tavsiyesi gibi değil, imanımızın Allah'ın istediği kıvamda kalabilmesi yolunda kendimizden ve dış etkenlerden koruyabilmemizin şartı olarak görülmelidir.

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin bir kimseyi şirkle küfürle itham eden kimsenin muhatabı bu ithama layık olmadığında sözü söyleyenin kendisine geri döneceğini ve yaptığı ithamı kendisinin yaşayacağını vurguladığı hadis-i şerifi, okumuş olduğumuz ayet-i kerime üzerinden meselenin boyutunu izah etmektedir.

• Zanda bulunmak, bilmediğin konu hakkında yorum yapmak önce kişinin kendi imanını ve kişiliğini yıpratmaktadır.
• Herhangi bir söz, haber, olay, birinin hayatı ile ilgili bir not doğruluğu kesin bilinmediği takdirde duyulmamış, görülmemiş kabul edilmelidir.
• Kıyamet günü organlar, göz, kulak, kalp tek tek sorguya çekilecektir. Bilgi sahibi olunmayan konu, başkasına taşınmadığı gibi kalpte zanna dayalı bir kanaat de oluşturmamalı, mimiklere yansıyan bir yanı da bulunmamalıdır.
• 'Kendini ilgilendirmeyen şeyi terk etmesi kişinin Müslümanlığının güzelliğindendir.'
• Mü'min kimse, hem insanî ilişkilerde hem de hayatı planlarken muammalar üzerine yatırım yapmaz, emek harcamaz, dedikodu ile zaman tüketmez.
• Gıybet ve nemime bunun için yasaktır.

لِمَ تَقُولُونَ مَا لَا تَفْعَلُونَ

Yapmayacağınız şeyi niçin söylüyorsunuz?

Ya Yap ya da Söyleme

Kıyamet günü herkes söylemiş olduğu sözleri boynunda asılı hâlde Allah Teâlâ'nın huzuruna çıkarılacaktır. Ağızdan çıkan sözlere organlar şahitlik edecektir. Yerine getirilmemiş her söz, yersiz kullanılmış her kelimenin hesabı sorulacaktır.

Abartılı ifadeler kullanmak, şartları bahane edip ileriye yönelik tutamayacağı büyük sözler vermek insanın en temel karakter sorunlarındandır. Bu sebeple dinimiz, söz verdiği hâlde sözünü yerine getirmemeyi münafıklık alametlerinden kabul etmektedir.

Bir kimsenin yapmayacağı iyilikleri yapacakmış gibi anlatması, insanlar gözünde güvensizlik oluşturacağı gibi Allah Teâlâ'nın huzurunda da kulluk hadsizliği sayılmaktadır.

Ayet-i kerime, söz ve davranışları birbirine uyumlu olmayan herkesi uyarmaktadır. Sağlam karakterli mü'minin Rabbine karşı vefasının, insanlara karşı güveninin temelini anlatmaktadır.

Söz ve davranış uyumsuzluğu tövbeyi gerektiren bir günahtır. Mü'min, bu hataya düştüğünde hemen fark edip Allah'ın affına sığınmalıdır. Tövbesi yapılmadıkça bu günahın alışkanlık ve davranış şekli hâline gelmesi kaçınılmazdır.

- Her şeyde konuşmak sorunda değiliz. Susmayı bilmek de bir fazilettir.
- Allah Teâlâ'dan korkarak takva içinde yaşamanın göstergelerinden biri, mü'minin söylediklerinin sorumluluğunu taşıması, verdiği sözlerin hareketlerinden izlenmesidir.

فَإِذَا فَرَغْتَ فَانْصَبْ

Öyleyse bir işi bitirince bir başka işe giriş.

Boş Kalma

Dinimiz İslam, mü'minin din ve dünyaya dair hiçbir şey yapmadan boşlukta yaşamasından razı değildir. Sürekli çalışmaya, az olanı fazlalaştırmaya teşvik etmektedir. Üzerinde yaşadığımız dünya ve bu dünyanın misafiri konumundaki insan, sürekli hareket için yaratılmıştır. Bu hareketli âlemde durağanlık ve sıradanlık, yaratılış özelliği ile uyuşmamaktadır.

Durmamak, çalışmak, gayret etmek, planlamak, istemek, tövbe etmek kulluğumuzun daha aktif, imanımızın daha canlı kalma sebepleridir.

Özen gösterilen ve dikkat kesilerek yerine getirilmeye çalışılan kulluk vazifeleri, her an mü'minin ilerlemesine vesiledir. Her yeni saniye mü'minin hızı arttığı müddetçe Allah için yaşamanın hazzı hissedilecektir. Müslüman'ın hayatı, her anıyla Allah için ve O'nun için yaşanmış olmayı hak etmektedir.

'Bir işi bitirince diğerine başlamak' ahirete veya dünyaya dair hangi iş tamamlandı ise beklemeden yenisini hayata katmak demektir.

Farz namazlarını bitirenin gözü gece namazında olmalıdır. Namaz selamla tamamlanınca dua, istiğfar, tespih ile devam etmelidir. İbadetler hayatın arasına serpiştirilen ara vakitler hâlinde değil, biri bitince diğerine geçilen mantıkta yaşanmalıdır.

Bir ibadetten diğerine, bir iyilikten ötekine başlamak; her yeni bir işte ilgi ve alakayı canlandıracak, daha fazlasını yapma heyecanını uyandıracaktır. Elbette her an bedenen ibadet yapmak, dünyaya dair meşguliyetleri ve sorumlulukları bir kenara bırakmak doğal ve insanî değildir. Dünyaya ait meşguliyetler içerisinde ibadet mantığı ile yaşamak, sorumluluklarını Allah'ın rızasından kopmadan yerine getirmek istenmektedir. Yeter ki insan, ne yapacağını bilemez hâlde sağa sola savrulmadan, aklını kullanmaya mecali olmadan ve gaflet içerisinde saatlerini geçirmesin.

Ayet-i kerimede bir işe başlamak değil, önce boş vakti doldurmak zikredilmektedir. Boş vakit tanzim edildiği takdirde işleri art arda yapmak kolaylaşacaktır.

Mü'mini boşluktan kurtaracak çözüm;

Yapacak yeni bir iş bulmak.

Bulunan yeni işe ertelemeden başlamak.

İhlâs ile devamlılık sağlamak. Bu üç aşama sırayla aşıldığında da boşlukları anlamlandırmak mümkün olacaktır.

- Yıllık, aylık hedefler belirlenir gibi anlık yapılacaklar ve bir işten sonrası için nasıl devam edileceğine dair de hedefler belirlenmiş olmalıdır.
- Boşlukta kalmak; aklı kullanmamanın, düşünmeyi beceremememenin, fikir üretememenin ve gaflet içinde yaşamaya alışmanın sonucudur.

فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْراً يَرَهُ

Kim zerre kadar bir iyilik yapmışsa onu görür.

Allah İyiliği Karşılıksız Bırakmaz

Allah'ın rızasını kazanmak niyeti ile yapılan hiçbir iyilik küçük, hiçbir ibadet az değildir. İbadetin ve iyiliğin sevabını büyüten ihlâsıdır. Mü'minin yaptığı her amel, niyeti ve ihlâsı değerlendirilir. Allah Teâlâ samimiyetine göre iyilik kabul etmektedir.

Yapması kolay bile olsa iyilikler hakir görülmeden, ibadet ciddiyeti ile yapılmalıdır. Tatlı bir söz, mü'min kardeşinin yüzüne gülümseme, yoldan bir engeli kaldırma en değerli iyilikler, en kıymetli ameller arasındadır.

Amel defterinde fark etmeden yapılmış, unutulmuş tüm iyilikler Allah'ın huzurunda karşılığı verilecek işlerdendir.

Zerre, havada uçuşan toz tanesinden de küçük parçacığın adıdır. Ayet-i kerimede bu ifadenin kullanılmış olması, mü'minleri daha güzel ameller yapmaya teşvik etmektedir.

Mü'min bir kimsenin kalbini rahatlatmak, derdi olanın sıkıntısını gidermek, misafire ikram etmek, komşuya tabak götürmek gibi günlük yaşamda normal karşılanan hiçbir hareket ve amel zayi edilmeyecektir.

Mü'min için samimiyetle yapılmış her amel, cehennemden kendisini kurtaracak güzel işlerdendir.

- Allah için yapılan işlerde küçük-büyük yoktur. Allah Teâlâ için yapılmış olması her işi büyütür.
- Dünyada yapılmış olan her iyiliğin ahiretteki karşılığı sadece mü'min içindir. Kâfir ise iyiliklerinin karşılığını dünyada görür.

وَاسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلٰوةِ

Sabrederek ve namaz kılarak Allah’tan yardım isteyin.

Sabırla ve Namazla

Mü'min, ömrü boyunca dünya ve ahirete dair konularda imtihan edilmektedir. Ezelî düşmanı olan şeytana kapılmadan Rabbine kul olmaya çalışan insan bir yandan da yaşadığı çevre, şartlar ve imkânlarla sınanmaktadır. Bu iki taraflı mücadele içerisinde mü'minin dayanağı Rabbi, tesellisi O'nun kulu olmaktır.

Allah Teâlâ'nın kulu olmak, sıkıntı esnasında yalnızlıkta kaybolmadan münacat edebilmeyi bilmektir. Kimi zaman üst üste gelen imtihanlar içerisinde kıvranan mü'minin de kurtuluşu Rabbinden gelecek yardımdır.

Rabbimizin yardımı ise sabır ve namaz ile gelecektir. Sabır ve namaz; mü'minin bugününe ve yarınına dair endişelerinin, dertlerinin tedavisidir. Sabır ve namazın olmadığı yerde dertler çekilemez, yükler taşınamaz, beklentiler karşılanamaz olur.

Dünya ve ahirete dair mü'minin Rabbinin yardımına ihtiyacı olduğu, şeytana karşı savunma geliştirmesi gerektiği an iki şeye; sabra ve namaza ihtiyacı vardır.

Mü'min, daha çok ibadet yapmaya gayret göstererek ibadetlerde devamlılık sağlamaya ve haramdan uzak durmaya çalışarak sabrını göstermektedir. Bu sabra namaz eklendiğinde Allah'ın yardımı garantidir.

Sabır, kendini tutabilmek demektir. Haram ve günahları işlememeye karşı, ibadetleri yerine getirme esnasında ve imtihanlar içerisinde mü'min sabırla ayakta kalır. Sabır bu üç çeşidiyle de iman gücünü yansıtmaktadır. Çünkü sabır; güçlü bir imanın, Allah Teâlâ'ya tam bir güvenin ve ahiret gününe yakinen imanın neticesidir.

Namaz, bedenen yapılan ibadetlerin başıdır. Mü'minin Rabbi ile günde beş defa bağlantı kurma şeklidir.

Haramlara karşı gösterilen direnç, farz emirleri yerine getirilirken hassasiyet, musibetle karşılaşıldığında ağızdan çıkan söz, imtihanlara dayanabilme gücü, farz namazı eda ettikten sonra kılınan nafile namazlar; Allah'ın yardımını bekleyen mü'minin Rabbine dayanma, O'na güvenme ve O'ndan isteme şeklidir.

• Rabbimiz, kullarına emanet ettiği dini eksiksiz yaşamaları için sabır ve namazla kendisinden yardım istemelerini emretmiştir. O hâlde sabır ve namaz olmadan Allah'ın yardımı hayaldir.
• Namazın sayısı, vakti bellidir ama sabır nefes gibidir; her zaman, her yerde, her işte…
• Mü'minin dinine ve dünyasına dair her konuda Rabbinin yardımına ihtiyacı vardır.

وَاتَّقُوا فِتْنَةً لَا تُصِيبَنَّ الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْكُمْ خَاصَّةً

Öyle bir fitneden korkunuz ki sadece içinizdeki zalimlere gelmekle kalmaz,
herkesi kapsar.

O Gün Geldiğinde

İyiyi, kötüyü, günahı, sevabı yaratan, onlara şekil veren ve sınır belirleyen Rabbimizdir. Razı olduğu salih amellerin yapılması da çirkinliğin işlenmesi de ancak O'nun izniyledir. Dünya, kötülüğün ve iyiliğin ayırt edilebilmesi için yaratıldığı, sevap işleyebilmek için günahın var olduğu diyardır.

İyiyi de kötüyü de kendisi yaratan Allah, mü'minlere temizi, helali layık görmüş; aralarında çirkinliklerin bulunmasını istememiştir. Koyduğu hükümler, belirlediği sınırlar mü'minler için seçmiş olduğu temiz hayatın korunmasına yöneliktir.

İman ederek Allah Teâlâ'ya kul olmayı seçmiş mü'minlerden günahlarını aralarında aşikâr yaşamalarına müsaade etmeden hayatlarını idame ettirmeleri istenmektedir. Dünyanın herhangi bir yerinde işlenmiş olan günahın, mü'minin gözü önünde bulunmasına izin verilmemiştir. Rabbimizin mü'minler için kurmuş olduğu sistem imanlarını, ibadetlerini ve ahlâklarını korumak üzerine inşa edilmiştir.

Bu sebeple dinimiz mü'minlerin çevrelerindeki günaha mâni olmalarını, kötülüğü engellemelerini, iyiliği anlatmalarını emretmiştir. Engellenmeyen günahın mü'mini engelleyeceğini, çirkinliğin lekesinin temiz olana da bulaşacağını bildirmiştir.

Bu ayet-i kerime, mü'minleri toplu gelecek olan azaptan sakınmaları hakkında uyarmaktadır. İman edip salih amel işleme gayreti taşıyanlar, aralarındaki cahillerin hataları sebebiyle gelecek belaya karşı Allah'a ve Resûlü'ne itaati artırmalı, cahillere hatalarını hatırlatmalıdırlar.

Allah Teâlâ, mü'minlerin gözleri önündeki günaha rağmen kulluk yapmalarının zor olacağını; günahın mü'minlerin bereketini çekip alacağını Kur'an'ında anlatmıştır.

Küçük olsun büyük olsun, toplum tarafından engellenmeye çalışılmayan günahlar Allah'ın azabını hak etmektedir. Bu gelecek azap sadece günahı işleyenlere değil; mü'min erkek ve kadın, salih erkek ve saliha kadın herkesi kapsayacaktır.

Şeriatımızın uygulanmasında kötülüğün engellenmesinde gösterilen gevşeklik, Allah Teâlâ tarafından ansızın gelen, herkesi kuşatan azapla sonuçlanacaktır.

- Müslümanlar'ın bir arada yaşadığı her toprak, her halk İslam görüntüsü ile yaşamalıdır. Mü'minler bireysel olarak İslam'a göre yaşadıkları gibi cemaat olarak da mü'min toplum şartlarını korumakla İslam görüntüsü verebilirler.
- İslam toplumu Allah'tan rahmet görebilmek için aralarında yayılan fitne, günah, bidat, çirkinlik ve ahlâksızlığı toplu hâlde protesto etmelidir.
- Tepki gösterilmeyen, karşı çıkılmayan günahlar sebebiyle Allah Teâlâ tarafından gelecek olan fitne ve azap, günahı işlemeyen takva sahiplerini de etkileyecektir. İç karışıklık, din üzerinden tartışmalar, bidatler olarak karşımıza çıkan fitnelerin etkisi altında kalmadan yaşayabilmek için istiğfar edilmeli; iyiliği anlatma ve kötülüğü engelleme aktif bir şekilde devam etmelidir.

إِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْراً

Evet, zorlukla beraber şüphesiz bir kolaylık vardır.

Her Zorluktan Sonra Kolaylık Vardır

Allah'ın mü'min kullarına vaadidir; her zorlukla beraber muhakkak bir kolaylık indirecektir. Hatta her zorluğun birden fazla kolaylıkla geleceğini bildirmiştir.

Bu, Allah'ın kanunlarından bir kanun, zaman ve mekânla değişmeyecek sözlerinden biridir.

Kullarını zorlukla imtihan eden de kolaylıkla sevindiren de Allah'tır. Mü'minleri sınamış olduğu zorluklarla baş başa bırakmayıp umutla göğüslerini rahatlatan O'dur.

Bu umut, insanın zorla karşılaştığında yıpranmasına, musibet anında aklının tutulmasına engeldir.

Hiçbir zorluk, kolaylığın çokluğunu aşamayacaktır.

- Rabbimiz, mü'min kullarını içinden çıkılmaz olayların ortasında bırakmaz.
- Dünyalık bir sıkıntının kolaylığı dünyada, ahirete dair bir imtihanın kolaylığı hem dünyada hem ahirette verilecektir.
- Kolay ve zor sana göre değil, hayatın ve insanlığın ortalamasına göre olur.
- Keyfine ayarlı bir hayat hatta Müslümanlık tasarlayan, her şeyi zor görebilir. Böylece kendi kuyusunu kazar.

وَمَنْ اَحْسَنُ قَوْلاً مِمَّنْ دَعَآ
اِلَى اللّٰهِ وَعَمِلَ صَالِحاً
وَقَالَ اِنَّنِي مِنَ الْمُسْلِمِينَ

Allah'a çağıran,
salih amel yapan ve
'ben Müslümanlardanım' diyen kimseden daha güzel sözlü kim var?

‘Allah’ Diyenden Daha Güzel Kim!

Allah’a davet, Allah’ın elçilerinin ve onlara tâbi olan mü’minlerin vazifesidir. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bir ayet, bir hadis bile olsa her mü’minin diğer mü’min kardeşine aktarımda bulunmasını emretmiştir.

Konuşulabilecek en güzel söz, yapılabilecek en güzel amel, ulaşılabilecek en yüce mertebe Allah’a davettir. Her mü’min potansiyel davetçi, yeri ve zamanı geldiğinde de aktif davetçidir.

Allah’ı anlatacak, O’na çağıracak olan kimse davetine başlamadan önce dinine olan samimiyetini ve amelinin doğruluğunu ölçmelidir.

Davet etmek; Allah’a kul olmaya teşvik etmek, imanın kalpteki etkisini anlatmak, dinde dosdoğru yaşamanın şeklini göstermektir. Davet için kaynak, Allah’ın kitabı Kur’an ve Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin hadis-i şerifleridir. Bu zamana kadar yaşamış olan mü’min, davetçi ve ilim sahibi kimselerin tecrübeleri de her davetçiye üslup öğretmektedir.

Allah’ı çağırmaya herkes, en yakınlarından başlamalıdır.

Allah’a çağıran kimse için örnek bir konu sıralaması şu şekilde olabilir:

1- Önce insanlara Allah Teâlâ sevdirilmeli; Allah’ın rab oluşu, nimetleri, affı, kuşatıcılığı anlatılmalıdır.

2- Duanın gücü ve ihlâsın kulun kalbindeki etkisi örnekler üzerinden bildirilmelidir.

3- Ayrı ayrı herkesin Allah’ın kitabı Kur’an’ı, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin hadis-i şeriflerini öğrenmesine teşvikte bulunulmalı, ayet ve hadislerden alıntılarla anlatımlar yapılmalıdır.

4- Güzel ahlâk anlatılmalıdır.

5- Allah’ı razı etmenin anne-babayı memnun etmekten geçtiği, sıla-i rahimin rahmet vesilesi olduğu tek tek izah edilmelidir.

Elbette bir müezzinin davet sorumluluğu ile rızkını kazanmak için en ağır şartlar altında çalışan bir işçinin Allah’a çağırma vazifesi aynı değildir.

Herkes kendi konumuna göre Allah'a davet mesuliyeti taşımaktadır.

- Dinine sımsıkı yapışan, insanlara güzeli ve doğruyu anlatan, İslam'ın izzetini üzerinde taşıyarak davetini yapan kimse, Allah'ın Kur'an'ında övdüğü mü'mindir.
- Hangi söz Kur'an'dan daha güzel, hangi kelam Allah'a davet eden Resûlullah aleyhisselamın kelamından daha tesirli olabilir! Kimin sözü bu iki güzeli konuşmaktan daha fazla ruha dokunabilir!
- Allah'a davet ile her mü'min imkânları, şartları kadar sorumludur. Bulunduğu şartlar altında Allah'a daveti hiçbir şekli ile gerçekleştirmeyen mü'min, kıyamet günü bu hatası sebebiyle hesaba çekilecektir.

Davet için örnek bir konu sıralaması

1. Allah'ın zâtı ve sıfatları
2. Duanın gücü ve ihlâsın etkisi
3. Kur'an ve Sünnet'in ilmî ve fiilî eğitimi
4. Güzel ahlak
5. Anne-baba rızası, sıla-i rahim

وَالْبَاقِيَاتُ الصَّالِحَاتُ خَيْرٌ عِنْدَ رَبِّكَ ثَوَاباً وَخَيْرٌ اَمَلاً

Kalıcı olan salih ameller, yararlı işler ise Rabbinin katında hem sevap yönünden hem de umut bağlama açısından daha hayırlıdır.

Kalıcı Olan Salih Ameldir

Dünyanın süsleri, nimetleri, sevinçleri, evleri fanidir; biter tükenir. Ahirete dair yapılan yatırımlar ise bakidir.

Kalıcı ameller, Allah'ın rızası doğrultusunda henüz dünyada iken cennet hedefi ile yapılmış olan ibadetlerdir.

Mü'minin Rabbini zikretmesi, beş vakit namaz kılması, istiğfar etmesi karşılığını süresiz olarak alacağı kalıcı işlerdendir.

Mal sahibi olmak, çocuklarının olması dünya hayatının ziynetidir. Ahiret hayatının azığı ise tüm güzel fiiller, doğru sözler ve samimi niyetlerdir.

Kalıcı olan salih amellere birkaç örnek verilebilir;

Güzel söz,

Allah'ı zikretmek,

İhlâs ile yapılan ibadetler,

'Allahuekber' diyerek getirilen tekbir,

'Lâilâheillallâh' demek,

'Sübhânallâh' lafzını söylemek,

'Elhamdülillâh' diyerek hamd etmek,

'Lâ havle ve lâ kuvvete illâ billâh' tespihini gönülden tekrar etmek.

Doğru konuşmak, bir insanın işini kolaylaştırmak, hastaya moral vermek, Allah için sevmek ve Allah için buğz etmek, kendisine emanet edilen söz, para ya da eşyaya sahip çıkmak, insanları affetmek, Müslüman kardeşine zarar vermeyeceğine dair güven vermek, güzel ahlâk, insanlara yardımcı olmak, yardımcı olunmadığında külfet olmamak kalıcı salih amellerdendir.

- İman eden kimse için en büyük umut cennet, beklemeye değer en büyük emel de bugün yapmış olduğu amelleridir.
- Allah'ın rızası amaçlanarak ahiret için yapılan niyetler, istiğfarlar, istek ve arzuların karşılığı ebedîdir.

وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ

Kullarım sana beni sorarlarsa ben onlara pek yakınım, bana dua ettiğinde dua edenin dileğine karşılık veririm.

O, Kuluna Yakın

Kul, dua ile acziyetini ve kulluğunu itiraf eder; Allah duaya icabet eder. İcabet Allah'ın iradesinde, itiraf kulun elindedir. Dua, namaz gibi şartları olan başlı başına bir ibadettir. Mü'minin Rabbi ile kurduğu bağ ve vasıtasız sağladığı iletişim şeklidir. Her saat, her dakika, her an Allah Teâlâ'nın yanında olduğunu kuluna hatırlatan bir ibadettir.

Yeryüzündeki her şey Allah'a kul olarak yaratılmıştır. Ne zaman doğacağını, ne zaman öleceğini seçemeyen canlılar O'nun mülkünde kuldur. Kulluk makamı, Allah'ın yaratmış olduğu bir canlının erişebileceği en üstün makamdır. İnsan kulluk yaptığında, kul olduğunu hatırladığında değerlidir.

Kendisine dua eden kulları Rabbimiz, ayet-i kerimede 'kullarım' olarak tanıtmıştır. Her canlı kuldur ama Allah her kula 'kulum' diye hitap etmemektedir. Kendi kulu olduğunu vurgulayarak dua eden mü'minlere şeref vermiştir.

Kul olarak yaratılmış olmak değer iken Allah'ın 'kulum' hitabına nail olmak üstünlüktür. Allah'a kul olmayı seçen, boyun eğen mü'mini Allah bu hitap ile çevreler.

Mü'min, Rabbinin desteğine ihtiyaç duyduğu her an Allah ona yakındır. Bu yakınlığı kulu kalbi ile hisseder, ibadet ile yaşar, dua ile farkına varır. İnsanın her hâli O'nun ilmi dâhilindedir; kulunun samimiyetini, isteğini, niyetini görür, sesini işitir, kulunun her hareketini izler. Allah, kullarının hemen yanındadır. O'nu anan O'nu yanında bulur.

Hiçbir vasıtaya ihtiyaç duymadan, zaman ya da mekânla kısıtlamadan Allah'ın kulu olmak ve O'nunla yakınlık kurmak dua ile olur.

Allah Teâlâ, kulunun dua ederkenki ses tonuna, içinden geçirip diline dökemediklerine vâkıftır.

Duanın kabul olunması Allah'ın kullarına vaadidir. Mü'min duasında samimi ise Allah ona istediğini verecektir. Yeter ki insan, duasının kabul olacağına dair inancında şüphe taşımasın ve duasının kabul olunmasına dair

aceleci olmasın. Duanın kabul edileceği vakti seçen Allah'tır. Kulunun duasına kendi dilediği zamanda, en hayırlı şekilde karşılık verir.

- Yaratılan her canlı Allah'ın mülkünde bir kuldur. Allah'ın kulları ise dua ile yakınlık kurmuş mü'minlerdir.
- Rabbine dua ile sığınan rahat eder.
- Dua ibadetinin şartlarından biri, karşılığını Allah'ın takdir edeceği zamandan razı olarak sabırla beklemektir.

وَلَا تَشْتَرُوا بِاٰيَاتِي ثَمَناً قَلِيلاً

Küçük bir dünya menfaati için benim ayetlerimi satıvermeyin.

Değersize Aldanma

Dünyada insanlara sunulan güzellikler insanların uğraşıp elde etmeye çalışacakları şekilde yaratılmıştır. Para, makam, şöhret kulun gücü dâhilindedir. Ahirette verilecek nimetler ise Allah'ın kudretine göredir. Verilen nimetler insanın gördüğü her şeyden daha görkemli, asla hayal edemeyeceği güzelliktedir.

Dünyada bir insanın ulaşabileceği nokta, menfaat bellidir, sınırlıdır, harita ile kısıtlıdır. Ahiret ise sonsuzluk ve sınırsızlık diyarıdır.

Rabbimiz dünya ve içindeki her türlü nimeti küçük, basit bir faydalanma olarak kullarına tanıtmıştır. Ahirete iman eden mü'min için dünya elde edilmeye değmeyecek, kısa süreli fayda sağlayan, geçici güzelliklerden oluşmaktadır. Ahirete inanmayan için dünya, fani olanı sınırsızmış gibi yaşamaya çalışanların sonunda umutsuzlukla yüzleşecekleri yerdir.

Allah katında iman eden mü'min hariç dünyaya dair her şey yok olacak kadar değersizdir.

Allah'ın kulu olarak yaratılan insan, dünyaya Allah'ın vermiş olduğu kadar değer verirse rahat eder. Aksi takdirde cehennem, dünyayı ebedî zannedenlerin diyarı olacaktır.

Allah'ın emir ve yasakları, hükümleri, sınırları basit denilebilecek bir dünya menfaati karşılığında değiştirilemez, tahrif edilemez. Mü'mine düşen, Allah'ın hükümlerini dünyanın cazibesinden korumaktır.

Korku, makam, para, şöhret hiç kimseyi uğruna Allah'ın emirlerini çiğneme bataklığına düşürmemelidir. Hiçbir zevk uğruna Allah'ın yasakları görmezden gelinmemelidir.

- Dünyalık bir çıkar için vazgeçilebilecek bir ahiret konumuz yoktur.
- İnsanların memnuniyeti, takdiri, övgüleri ahirette Allah'ın nimetleri karşısında küçük, basit menfaatlerdir.
- 'Satıverme' anlamına gelecek

– Taviz,
– Gevşeklik,
– Erteleme,

– İhmal

konularında mü’min kendini/ailesini test etmelidir.

وَلَا تَنْسَوُا الْفَضْلَ بَيْنَكُمْ

Birbirinize erdemli davranmayı ihmal etmeyin.

Güzel Günlerin Hatırına

İnsanı insanla yaşamaya muhtaç eden, insanın duygularını başkaları ile olan ilişkileri üzerinden besleyen ve fıtratını kuracağı bağları idare etme kabiliyeti ile yaratan Allah'tır.

Bir anne-babanın evladı olarak dünyaya gelen insan, doğar doğmaz kendini aile, akraba, anne, baba, evlat ilişkisinin içinde bulur; zamanla iş, komşuluk, kardeşlik, karı-koca bağları kurarak sosyalleşir; ruh ve şahsiyet olarak gelişir.

Kurulan bağlar ne kadar güçlü, dengeli ve doğal olursa insan da o kadar fıtratına uygun olarak yaşamış olur. Sağlam ve doğal olmayan ilişkiler insanın enerjisini tüketip bir ömür hissedilecek pişmanlıklar getirecek yapaylık taşımaktadır.

Rabbimiz, mü'minlere kurulmuş olan bağlar, arkadaşlıklar ve yaşanan ilişkilerde kaygılardan, şüphelerden uzak, güzel ahlâkın ön planda olmasını emretmiştir. Hatalar, yanlış anlamalar, zannetmeler ancak güzel ahlâkla düzeltilebilir tutumlardır.

İki insan, iki aile, iki toplum arasında kurulan ilişkilerin güzel ahlâk ile şekillenebilmesi için nefret, önyargı, küslük, gıybet, nemime gibi kötü özelliklerin o ilişkide yer bulamaması gerekmektedir.

Ayet-i kerimede Rabbimiz, sonradan çıkan anlaşmazlıklara 'aranızdaki iyilikleri unutmamayı' çözüm olarak göstermektedir. Selam ile başlayan her muhabbet güzeldir, güzel olan hiçbir muhabbet nefret ile tüketilmemelidir.

İnsanî ilişkilerde erdemli davranmak, iyilikleri unutmamak iki türlü sağlanmalıdır:

Birincisi; zamanında iyi anlaşmış, muhabbet kurmuş insanların, ailelerin ya da toplumların anlaşmazlığa düştüklerinde birbirlerinin kötülüklerine göre değil iyi taraflarına göre karar vermeleri gerekmektedir. Eski günlerin hatırı unutulmamalı, karşılaşılan hata sebebiyle iyilikleri yok sayılmamalıdır.

İkinci olarak; şu anda insanın içinde bulunduğu ilişkilerde gözünün önünde daima muhatabının iyi yanları bulunmalı, yaşanan güzel anılar

hatırlanmalıdır. Kötü ve kaba olan davranışlar arşivlenmemeli, zamanı geldiğinde yüzüne vurmak için biriktirilmemelidir.

İnsanî ilişkilerde Allah Teâlâ tarafından bereket görmenin sebebi, arada yaşanan güzel anların unutulmamasıdır.

- İnsanî ilişkilerde mü'minin kendi ahlâkını yansıtabilmesi için iyilikle muamele etmesi, Allah'ın kendisini izlediğini bilerek yaşaması gerekmektedir.
- Müsamahakâr olmak, affetmek ve muhatabını iyilikleri ile yâd etmek güzel ahlâkın göstergelerindendir.
- Sonlanan ya da devam eden her ilişkide mü'minin, hak ettiğini düşündüğü muamelenin peşine düşmeden erdemli olması emredilmektedir.

فَإِذَا عَزَمْتَ فَتَوَكَّلْ عَلَى اللهِ

Kesin kararını verince Allah'a tevekkül et.

Önce ve Sonra Yalnızca O'na Güven

İnsan, hayatı ile ilgili bir karar vereceği zaman meseleyi her boyutu ile incelemeli; istişare ederek fikir alışverişinde bulunmalıdır. Tecrübe edilmiş hatalara tekrardan düşmemek, artı ve eksi yönleri ile birikimlerden faydalanmak doğru işleri doğru yerde yapma sonucunu getirecektir.

Detaylı planlar, güçlü gerekçeler, derin fikir birlikteliği insana güven verecektir. Rabbimiz kullarına istişare ile hareket etmeyi öğrettiği gibi ortak verilen kararlarda da plan, gerekçe ya da fikre değil kendisine güvenilmesini emretmiştir.

İnsanın plansız ve fikirsiz olduğunda kendini aciz hissedip Rabbine sığınması fıtrî bir mesele olduğu gibi kendine güvendiği noktada planın asıl sahibini unutmaması da imanî bir konudur.

Allah Teâlâ kulunun iradesini kullanarak kesin karar verene kadar çabalamasını, emek harcamasını, kafa yormasını emretmiş, sonra işini O'na havale etmesini dilemiştir. Kararına, işine, şartlara değil Allah'a güvenmenin adı tevekküldür.

Tevekkülde şart; Allah Teâlâ'nın yaratmış olduğu sebeplerin tümüne yapışılmış, elden ne geliyorsa yapılmış, sonuç için kalbin tamamen Allah'a dayanmış olmasıdır. Sebepleri yaratan, sonuç için sebeplere değil kendisine güvenilmesini emretmiştir. Çünkü hiçbir sebep, sonuç için tek başına yeterli değildir.

- Allah Teâlâ, istişare ettikten sonra bir işe kesin karar verip kendisine tevekkül edenleri destekler. Karar verecek seviyeye gelmeden tembellik ederek tevekkül ettiğini iddia etmek başarısızlık getirecektir.
- Allah, insanı kendine ve şartlarına tereddütsüz güvendiği an imtihan etmektedir. Tüm imkânlara sahipken imkânları yaratanı unutmamasını emretmektedir.
- İşine değil Rabbine güven.

مَتَاعُ الدُّنْيَا قَلِيلٌ وَالْاٰخِرَةُ خَيْرٌ لِمَنِ اتَّقٰى

Dünya zevki pek kısadır, ahiret ise Allah'ın emir ve yasaklarına göre hareket edenler için çok daha hayırlıdır.

Dünya Basit

Allah Teâlâ dünyayı sonunda bitip yok olacağı bir ecel ile yaratmıştır. Ömür ile kısıtlı olan dünyayı sonunda tükenen nimetlerle donatmıştır. Yeryüzünde ve gökyüzündeki her canlı kendisine verilen mühlet içerisinde hayatta kalır. Cansız varlıklar bile çürümeye, kaybolmaya ve sonunda yok olmaya mahkûmdur.

Yaratıldığı ilk günden beri dünya, tüm renk ve manzaraları ile sonunda kaybolacak nimetleri üzerinde taşımaktadır. İnsanın, dünyanın ilk anından kıyamet sabahına kadar geçireceği ömrü Allah katında, bir insanın görmüş olduğu rüya kadar kısadır. O'nun katında gün, ay, saat, yıl yoktur. Biz geçen her altmış dakikaya saat ismini veriyoruz; Allah'a göre bu bir süre mi, onu dahi bilemiyoruz. Bize göre kaç asrın Allah katında kaç saniyeye tekabül ettiğini hesap edemiyoruz.

Bildiğimiz en büyük hakikat; dünya, Allah Teâlâ'nın huzurunda basit, kısıtlı, imtihan için belki de bir yarım günden oluşan mekândır. İçindeki nimetler de insanın yaşamını idare ettirecek kadar kısıtlıdır.

Dünyaya hak etmediği değeri veren, gördüğü en güzel nimeti cennet ile kıyas etme acziyetine düşen insandır. Dünyadaki nimetlerin tümünü az bir şey olarak değerlendiren Rabbimiz, kullarının bu gerçeği idrak etmelerini ve buna uygun yaşamalarını murat etmiştir.

Fani olana hak ettiği değeri veren, baki olan için çalışır. Dünyaya dalıp beklentisini dünya şartlarında arayan ise kıyamet günü pişman olacaktır. Ahirete ait duyguları, ahirete hazırlık için yaratılmış insan beynini dünya odaklı çalıştırmak, dünya uğruna ahiretten vazgeçmek mü'minlerin kendilerini asırlardır korumaya çalıştıkları bir hastalıktır.

Ahiret dünyadan daha hayırlıdır. Çünkü;

– Dünyadaki nimetler az, ahirettekiler dünya ile kıyas edilemeyecek kadar çok ve çeşitlidir.

– Dünyadaki nimet ne zaman biteceği belli olmadığı için insana hep kaygı verir; ahirette ise insan, tüm kalbi ve benliği ile nimetin içindedir.

– Dünyadaki her nimet zorluk ve meşakkatle elde edilir, zorluklarla korunur; ahirette ise zorluk yoktur, istenir ve olur.
– Dünyada her güzel şey belli bir zamanla kısıtlıdır; ahiretteki nimetler ise ebedîdir, bitmez, tükenmez, eskimez.
• Dünyaya kapılarak yaşamanın uzun vadede insana faydası olmayacaktır.
• Süreli rahatlık ile ebedî mutluluk kıyaslanabilir mi?
• Rabbimiz, ahiret nimetlerini anlatırken dünya üzerinden anlatmakta; dünyada devamlı bizim olmasını istediğimiz şeylerin ahirette sahibi olacağımızı bize müjdelemektedir.
• Kıyamet günü, o gün hesap ve ceza olacağı için takva sahipleri adına daha hayırlı; emir ve yasaklarına göre hareket etmeyenler için daha acıklıdır.
• Haramlardan sakınarak yaşayanın ahiret hayatı daha hayırlıdır.
• Kıyamet gününü göz ardı edip dünyayı ön planda tutarak yaşayan kimse dünyevîleşme hastalığından kurtulamayacaktır. Mü'minin fert ve toplum olarak dünyanın içine çeken cazibesine karşı farkında ve bilinçli hareket etmesi şarttır.

DÜNYA
İMTİHAN YERİDİR
NİMETLERİ SINIRLIDIR
BASİTTİR
FANİDİR
KISITLIDIR

Ahiret dünyadan daha hayırlıdır.
Çünkü;
DÜNYA
Nimetleri azdır.
Nimetlerin ne zaman bi-teceği belli olmadığı için insana hep kaygı verir.
Her güzel şey belli bir zamanla kısıtlıdır.
Her nimet meşakkatle elde edilir ve zorluklarla korunur.
AHİRET
Nimetleri çok ve çeşitlidir.
İnsan, tüm kalbi ve ben-liği ile nimetin içindedir.
Hiçbir zorluk yoktur, nimet istenir ve olur.
Nimetler ebedîdir, bitmez, tükenmez, eskimez.
Rabbimizin muradı;
Kullarının bu gerçeği idrak etmeleri ve bu gerçeğe uygun yaşamalarıdır.

اَلَا بِذِكْرِ اللّٰهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ

Şunu iyi bilin; kalpler ancak Allah'ın zikri ile huzur bulur.

Kalp Mutmain Olur

İnsan, bedensel gücü açısından da duygusallığı yönüyle de acizdir. Duygularını kontrol ettiğini düşündüğünde bile çaresizdir. İnanmak insanı güçlü kılar, iman etmek ruhu olgunlaştırır. Bu güç ve olgunluk imanın özünü yakalayan, tadını alabilmek için çalışan her mü'mine nasip olur. Uzun vadede ya da kısa sürede bu olgunluk kazanılır.

Çevresindeki her şeyden tedirginlik duyan, şüphenin içerisinde kalan, doğru yaptığından asla emin olamayan insan zavallıdır. İnsanın acziyeti şüphe ile kendini gösterir. Şüphenin karşıtı mutmain olmaktır.

Rabbimiz mü'min kullarına Kendisini anmanın, Kur'an'a dalmanın nihaî noktasının kalben huzur ve mutmainlik kazanmak olduğunu bildirmiştir. Allah'ı anmanın dışında hiçbir şey insanın yalnızlığını gidermeye muktedir değildir. Hiçbir insan başkasına bu huzuru hissettiremez, hiçbir ortam bu huzuru veremez.

Kalbin mutmain olması; sakinleşmesi, rahatlaması, endişelerinden sıyrılması, sorularına cevap bulmasıdır.

Allah'ı anmak, O'nu hatırlamak, O'nun Rabbi olduğunu itiraf etmek mü'minin dünyadaki sığınağıdır.

Allah Teâlâ'yı andıkça mü'minin kalbi açılır, O'nu tanıdıkça göğsü rahatlar. Ayet-i kerimede bahsedilen bir anlık rahatlama değildir.

Allah'ı anmaya, Kur'an'ından O'nu tanımaya, resûlünün lisanıyla O'na yaklaşmaya devam eden kimse zamanla bu olgunluğa ulaşabilir. Bir kere ile gelinebilecek seviye değildir.

Bu sebeple Kur'an'ımız, Allah'ı anmanın sonunda getireceği kalp tatminini anlatırken sözlerine 'Şunu iyi bilin, dikkatli olun, uyanık davranın!' uyarısı ile başlamıştır. Çünkü insan unutur, unutunca kendisine iyi geleni seçemez olur.

- Mü'minin Allah'ı anmayı unutmaması, kalbinin ihtiyacını tanıması için Rabbimiz kullarını, kendisini unutmamaya çağırmıştır.
- Mü'min, rabbinin Allah Teâlâ olduğunu hatırladıkça ve O'nun kullarına vaadini umut ettikçe huzuru yakalar.

• Allah’ı anmak; O’nu bize tanıtan ilimle meşgul olarak, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemden öğrendiğimiz zikirleri dilimizden bırakmayarak, Kur’an’ı anlama, ezberleme ve okuma ile yakınlığımızı artırarak gerçekleşecektir.

وَأْمُرْ اَهْلَكَ بِالصَّلٰوةِ
وَاصْطَبِرْ عَلَيْهَا

Ailene namaz kılmalarını emret, sen de namaz konusunda dayanıklı ol.

Hep Beraber Ailece

Rabbimiz bir ev halkının her bir ferdi ile namaz ehli olmasından razıdır. Namaz, mü'minin diğer insanlardan ayırt edilmesini sağlayan karakteridir. Mü'min namazı ikame eden, ailesine namaz aşısı veren, en yakınlarını namaz muhabbeti ile kuşatan kimsedir.

Bir mü'min erkek ve mü'min kadın için namaz; dünyada beraber eda edilecek, ahirette beraberliklerine vesile olacak ibadettir. Mü'min, cennette beraber olmak istediği ailesiyle dünyadayken namaz hazırlığı yapmalıdır. Mü'min, kendini hazırlar gibi en yakınlarını da Allah'ın rızasını kazanmaya namazla hazırlamalıdır.

Rabbimiz Allah, kötülüğün engelleyicisi durumunda olan namazın hep beraber eda edilerek ailece günahtan uzak kalınmasını emretmiştir.

Müslüman'ın evini İslamlaştırması, iman etmenin ilk görüntüsü olan namaz eğitimi vermesi görevidir. Namazın önemini zihinlere aşılayacak olan anne-baba, Allah'ın emirlerinden bir emri yerine getirmektedirler.

Namazı öğreten baba, namazda titizlik kazandıran anne ailesini Allah'ın azabına karşı koruyan kimselerdir. Her bir ferdi ile namazın eda edildiği eve rahmet melekleri iner ve o evi Allah'ın adı anılan bir ev olduğu için kuşatırlar. Belalardan, fitnelerden uzak yaşayabilmenin ilk yolu namazla yoğrulmuş, namaza göre yaşamış aile olabilmektir.

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem sabah namazına kalkıp eşini de namaza kaldıran kadın ve erkek için 'Allah o kimseye merhamet etsin' şeklinde dua etmiştir.

'Ailene namaz kılmalarını emret' ifadelerinden hemen sonra namaz konusunda sabırla devamlılık gösterilmesi emredilmiştir. Namaz hassasiyeti, bir dönem duygu yoğunluğu ile kazanılan geçici bir ibadet aşkı değildir. Namaz cennettir, mü'minin cennet hasreti de bir dönemlik değil ömürlüktür.

Yine bu ayet-i kerime ile Rabbimiz günlük yorgunlukların, rızık peşine düşme gibi meşguliyetlerin namazın önüne geçirilmemesi; önce ve sonra namaz gündemi ile yaşanması konusunda kullarını ikaz etmiştir.

Namaz sorumluluğu hiçbir şart veya dönemde ihmalkârlığı kaldırmamaktadır.

- En büyükten en küçüğe kadar namazla hayat bulan bir aile Allah'ın merhametini ve yardımını hak etmiştir.
- Rabbimiz, namazın rahmetinden toplu şekilde istifade edilmesini istemiştir.

وَاَحْسِنْ كَمَآ اَحْسَنَ اللّٰهُ اِلَيْكَ

Allah sana nasıl ihsanda bulunduysa sen de insanlara öylece ihsanda bulun.

İhsan Güzeldir

Rabbimiz yeryüzünü serdi, gökyüzünü yerin üzerine döşedi, yerin sağlam durması için dağları dikti, ay ile geceyi, güneş ile gündüzü aydınlattı. İnsanların imtihan yeri olan dünyayı yine insanların kolaylığı için donattı. Yaratılma sürecinden yaşlılık günlerine kadar insan, aslında hak etmediği güzelliklerle çevrelendi. Hata yaptığında kahredilmedi, nankörlük yaptığında öldürülmedi. Güneşin üzerine doğuş mucizesini göremeyenin bile sabah olunca gözleri açıldı, bedeni uyandı.

Rabbimiz yaratmış olduğu her canlıya nimetler verdi, ikram etti, ihsanda bulundu. Karşılığında kulluk istedi, ihsan bekledi. Allah, rab olarak ihsan etti; kulundan kul olarak ihsan istedi. Bu da insana yapılan en büyük ihsan oldu. Yoksa hiç kimse Allah'ın ihsanına karşı muadil bir iyilikte bulunamazdı.

İhsan; söz ve davranışlardan en iyi olanı yapmak, karşılık beklemeden iyilik etmek demektir. Bozma ve kötü davranmanın zıddıdır. Allah Teâlâ, kuluna her işinde ve her sözünde ihsanı emretmiştir.

Allah Teâlâ'ya karşı mü'min kulun ihsanı; ibadetlerini Allah'ı görür şuuru ile yapması, kalbin Allah'ın azameti ile dolması, amelleri en kaliteli ve doğru şekilde yapabilmek için uğraşmasıdır.

İnsana karşı ihsanda bulunmak; anlayışlı olmak, insanların haklarını korumak, şahsiyetlerini zedelememek, hatayı affetmek, günahını deşifre etmemek, ihtiyaç sahibi kimselere yardım etmek, mü'min kardeşini sevindirmek, bir derdini gidermek gibi iyi ve güzel olan her davranışın karşılığını yalnız Allah'tan bekleyerek yapmaktır.

İnsanın kendine karşı bile ihsan ile muamele etmesi emredilmiştir. Mü'minin derli toplu giyinmesi, Allah'ın verdiği nimeti üzerinde taşıması, öfkelendiğinde öfkesini yenmesi, ihtiyaçlarını göz ardı etmemesi kendine karşı iyiliğidir. Bundan da gelecek mükâfat, ihsan kabilindendir.

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, kurban ibadetini yerine getirecek olan ashabını Allah Teâlâ'nın, yapılan her işin ihsan ile yapılmasını

emrettiğini söyleyerek kesecekleri hayvanlara güzel davranmaları, ihsan ile muamelede bulunmaları konusunda uyarmıştır.

Karşılığını yalnız Allah'tan bekleyerek iyilik eden kullar, Allah'ın yardımı altında gölgelenen, kıyamet günü cehennem azabından emin olacak olan kullardır.

- İnsan Allah'ın kendisine ihsan ettiği dünya hayatını, asla bedelini ödeyemeyeceği şartlarda yaşamaktadır.
- İbadeti ihsan seviyesinde yapmak mü'mini günahtan, insana karşı ihsanda bulunması kötü ahlâk ve duygulardan korur.
- İlim öğretmek, Allah'a davet etmek, selamı yaymak, bir mü'minin üzüntüsüne üzülmek, hatasını affetmek, kötü davranana bile iyi muamelede bulunmak, Allah'ın ve peygamberinin sevdiği her davranış ve söz ihsandır.

وَاجْتَنِبُوا قَوْلَ الزُّورِ

Ve yalan sözden kaçının.

Yalandan Uzak Yaşa

Yalan, her türlüsü ile kebair denilen büyük günahlardandır. Yalan söylemek, yalan yere şahitlik yapmak, Allah adına Allah'ın söylemediğini konuşmak, Resûlullah sallallahu aleyhi ve selleme mübarek lisanından sadır olmayan sözler atfetmek, şakayla da olsa söze yalan karıştırmak haramdır.

Bu büyük günahın tövbesi dünyada iken yapılmadıkça ahiretteki karşılığı Allah'ın azabı olacaktır. Nitekim Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, peygamber adına yalan söyleyen kimseler için 'cehennemden yerini hazırlasın' buyurmuştur.

Yalan sözden kaçınan, yalana kulak vermeyen, yalanı normalleştirmeyen mü'minin kalbini Allah takva ile doldurur. Allah'ın haramlarından kaçınma konusunda azamî derecede dikkat eden kimse yalandan uzak yaşar.

- Her mü'min ağzından çıkanın gerçek mi yalan mı olduğunu ayırt etmelidir.
- Yalanın sebep olduğu en büyük günah şirk, yalanın basit gibi görüldüğü en küçük konu da yalan üzerinden yapılan espridir. Allah Teâlâ ise yalanın en büyüğünü de en küçüğünü de ayırt etmeksizin haram kılmıştır.

اِدْفَعْ بِالَّتِي هِيَ اَحْسَنُ السَّيِّئَةَ

Kötülüğü en güzel
bir karşılıkla sav.

Kötülüğü Gider

Allah Teâlâ mü'min kullarına iyiliği layık görmüş, kâfirlere kötülüğü yakıştırmıştır. Allah'ı rab olarak görmeyen insanların, O'nun yarattığı canlılara iyi davranmaları mümkün değildir. İyilik, Allah'ın mü'min kullarına yapmalarını emrettiği her güzel şeydir.

Sabır iyiliktir, affetmek iyiliktir, yaptığını en güzel şekilde yapmak iyiliktir. Kâfirin iyi denilen davranışı ise en fazla, insanlıktan kaynaklı duygusallığı olabilir. Ki bu duygusallığı yaşayanların sayısının çok az olacağını Rabbimiz bizlere bildirmiştir.

Kötülüğün varlığı mü'minin iyilikle muamelesine engel olmamalıdır. Yoksa kötülük, kendisini taşıyanların üzerinde hep var olacaktır. Birbirine denk olmayan kötü ve iyi seviye farklılıklarını iyilik yapanlar, kötülükte bulunanlar üzerinden gösterecektir.

Ahirette bir derece yukarıda olacaklar kendilerini iyiliklerle değiştirenler olacaktır. İnsan kötülüklerin karşısında iyilikle yaşadıkça Allah'ın rızasına ulaşacaktır. Mü'minin kötüye karşı farkı kendisine yapılana verdiği güzel cevapla ortaya çıkmaktadır.

Kendisine yapılan kötülüğün altından mü'min;

Selam vererek, öfkesini yenerek, acele karar vermeden, küsmeden, sabrederek kalkacaktır. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin sünnetini yaşayarak kötülüğün altında ezilmeyecektir.

Bu sebeple hak etmediğini düşündüğü hangi olay veya hangi kimse ile karşılaşırsa karşılaşsın mü'mine düşen; intikam duygusuna kapılmadan Allah'a sığınması, kötülük yapanın ahireti adına üzülmesidir. Kötülüğü yapana yapılabilecek en güzel iyilik de onun adına iyilikle dua etmektir.

Cahillik yapana yumuşaklıkla,

Kötülük yapana afla,

Kötüden gelen olumsuzluklara sabırla karşılık veren, iyiliğin farkını göstermiş olur. Kötülüğün seviyesine inen, Allah'ın kendisine yakıştıramadığı hâlde yaşar.

• Mü’min, düşmanlarından kendisine gelen sözlü ya da fiilî bir kötülüğe misli ile karşılık verebilecekken iyilikle mukabeleyi tercih eden kimsedir.

قَوْلٌ مَعْرُوفٌ وَمَغْفِرَةٌ خَيْرٌ مِنْ صَدَقَةٍ يَتْبَعُهَا اَذًى

Tatlı bir söz, başkasının kusurunu örtme; yardım ettikten sonra gönül kırmaktan daha hayırlıdır.

Gönül Kırma!

Dinimiz İslam, sadaka vermeyi emrederken zenginlerin fakirleri doyurmalarını, onları aç bırakmamalarını kastetmemiştir. Hiçbir insan, diğer bir insanın kendisini doyurmasına muhtaç değildir. Zengin ve fakir kendi vicdanî ve imanî duygularını beslemekle yükümlüdür.

Zengin, vererek merhamet ve cömertlik duygularını yaşamakla; fakir, zenginden beklentisiz oluşu ile Allah'ın rızasını kazanır.

Zengin, fakirin cüzdanına değil Allah Teâlâ'nın rızasına yatırım yapmaktadır. Fakir, zenginin kendisini doyurmasını değil Allah'ın imtihanını kazanmak için beklemektedir.

Vermek sadece zengine ait değil, sadaka da sadece para üzerinden değildir. Rabbimiz başa kakılan, sürekli hatırlatılan bir iyilik yapmaktansa tatlı bir söz söylemenin, gıyaben mü'min kardeşine dua etmenin, affetmenin çok daha hayırlı olduğunu bildirmektedir.

Yapılan iyilikle övünmek, mü'minin kendisi için de karşısındaki için de eziyettir. Mü'min kardeşini mahcup etmek, başkasına muhtaç hissettirmek zulümdür. Yapılan iyiliğin hatırlatılması, reklamının yapılması amelin ihlâsına zarar verdiği için sevabını yok etmektedir.

Dinimiz İslam'ın kimsenin başkasına eziyet veren sadakasına ihtiyacı yoktur. İhtiyaç sahibine yapılacak hangi tür iyilik olursa olsun Allah katında değer kazanması riyadan, gösterişten uzak ve beklentisiz olmasına bağlıdır.

Daha hayırlı iyilik;

– İhtiyaç sahibi kimsenin maddî-manevî ihtiyacını karşılamalıdır.

– Karşıdakini incitmemelidir.

– Başkalarının yanında yapılan iyilik anlatılmadığı gibi iyilik yapılan kişinin durumu da ilan edilmemelidir.

– Tatlı söz, hatayı örtmek, gülümsemek, selam vermek de daha hayırlı kabul edilen iyiliklerdendir.

• Başa kakmak, gönül kırmak, yapılan iyilikleri hatırlatmak hastalıklı gönüllerin işidir.

• Yapılan yardım büyük olduğu kadar değil, gösterişsiz ve samimi oldukça değerlidir. Yüze vurulan her iyilik Allah katında değersizdir.

Tatlı söz söylemek
Affetmek
Hatayı örtmek
Gülümsemek
Selam vermek
İhtiyaç sahibi kimsenin ihtiyacını karşılamak
Gıyaben mü'min kardeşine dua etmek
Karşıdakini mahcup etmekten
Başa kakmaktan
Sürekli hatırlatmaktan
Gönül kırıcı davranışlardan
Karşılık beklemekten
İyilik yapılan kişinin durumunu ilan etmekten
Riya ve gösteriş yapmaktan
DAHA HAYIRLIDIR!

يَا اَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا اَوْفُوا بِالْعُقُودِ

Ey iman edenler! Yaptığınız sözleşmeleri yerine getirin.

Söz Verdin

Mü'minler imanı kabul etmekle Allah Teâlâ'ya emir ve yasaklarını uygulama, hükümlerine bağlı kalma sözü vermiş kimselerdir.

Rabbimiz ile kulları arasındaki bu söz, dünya üzerinde yapılmış en büyük akittir.

İkinci büyük akit, Allah'ın adı ile verilmiş sözlerdir. Yeminler, adaklar bu kabildendir.

Üçüncü akit türü ise insanların kendi aralarında nikâh, alışveriş gibi muamelelerine dair maddî-manevî sözleri ve anlaşmalarıdır.

Mü'min bu sözleşmelerin tümünden sorumludur. İman etmiş olmak ona, verdiği sözleri yerine getirmeyi zorunlu kılmaktadır.

Rabbimiz 'Bana verdiğiniz sözleri yerine getirin ki ben de size vaat ettiklerimi vereyim' buyurmuştur.

Verilen sözlere uygun davranmak dinimizin temel kurallarındandır. Mü'minin Rabbi ile olan ilişkisi, mü'minlerin kendi aralarındaki iletişimi sözde ve davranışta vefa ile korunabilir.

Vefanın olmadığı yerde ihanet vardır. İhanet bereketsizliğin sebebidir.

Namazı vaktinde eda etmek en büyük vefa örneğidir. Alınmış borcu zamanında teslim etmek, söz verilen zamanda söz verilen yerde bulunmak, kendisine teslim edilmiş bir işi hakkıyla yerine getirmek vefa gerektiren alanlardandır.

- Allah Teâlâ'ya verilen sözlerin, insanlara yapılan vaatlerin yerine getirilmesi mü'minin şahsiyetinin düzgünlüğünü göstermektedir.
- Meşru dairede olduktan sonra verilen her söz, yerine getirilmeyi hak etmektedir. Zamanında verilmiş ama gerektirdiği şekilde hareket edilmemiş her söz, ihanet sebebidir. Kime verilen söz tutulmamışsa ihanet de ona karşı yapılmıştır.

وَاقْصِدْ فِي مَشْيِكَ وَاغْضُضْ

Eğer fasıkın biri size bir haber getirecek olursa onu iyice araştırın.

Araştırın

Kur'an'ımız sınırlarını ve kurallarını İslam toplumunda yaşayan insanların maddî-manevî emniyetlerini sağlamak üzere tanzim etmiştir. İslam topraklarında yaşayan her bir fert, Allah'ın emniyet kanununa uygun yaşamakla sorumludur.

Toplumların emniyetini tehdit eden ilk tehlike, insanların birbirlerine karşı güvensizliğidir. Haber akışının doğru sağlanamaması, kişilerin kendilerini yanlış kelimelerle ifade etmesi, dedikodu, özel hayata müdahale, önyargı, hızlı karar vermek gibi ahlâk zafiyetleri Allah'ın toplum düzeni için çizmiş olduğu emniyet kuralını zedelemektedir.

Mü'minlerin hâkim olduğu toplumlarda Rabbimiz, insanları mü'min olanlar ve mü'min olmayanlar diye ayırmıştır. Allah'a iman etmeyen kimseler toplumdan tecrit edilmeden yaşarken bir yandan da mü'minlere zararları engellenmiştir.

Mü'min emin kimsedir. Hem güvenir hem güvenilir olarak yaşar. Bir binanın tuğlaları gibi birbirlerine dayanarak yaşayan Müslümanlar yalandan uzak, sözlerine sadık, mesnetsiz iddialardan arınmış şekilde konuşurlar. İnsan, kendi aklı ile her işin gerçeğini öğrenme konusunda kısıtlıdır. Akıl haddin fazlasını idrak edemez, göz ufuktan ötesini göremez. Bu sebeple mü'min, mü'min kardeşinden gelen bilgiye şüphe etmeden güvenir.

Allah'ın mü'minler arasında istediği emniyet, şüphe etmeden birbirlerine güvenle inşa edilebilir.

Fasık, Müslümanlar'ın arasında Müslüman olarak yaşayan kimse olmasına rağmen Şeriatımızın hassas çizgisinden yürümeyen, ağzından çıkan sözün yalan olup olmadığını önemsemeyen, günahlarını alenîleştiren kimsedir. Böyle kimse Müslümanlar arasında güvensiz biri olarak dolaşmaktadır.

Allah Teâlâ, başka Müslümanlar'ın yanında Allah'ın haramlarını işlemekte sakınca görmeyen birini muhatap almayarak mü'minlere böyle bir kimsenin getirmiş olduğu haberi araştırmadan inanmamalarını emretmiştir. Çünkü fasık kimse verdiği yanlış haberle bireysel olarak

günaha girmiş olsa da asıl hata, mü'minlerin onun bilgisine güvenerek toplum aleyhine karar vermeleridir. Hiçbir mü'min, bir fasık sebebiyle toplum gözünde küçük düşürülmemeli, onuru zedelenmemelidir.

Fasıkın getirmiş olduğu haberin doğruluğu araştırılarak belgelenmeden topluma bildirilmemelidir. İnsanların duygusallıkları, şüphe ile yaklaşılması gereken bir haber için feda edilmemelidir.

- Allah Teâlâ'nın emir ve yasaklarını önemsemeyerek günahı toplum nezdinde alenîleşmiş bir fasıkın getirdiği haber, bilgi önce tetkik edilmelidir. Haber değeri taşımadığı için güven kıymeti verilmemelidir. Böyle Müslümanlar'ın yaşamış olduğu toplum yalan bir haberle güven felci geçirmemelidir.
- Fasık olmayan mü'minin verdiği haber, araştırmaya ihtiyaç duyulmayacak kadar güvenlidir. Mü'min, güvenilecek söz sahibi kimse olmak için gayret eden kimsedir.
- İnsanların bilgi akşını sağladıkları medya, gazete, internet, her türlü sosyal ağ bu kural ile yayın yapmalı, mü'minler bu kurala göre habere inanmalıdır.

رَبِّ زِدْنِي عِلْماً

Rabbim! İlmimi artır.

‘Rabbim İlmimi Artır’ De

İnsanın ilmi arttıkça Allah korkusu artar, tazimi yücelir. Cahilin cahilliği devam ettikçe cüreti fazlalaşır. Bilmemenin, öğrenmemenin etkisinde kalan; utanmayan, düştüğü gafletten uyanmayan insana dönüşür.

İnsan öğrenmek, öğrendiği ile amel etmek için yaratılmıştır.

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem eğitimini Cebrail aleyhisselamdan almış, vahiy ile desteklenmiş olmasına rağmen Allah’a ilmini artırması için dua etmiştir. Ümmetine de böyle dua etmeyi öğretmiştir.

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin dahi böyle dua ettiği bir dünyada ilmin sonu yoktur, öğrenmenin nihaî noktası bulunmamaktadır.

‘Rabbim! İlmimi artır’ ayeti bize Kur’an-ı Kerim’i anlamanın, manasını idrak etmenin sonunun olmadığını; hep öğrenecek daha fazla şeyin muhakkak bulunduğunu öğretmektedir.

İlim kalpte Allah korkusunu, amelde takvayı artıran şeydir. Dinimizi anlama, onunla amel etme, Kur’an-ı Kerim’in tilaveti ile meşgul olma ve ezberlemede kalpte imanı harekete geçiren, organları ibadete meylettiren ilim; peşine düşülecek, dua ederek Allah’tan istenilecek ilimdir.

İlmin her gün artmadığı yerde boşluğu cahillik dolduracaktır.

- İnsan bildikçe korkar, bildikçe mü’min olarak yaşayabilme azmi artar.
- ‘Rabbim! İlmimi artır’ duası, Allah’tan ilim istenmesini mü’minlere emretmektedir.

وَلَا تَنَابَزُوا بِالْأَلْقَابِ

Birbirinize kötü lakaplar takmayın.

Kötüyü Yakıştırma

Mü'min kendisini kötüye layık görmediği gibi mü'min kardeşine de kötüyü yakıştırmaz. İman ederek Allah'ın himayesi altında olan hiçbir mü'min kardeşinin onurunu zedelemez. Mü'min bilir ki Allah'ın koruması altında olanı inciten Allah'ı karşısında bulur.

Bu ayet-i kerimede Rabbimiz, mü'minler arasındaki iletişime ince bir ayar vererek onuru korumanın ne demek olduğunu helal-haram ciddiyeti ile anlatıyor. Mü'minin gönlünü daraltacak, kafasına takılacak, başkalarına göre küçük, basit denilebilecek bir konudan onu koruyor.

Namazı anlatan, cennete davet eden, cehennemi tüm gerçekliği ile önümüzde tanıtan, ölüm ve sonrası hakikatleri anlatan ayetler; mü'minin alınacağı bir sözü engelliyor. Böylece mü'minin alınmasına sebep olmak haram listesinde yerini alıyor.

Arş-ı A'lâ'dan Cebrail aleyhisselam vesilesi ile Resûlullah sallallahu aleyhi ve selleme indirilen kâinatın kitabı, bir mü'minin kalbinin kırılma ihtimalini önlemek için kanun koymaktadır. Mü'minin mü'min kardeşi üzerindeki haklarından birinin de kardeşini küçük düşürecek, hoşuna gitmeyecek kötü lakaplarla çağırmaması olduğunu kesin bir ifade ile bildirmektedir.

Kâfir, münafık, fasık gibi ifadeler kasıtlı ya da kasıtsız şaka ile de olsa mü'mine yapılamayacak en büyük hakaretlerdendir. Hiçbir mü'min önceden yapmış olduğu bir hata sebebiyle yargılanmamalıdır. Geçmişte olan bir ayıp kimsenin üzerinde etiket olarak kalmamalıdır. 'Filancanın kızı, filancanın oğlu' gibi anne, baba ya da akrabası sebebiyle hiçbir mü'min çirkin, kötü bir lakaba maruz bırakılmamalıdır.

Kulağa hoş gelmeyen, duyduğunda kimsenin hoşlanmayacağı, örfen kötü sayılan hiçbir hitap ile mü'min muhatap bırakılmamalıdır.

- Mü'min kendisine yakıştıramadığı, Allah'ın layık bulmadığı hiçbir lakabı mü'min kardeşine yakıştıramaz. Muhatabının isminin başında ya da sonunda olan hiçbir kelime kendisine rahatsızlık vermemelidir.

• Mü’minler arasında güzel, hoş lakaplar takılmalı, takılan lakap ile mü’min iyiliğe çağırmış olmalıdır. Çünkü insan, kendisine verilen sıfat ne ise o olmak için çalışır.

وَلْتَنْظُرْ نَفْسٌ مَا قَدَّمَتْ لِغَدٍ

Herkes yarın için ne hazırladığına bir baksın.

Yarına Hazırlık

İnsanın dünü dünya, yarını ahirettir. Kıyamet günü olup insanların tümü mezarlarından tek tek fırlatıldığında herkesin aklındaki tek konu, dün ne yaptığı olacaktır. Dünkü hâlinden memnun olan, Allah'ın rahmetini görecek; dünü rezil olanın o günü de perişanlıkla sonuçlanacaktır. Yarın olduğunda hiç kimse dünyadaki acısını, kederini, üzüntüsünü, mutlu anını, mesleğini, evladını, eşini düşünemeyecek; o günün dehşeti içerisinde yalnız yaptıklarını yanında görecektir.

O hâlde yarınımız için tek önemli şey, bugün hangi amelleri hazırladığımızdır.

Bu gerçeği Kur'an-ı Kerim'in muhatabı olan kullarına Rabbimiz, en veciz ifade ile bildirmektedir: 'Herkes yarın için ne hazırladığına baksın.'

Bu hitap Allah dışındaki başka uğraşlara, dünyanın gündemine takılı kalmadan zihinleri ahirete hazırlamaktadır. Herkesi kendi işine bakıp kendi hazırlığına odaklanmaya davet etmektedir.

Mü'min, tövbe etmesi gereken günahlarının ağırlığını ancak bu odaklanma ile idrak edebilir. Bir şeyi yapmamanın gerekliliğini bu idrak ile muhasebe edebilir.

Ayet-i kerimede ahiret gününün yakınlığının 'yarın' ile ifade edilmesi, mü'minlerin ölmeden önce kendilerini hesaba çekmelerini sağlamaktadır. Böylece günahı terk etmenin işlemekten daha iyi olacağı kanaati zihinlerde kesinlik kazanacaktır.

- Herkesin gündemi kendi amelleri olmalıdır.
- Kıyamet günü için ne hazırladığına odaklanan zihin düşünürken, bir iş yaparken ve yaptıktan sonra ne için, kim için, nasıl yaptığını muhasebe ile ölmeden önce kendine hesap vererek yaşar.
- Ölüme yakın olduğu zannedilenler kadar gençler de bu hazırlığa muhataptır. Gaflet ise bu muhataplığı unutturmaktadır.

مَّا اَصَابَ مِنْ مُصِيبَةٍ
اِلَّا بِاِذْنِ اللّٰهِ

Başa gelen her musibet, yalnız Allah'ın izniyledir.

O’nun İzniyledir

Bazı müşrik ve kâfirler ‘İman gerçek olsaydı mü’minler hastalık, fakirlik, açlık ve musibetlere uğramazdı’ diyerek mü’minlerin imanlarını sınamak, morallerini kırarak onları dinlerinden uzaklaştırmak istemişlerdi. Bunun üzerine Rabbimiz, kıyamet gününe kadar kâfirlerin bu sözlerle mü’minleri Allah’tan uzaklaştırmak için çalışacaklarını bildirmiş ve mü’minleri kâfirlerin hilesine karşı uyarmıştır.

Kâfirin hilesine karşı Rabbinden uyarı, teselli ve yardım gören mü’min, başına gelen her şeyin Allah Teâlâ’nın izniyle olduğunun idrakindedir. Bir kimsenin başına gelen musibet görünüş itibariyle malı, evladı, kendi dikkatsizliğinden kaynaklanmış gibi gözükse de Allah’ın takdiri dışında tutulmamalıdır.

Allah’ın takdiri, kullarının yanlış seçimlerine de doğru tercihlerine de fırsat vermiş olmasıdır.

Mü’min kul, Allah’ın yanlışa da doğruya da izin verdiği hususlarda seçimlerinden hesaba çekilecektir. Allah Teâlâ’nın insanın yanlış yapmasına izin vermesi, insanı yanlışından mesul olmadığı yanılgısına düşürmemelidir. İnsan mesuldür. Aldığı nefesten, geçirdiği ömürden, seçtiği hatadan hesaba çekilecektir.

Karşılaştığı imtihanı Allah’ın kendisini gördüğü, bildiği ve izlediği şuuruyla karşılayan sabır imtihanından başarı ile geçebilir. Allah’a iman edenin kalbi sabır ve imanına göre yön bulur.

Mü’minlere gereken, başlarına gelene sabır göstermeleridir. Bir musibetle karşılaştığında mü’minin dengesi ancak böyle şaşmayacaktır.

Bir mü’minin başına gelen dert, sıkıntı, keder onun kötü biri olduğunu göstermediği gibi dertsizlik, başına bir musibet gelmemesi de iyi olduğuna delâlet değildir. Başından dert eksik olmamak da başına dert uğramamak da Allah’ın kaderidir. Allah’ın kaderinde mü’min, üzerine düşeni yerine getiren kimsedir. Musibetle karşılaşırsa sabrederek, bir nimetle karşılaştığındaysa şükrederek rıza gösterir.

• Sözlü veya fiilî olarak mü'minlerin başına gelen her dert, sıkıntı, fakirlik, hastalık, dünyada karşılaştığı ve hemen cezayı hak ettiği düşünülen zulüm Allah'ın bilgisi dâhilinde işlemektedir.
• İmanla düşünen mü'minin farkı musibet karşısında ortaya çıkacaktır.

وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ

Kim zerre kadar bir kötülük yapmışsa o da onu görür.

Günahın Küçüğü de Büyüktür

Hata ve kusurun büyüklüğünün değil kime karşı yapıldığının önemi vardır. Allah Teâlâ'ya karşı işlenmiş olan hiçbir hata küçük değildir. Küçük görülen hiçbir hatanın cezası da küçük olmayacaktır. Mü'minin hata kıstası zerredir. Zerre, mü'mine göre büyük bir ölçü birimidir.

Zerre kadar günaha, çirkinliğe bulaşıp tövbesini yapmayan kimse kalbinde o günahın lekesiyle yaşayacaktır. Kalbin günahla iman huzurunu kaybetmesi, insanın dün işlenen hatadan daha büyük günahlara kolayca düşmesi sonucunu getirmektedir.

Günahın hiçbir türlüsüne direkt ya da dolaylı yoldan bulaşmama gayreti taşınmalıdır. Amelleri, ihlâslı güzel ibadetleri bitirecek olan küçük, basit olarak görülen günahlardır.

Kıyamet günü büyük büyük amellerle Allah'ın huzuruna getirilen mü'min; girmiş olduğu haklar, kırmış olduğu kalpler sebebiyle kendi amellerinin sevabını başkalarına vermekten dolayı kaybedebilir. Çünkü kıyamet günü mü'min, hakkına girmiş olduğu mü'min kardeşi ile karşı karşıya getirildiğinde hakkını helal etme şartı olarak en güzel, en makbul ibadetini vermek zorunda kalacaktır. Eğer gıybet ettiği, hakkına girdiği, dedikodusunu yaptığı için helallik alacağı kimselerin sayıları fazla ise farz namazlar, oruçlar, hac, umre verilmek zorunda olan ameller arasında olacaktır.

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, kıyamet günü koca koca amellerle gelip filancanın hakkına girdiği, filancanın ahını aldığı için tüm iyi amellerini dağıtıp sonunda verecek iyi ameli olmadığından da hakkına girdiği insanların günahlarını yüklenen ve yüklendiği günahlar sebebiyle cehenneme götürülen kişiyi 'asıl iflas eden kimse' diye açıklamaktadır.

O hâlde günahın küçüğü de büyüğü de azı da çoğu da mü'min için tehlikedir. Ayet-i kerime, zerre kadarından dahi kaçınılması gerektiğini beyan etmiştir.

- Günahlar mü'mini helak edip yoldan çıkarana kadar bırakmaz. En ufak hatasına ağlayamayan kalbin büyük günahlardan vazgeçmesi

kolay değildir.
• Tövbe edilmeyen her günah, dünyadayken helalliği alınmayan her kul hakkı mü'min için ahirette risktir.

اُدْعُوا رَبَّكُمْ تَضَرُّعاً وَخُفْيَةً

Rabbinize yalvara yakara ve sessizce dua edin.

“Dua Edin”

Dua hayırlı olanın elde edilmesi için bir vesile, şerrin def edilmesi için bir sebeptir. Dua kendi başına bir ibadet ve ibadetlere maneviyat kazandıran ruhtur. Bedenle yapılan ibadetlerin manen destekleyicisidir. İnsanın dünya boşluğunda âlemlerin Rabbi olan Allah ile ünsiyet kurma pozisyonudur.

Bu ayet-i kerime üzerinden de açıkça anlaşıldığı üzere Rabbimiz, insanların hayatlarına şekil verdiği gibi ibadetlerin en büyüğünden en küçük detayına kadar nasıl yapılacağını da tarif etmiştir. İnsan, yerine getireceği kulluğu razı olunan şekliyle Rabbinden öğrenmektedir.

Dua ile kul,

Acziyetini ve güçsüzlüğünü Aziz olan Allah’a arz eder.

Allah’a adım adım yaklaşarak ruhsal yalnızlığından sıyrılır.

İsteğini nasip etmesi için Rabbinden yardım ister. Bu üç hâl, her duanın başında ve sonunda yer almaktadır.

Dua ibadetini yaparken mü’min, şu hususlara özen göstermelidir:

Duaya istiğfar ile başlamak, Resûlullah sallallahu aleyhi ve selleme salat ü selam getirerek devam etmek sünnettir. Dua ederken elleri semaya kaldırmak ya da secde hâlinde bulunmak duanın kabulüne yakınlaştırmaktadır. Sonra sırasıyla Allah’ın esma ve sıfatlarını ve bunun karşısındaki zayıflığını itiraf etmek, affedilmeyi istemek, cenneti, cennetin ortasını dilemek, deccalin fitnesinden, kabir azabından sığınmak, mü’min kardeşleri için ayrıca dua etmek duanın edepleri arasında sayılmaktadır. Tüm bunlardan sonra mü’minin dünyaya dair isteği varsa net bir şekilde bunu ifade etmesi, salat ü selam getirip ardından ‘âmin’ diyerek bitirmesi dua ibadetine verdiği değeri göstermektedir.

Dil ve kalple söylenen dua sözlerini sükûnetle hissederek, sesi yükseltmeden, kafiyeli cümleler kurmaya çalışmadan kesinlikle Allah’ın icabet edeceğine gönülden inanmak ve sonucu sabırla beklemek dua ibadetinin şartlarındandır. Her ibadette olduğu gibi duada da şart devamlılıktır.

- En faziletli dua, ‘elhamdülillah’ demektir, Allah’a hamd etmektir.

• Dua etmemek de duayı doğru şekilde yapmamak da gaflet ve boşluk sebebidir.
• Yalvara yakara, isteğinde ısrarcı olarak, sonucu yalnız ve yalnız Allah'tan beklemek, Allah dışında kimseden medet ummamak duanın şartıdır.
• Gizlice yapılan dua, ihlâsın en doğal hâlidir.

إِنَّمَا أَمْوَالُكُمْ وَأَوْلَادُكُمْ فِتْنَةٌ

Mallarınız da çocuklarınız da birer imtihan vesilesidir.

Fitne!

Fitne, Kur'an'ımızın imtihanı kazanma ya da kaybetme ihtimali taşınan konulara verdiği isimdir. Mü'min için risk taşıyan tüm imtihanlar kendisi için fitnedir. İnsanın hayrına ya da şerrine sonuçlanma olasılığı bulunan, iyinin kötüden ayırt edilmesinde zorlanılan konular fitnedir.

İnsan en yakınları üzerinden de sınanmakta, tanıdıklarıyla imtihan edilmektedir. Araya giren sevgi bağı, kaybetme korkusu da imtihanı ağırlaştırmaktadır. Kur'an'ımız insanların en çok malları ve evlatları üzerinden kazanıp kaybetme riski taşıdıklarını bildirmektedir.

Şeytan, insanın bu yumuşak yanını tanıdığı için mü'mini Allah'tan uzaklaştırma planını yakınları üzerinden hayata geçirecektir. Kendi vesvesesinin işe yaramadığı durumda insanı çocuğu, arkadaşı, eşi üzerinden yanlışa teşvik edecektir. Çünkü insan, kendi istediği için yapmadıklarını sevdiklerini kırmamak için yapmak zorunda kalabilir.

Mü'minin evladına olan düşkünlüğü, malını biriktirme, daha fazla olmasını isteme hırsı Allah Teâlâ'ya ibadet etme ihlâsına gölge düşürmemelidir. Allah'a isyan olan hususlarda mü'min uyanık davranmalı, sevdiklerinin sevgisi Allah ve resûlünün önüne geçmemelidir.

Mal ve evlat dünyada iken mü'minin ayağının kayıp ahiretini kaybetmesine sebep olacağı gibi Rabbine itaatinin ve şükrünün artmasına da sebep olabilir. Şükrü artanın ahireti kendisi için hazırlanmaktadır. İmtihanı kaybeden ise ahiretini de yitirecektir.

Mal ve evlat, mü'minin kulluğuna engel olmadığı, bilakis iki nimetin ihsanı sebebiyle kulluğu ihlâs kazandığı takdirde imtihan kazanılmış demektir.

- Mal ve evlat, Allah'ın kendileri üzerinden mü'mini sınayacağı iki imtihan konusudur.
- Ahireti unutturacak şekilde sevmek, namazdan alıkoyacak kadar alakadar olmak, harama meylettirecek kadar söz dinlemek mü'min için ziyandır.

• Malını, evladını, Allah'ın kendisine sunmuş olduğu nimetleri Allah'ın razı olacağı şekilde kullanan, evlatlarını Allah'a itaat üzere yetiştiren mü'min, Rabbi katındaki en büyük makama erişecektir.
• Saptıracak fitneden Allah'ın bizleri koruması için dua etmek gerekmektedir.

فَاتَّقُوا اللَّهَ مَا اسْتَطَعْتُمْ

Allah’ın emir ve yasaklarına karşı gelmekten gücünüz yettiği kadar sakının.

Sen Takvalı Ol

Kul yaptığı çok amelle değil, az da olsa devamlı yaptığı amellerle Allah'ın memnuniyetini kazanmaktadır. Devamlı yapılan ameller kulların takatlerinin üstünde değildir. Her insan, en güzel şekilde kulluğu yapabilme kabiliyeti ile yaratılmıştır. Allah kullarından kaldıramayacağı şeyler istememektedir.

Allah, kullarına karşı merhametlidir. Onlardan yapamayacakları şeyler istememiştir. Farz ve haramlar her kulun altından kalkabileceği sorumluluklardır. Rabbimiz, haram ve farz olan hükümlerin dışında nafile ibadetlerle yarışılmasını istemiş; bunu da her kulun severek, isteyerek yapması için 'gücünüz yettiği kadar' ilkesine bağlamıştır.

Bu 'gücümüzün yettiği kadar' elbette farz ibadetleri yerine getirmekte değil, nafile olan faziletli amelleri yapmak konusundadır. Haramlardan gücü yettiğince kaçınmak yoktur. Haramlar, mekruhlar mü'minin kırmızı çizgisidir. Mü'minin hayatında haramın hiçbir türlüsüne yer yoktur. Gücünü zorlayarak günahlardan uzaklaşması her Müslüman'a farzdır. Daha iyi kul olmak için yapılacak ibadetleri herkes gücü kadar yerine getirir, yasaklanan şeyin ise tamamından uzaklaşılır.

Elbette Allah'a layık olan kulluk, nafile ibadetlerin her türlüsü ile Allah'a yaklaşmaktır ancak Allah bedene, akla zor gelecek şekilde meşakkat ile değil daha güzelini, biraz daha fazlasını yapmamızı arzu ederek dinimizi yaşamamızı istemektedir.

Her mü'min kendi kapasitesini bilip Allah'a layık, daha güzel ibadet yapan kul olma seviyesine ulaşmak için gücü yettiği kadar azmetmeli, çaba göstermelidir. Yorulduğunda dinlenmeyi geri kalmak olarak değil elinden geleni yapmak olarak değerlendirmelidir. Dikkat edilmesi gereken husus ise 'elinden geleni yapmak' ifadesinin düzenli, özenli, planlı ve hedefli olduktan sonra kullanılabilecek teselli olmasıdır. Yoksa yapabildiği kadarını yapmak, hedefsizliğin ve plansızlığın avuntusu değildir.

- Allah'ın beğendiği, razı olduğu kul olmak kapasitesinin ve potansiyelinin farkına vararak çabalamak ile mümkündür.

• Her mü’min, tüm varlığı ve gücü ile takva sahibi olmak için çalışmalıdır.
• Düştükçe kalkan, ideal kulluk seviyesine ulaşmak için dua eden, gözyaşı döken mü’min; çok ibadet yapamamış olmaya üzülmez, gücü yettiği kadarını yapmış olmakla sevinir.

وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ

Kötülükte ve düşmanlıkta birbirinize destek vermeyin.

Kötülüğe Yardım Olmaz

Mü'minler Allah Teâlâ'nın kendileri için belirlemiş olduğu helal dairede günaha ve kötülüğe savrulmadan yaşayabilmeleri için birbirlerinden destek almaya ihtiyaç duymaktadırlar.

İyiliği, takvayı hatırlatan mü'min kimselerin yanında uyanık kalmak, yalnızken gaflette takılmamaktan daha kolaydır. İyi ve güzel işlerde birbirlerine destekçi olan mü'minlerin oluşturduğu toplum, Allah'ın razı olduğu toplum şartlarını sağlayabilir.

Kötülük, tüm günahları kapsayan genel bir ifadedir. Bedeni, malı, onuru, şahsiyeti zedeleyen her söz ve davranış; yalan, zina, içki gibi her haram olan şey kötülüktür.

Günah, kalbi rahatsız eden ve başkasının görmesinden çekinilen şeydir.

Düşmanlık, kişinin kendisine veya karşısındakine karşı Allah'ın belirlediği sınırı aşmasıdır.

Kötülük ve düşmanlık mü'mine yasaktır. Kendisine yasak olan bir konuda başkasına destek olması mümkün değildir.

Bir kötülük büyümedikçe bir kişiyi ilgilendirir, büyürse tüm toplumun problemi hâline gelecektir. Günah, zulüm, adaletsizlik, düşmanlık ancak destekle büyür. İntikam, öfke çevrenin etkisi ile zulme dönüşür.

- Mü'min, hiçbir günahın maddî ya da manevî destekçisi olamaz.
- Kötülüğe arka çıkma, kötülüğü yapmak gibi büyük günahtır.
- Allah'ın haramlarından kaçınmak farz olduğu gibi haramların yayılmasını engellemek de zorunlu vazifedir.

خُذِ الْعَفْوَ وَأْمُرْ بِالْعُرْفِ وَاَعْرِضْ عَنِ الْجَاهِلِينَ

Sen af yolunu tut,
iyiliği emret, kendini
bilmez cahillere aldırma.

Aldırma

Allah Teâlâ'nın mü'min kulları için beğendiği ahlâkî özellikler, ayet-i kerimede bir arada zikredilmektedir. Bunlar affetmek, iyiliği emretmek ve cahillere aldırmadan hareket etmektir.

Tüm güzel ahlâk vasıflarını özetler nitelikte olan bu üç özellik; insanı sertlikten, despotluktan, haşinlikten, kibirden, zulümden, tecessüsten, öfkenin beyni ele geçirmesinden, seviyesizlikten koruyacaktır.

Elbette affetmek, müsamahakâr olmak imana ve Allah'ın hükümlerine karşı yanlışlıkları olan kimselerin hatalarını görmezden gelmek değildir; insanın kendisine karşı yapılmış olan hatayı görmezden gelmesi demektir.

Affeden mü'min affedeceği kimsenin hayatını, pişmanlığını, sözlerinin doğruluğunu araştırmaz; casusluk yapıp da hatasını ortaya çıkarmaz. Affettiği kimseye karşı yumuşak davranır. Çünkü Allah, mü'minlerden kendilerini zulmedeni affetmelerini, ikramda bulunmayanlara ikram etmelerini, ilişkisini koparanla bile küsmemelerini emretmektedir.

İyiliği emreden mü'min, akraba ilişkilerine özen gösterir; helal ve haramlar konusunda Allah'tan korkarak hareket eder. Komşuluk bağlarında, eşler arasında, akraba toplantılarında her söylenen güzel söz ve davranış iyiliktir. Allah'ı ve peygamberini anlatmak, yapılacak en güzel işlerdendir. Zaten insanı eğitmenin en güzel yolu, ona iyiliği en güzel ve tereddütsüz şekilde anlatmaktır. İyi olan iyi şekilde anlatılmadan insanlardan iyi davranmaları beklenmemelidir.

Cahil kimselerle aynı seviyeye inmemek, zulmedenlerden uzaklaşmak, onlarla karşı karşıya gelmekten sakınmak mü'minin kendi akıl-beden sağlığı ve ibadetteki takati için şarttır. Bilgisi olmadığı hâlde kendini savunan insanlara yanlışını anlatmak imkânsızdır. Ancak onun hata yaptığını fark etmesi gerekir ki bu sonuca ulaşabilmek için çevresinde bulunan kimselerin yıpranmaması için çözüm, aldırmamaktır.

Ayet-i kerimede emredilen üç davranış şekli de insanın muhataplarından karşılık ve olgunluk beklemeden beklentisiz olması gereken ahlâkî özelliklerdir.

• Mü’min kendisi hakkında söylenecek sözlere, yapılacak ithamlara aldırış etmeden affetmeyi ve iyi olmayı seçer.
• En büyük iyilik anne-babaya itaat etmek, akraba ilişkilerini gözetmek ve doğru ahlâkı anlatmaktır.
• Cahillerin konuşmaları ve yorumları mü’min için bir önem taşımaz. Ne onları anlamak ne de kendini anlatmak için gayrete girmez.

فَلَعْنَةُ اللهِ عَلَى الْكَافِرِينَ

Allah’ın laneti kâfirlerin üzerinedir.

Lanet Kâfirlerledir

Hayır, rahmet, bereket kaynağı olan Tevrat'ı hatıra olarak bile saklamayıp Allah adına konuşma cüretkârlığı gösteren, Muhammed aleyhisselam kendi soylarından gelmediği için hak olduğunu bilmelerine rağmen iman etmeyen Yahudiler,

Peygamberlerinin getirmiş olduğu hidayeti kendilerine göre kullanıp zayi eden kâfirler,

Allah'ın dedelerini domuz ve maymun suretine çevirerek cezalandırmasına rağmen ibret almayıp aynı dedelerinin hatalarını tekrar ederek Allah'a isyana, bozmaya, Allah'ın dinini değiştirmeye devam eden Yahudiler Allah'ın lanetini hak eden kimselerdir.

O Yahudilerin kalpleri küfürle, inatla, azgınlıkla, korkaklıkla doludur; üzerlerindeki lanet sebebiyle bereketleri, huzurları çekip alınmıştır.

Allah'ın laneti; haramın, helalin, mekruhun, sevabın hükmünü kendi çıkarlarına göre verecek kadar seviyesizleşen; hadlerini aşarak çok sevdiklerini zannettikleri peygamberlerinin sözünü dinlemeden onu tanrılaştıran Hristiyanların,

Okuyup akıllarını kullanıp asırlardır gelen hakikatin devamı olduğunu görmelerine rağmen çıkarlarına uymadığı için hakikati inkâr eden kâfirlerin,

Hakikatin karşısında muadilini koyduklarını zanneden müşriklerin üzerinedir.

Onlar, Allah'ın rahmetinden mahrumdurlar.

- Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin risaletini yalanlayan, kendi çıkarlarını rahatsız ettiği için İslam dinini yok sayan kimseler Allah'ın rahmetinden uzak yaşarlar. Lanet onları çepeçevre kuşatır.
- Mü'minlerin içerisinde laneti hak edecek günahı işleyen kimseler, Allah'ın kendileri için vaat etmiş olduklarından mahrum kalacaklardır.

وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوٰى

İyilik ve takvada
yardımlaşın.

İyilik Desteklenir

Dinimiz İslam, iman eden mü'minlere imanın şeklini verdiği gibi hitap ettiği toplumlara da kendi rengini taşımaktadır. İslam'ın rengi toplu hâlde emir ve yasaklarının uygulanması, adalet ve huzurun sağlanması ile kazanılmaktadır. Mü'minler birlik ve beraberliklerini koruyarak, aralarında iyiliği ve takvayı hatırlatarak Allah'ın razı olduğu mü'min/toplum hâline gelebilirler. İslam'ın rengini taşımayan toplum iyilik ve takvada yardımlaşmayan kimselerden oluşmaktadır.

Toplumu oluşturan bireylerin her biri farklı kültür, algı ve idrak seviyesindedir. Seviye farklılıklarına rağmen toplu hâlde tek bir İslam görüntüsü isteyen Rabbimiz, farklılıkları mü'minlerin yardımlaşarak gidermelerini emretmiştir.

Cahil olanın eğitilmesi, hasta olanın iyileştirilmesi, yetimin gözetilmesi, zulmün önüne geçilmesi, toplumun fitne ve fesattan temizlenmesi, emniyet ve güvenin hissedilmesi iyilik ve takvanın daima hatırlatılması ile sağlanacaktır.

İyilik, hayır adına ne varsa kalbin kendisiyle huzur bulduğu şeylerdir. Tövbenin tarif edilmesi, hatanın affedilmesi, günahtan kurtulmanın nasıl mümkün olduğunun anlatılması iyiliktir. Allah'ın yasak ettiği günahların bırakılmasına yardım etmek yapılacak en büyük iyiliklerdendir.

Takva Allah'ın emrettiği şeyleri yerine getirmek, yasaklarından kaçınmak, Allah'a iman, meleklerine, kitaplarına, peygamberlerine, ahiret gününe imandır.

İyilik ile insanların mutluluğu, takva ile de Allah'ın rızası kazanılmaktadır. Hem Allah'ın rızasını hem de insanların gönlünü kazanan, güzel ahlâkı kuşanan mü'mindir.

- Yardım, İslam kardeşliğinin temelidir. Maddî yardımın çok ötesinde bir anlam taşımaktadır. Mü'minler vicdanî duygular ile birbirlerine bağlıdır.
- Mü'min, mü'min kardeşine mazlum konumunda olduğunda iyilik ederek, zalim olduğunda da takvayı hatırlatarak yardım eder.

وَبِالْوَالِدَيْنِ اِحْسَاناً

Anaya babaya iyilik edeceksiniz.

Onların Hakkını Koru

Allah Teâlâ'nın koymuş olduğu kanunları eksiksiz yaşamaya çalışmak mü'minin birinci vazifesidir. Kulun üzerindeki en büyük hak, Allah'ın hakkıdır. Bu hak ihlâs, samimiyet ve doğru metotla muhafaza edilebilir. Allah'ın hakkından sonra anne-babanın hakkı gelmektedir. Kulun mesuliyetini taşıdığı, ödenmesi gereken en büyük hakların ikincisi budur.

Allah'ın rızası, anne-babanın rızasından geçmektedir. Anne-babasını memnun eden, Allah'ı memnun eder. Anne-babasına iyi davranana Allah da iyi muamelede bulunur.

İyilik etmek; güzel davranmak, Allah'ın murakabesi altında olduğunu unutmadan muamele etmek demektir. Zorunlu temel ihtiyaçlarını giderdikten sonra daha da ihtimam göstermeye iyilik denmektedir.

Anne-babaya iyilik, 'öf' bile dememe üzerine kurulu güzel davranışlarla şekillenen bir muameledir. Konuşurken güzel konuşmak, iyiliği emretmek, kötülükten alıkoymak, anne-babaya karşı tevazu sahibi olmak, sözlerini dinlemek, vefatlarından sonra onlar için dualar etmek, onların arkadaşlarına bile özen göstermek iyilik ve güzel muamele kapsamındadır.

Allah'ın gözetiminde olduğunun idraki ile anne-babaya iyi davranmak;

Onlara karşı merhamet ve tevazu göstermek,

Allah'ın onlardan razı olması, işlerinin düzgün gitmesi, son nefeslerini hüsn-i hatime ile tamamlamaları için dua etmek,

İhtiyaç sahibi, ilimle meşgul olan kimselere onlar adına sadaka vermek,

Yanlarında iken onları kalben ve bedenen rahat ettirmek, imkân sağlamak,

Hürmet göstermek, başlarından ve ellerinden öpmek,

Onları övmek, methetmek, kalplerini sevinçle doldurmak,

Evlilik, yolculuk, oturulacak ev gibi kendine özel meselelerde dahi onlarla istişare etmek,

Onlar konuşurken özenle dinlemek, kulak vermek, saygısızlık etmemek,

Çağırdıkları her zaman yanlarında olmak demektir.

Bilhassa yaşlılık günlerine Rabbimiz, dikkat çekmiştir. O günler onların bakımlarının zor, ilgilenmenin güç olacağı dönemdir. Anne-babanın yaşlılık

günleri, mü'minlerin imtihan konusu olduğu için zorlaşacaktır. Unutulmamalıdır ki her imtihan, sabır ve namazla aşılır.

- Allah'ın rızasını kazanmanın ilk yolu, anne-babanın evladından razı olmasıdır.
- Rabbimizin anne-baba rızasına vermiş olduğu önem; dünyada iken onları razı etmenin zor, ahirette bu ibadetin mükâfatının büyük olduğunu göstermektedir.
- Anne-baba bir şey istediğinde yapmak, şart koştuğunda yerine getirmek mü'minin farz olan görevidir. Rabbimiz ise farz olan sorumluluğu yerine getirdikten sonra ihsan düzeyinde iyilikle muameleyi emretmiştir.

فَلَا تَغُرَّنَّكُمُ الْحَيٰوةُ الدُّنْيَا

Sakın dünya hayatı sizi aldatmasın.

Dünya Hayatı ile Oyalanma

Mü'min; mahşer, ceza ve Allah'a vereceği cevap için çalışan kuldur. Allah'a vereceği hesabın derdi ile ahireti görerek hareket etmeye gayret eden, dünyayı ahiretine gölge etmeden yaşayan kimsedir.

Allah Teâlâ'nın dostları için hazırlamış olduğu cennet karşısında dünya, mü'minin gönlünde yer bulamamalıdır. Elbette bu; dünyadan soyutlanmak, zevk almadan her gün dünya ve nimetlerine lanet ederek yaşamak anlamına gelmemektedir. Dünyanın lezzetlerini, nimetlerini asıl hak eden mü'mindir.

Dünya, mü'minin cazibesine kapılmaksızın ve Rabbini unutmadan ahireti için kullanacağı, cennete hazırlık yapması için hizmetine sunulmuş yerdir. Dünyaya bundan daha büyük anlam yükleyen kimse nimetler karşısında asıl maksadını unutur.

Dünyayı elinde tutup kalbine sokmayan ise Allah Teâlâ'nın rızasını kazanacaktır.

Dünya insanın aklını başından aldığında;

– İnsan, kısa süreli kullanımına sunulan nimetleri dünyada kalıcı hâle getirmek için tüm değerlerini kaybedebilir.

– Allah'a isyan ve günah içerisindeyken Allah'tan bağışlanma bekleme gafletine düşebilir.

– 'Şeytana uydum' sözünü kendini teselli etmek için kullanabilir.

– Resûlullah sallallahu aleyhi ve selleme tâbi olma, iman ile yaşama konusunda dünyaya ait şeyleri engel olarak önünde görebilir.

– Tövbe edip yeniden tüm gayret ve çabası ahiret olmadıkça günden güne iman heyecanını yitirebilir; sonunda hissedilemez, etkisi görülemez hâle gelebilir.

• Kıyamet günü kimsenin 'şeytana uydum' bahanesi olmaması için Allah Teâlâ, dünya hayatının insanı aldatmaması maksadıyla uyarıda bulunmuştur. Dünya insanı etki altına alacak şeylerle donatılmış, mü'minin ahiret etkisi altında yaşaması istenmiştir.

• Aldandığını anlayamamak da bir aldanmadır.

• Mü'minler, birbirlerinin aynaları olmalıdır.

اِجْتَنِبُوا كَثِيراً مِنَ الظَّنِّ

Zandan çok sakının.

‘Zannettim’ Deme!

Mü’min toplumda kişiler canlarına, mallarına, onurlarına gelebilecek zararlardan emin olarak yaşarlar. Rabbimiz Allah, bu emniyetin sağlam temellerle korunması için hayatı bütünüyle kuşatan sınırlarını kullarına bildirmiştir. Daha emin ve güvenilir bir toplum, bireylerin Allah’ın sınırlarına riayeti ile mümkündür.

Rabbimizin mü’min toplumun emniyeti için belirlemiş olduğu sınırlardan biri, zanna dayalı hareket etmemektir. Zan, bir bilginin kesinliğine ya da uydurma olduğuna dair elde sonuç olmadığı hâlde şüphe ile kalbe gelen kanaattir.

Mü’minlerin kalplerinin günahlardan arınmış olmasını isteyen Rabbimiz, kalbe gelen bir kanaatin üzerine gidilmeden bertaraf edilmesini emretmiştir. Kalpten defedilmemiş her kötü zan, her şeyden önce kişinin kendisine zulmüdür. Çünkü kalpteki her karanlık insanın doğruya olan yakınlığını uzaklaştırmakta, Allah’la olan samimiyetini gölgelemektedir.

Sanmak, öyle olduğunu düşünmek sonunda bir başkasının onurunu zedelemeye götüreceğinden haram kılınmıştır. Çünkü mü’minin onuru, canı gibidir. Onuru zedelemek bir cana kıymak gibi suçtur.

Zannın doğrusunun gerçek olmayandan ayırt edilmesi mümkün olmadığı için Kur’an’ımız, zannın çoğundan kaçınılmasını emretmiştir. Zannın çoğu ifadesi ile geri kalan az bir kısmının helal olduğu anlaşılmaktadır. Mü’minlere hüsn-i zan beslemek, hüsn-i zan ile muamele etmek yasaklanmamış, bilakis teşvik edilmiştir. Bir mü’minin başka bir mü’min kardeşi hakkında hüsn-i zan dışında bir zanna kapılması yasaklanmıştır.

Yine fıkıhta bulunan zann-ı galip yani kişinin ağır basan kanaati de zannın helal olan bölümündendir. Kıbleyi bulma, namaz rekâtlarında karışıklık yaşandığında, hayız hükümlerinde ve buna benzer belli fıkhî konularda zan kullanılmaktadır. Hüsn-i zan ve fıkıhta bulunan zann-ı galip konuları dışında başka bir insana karşı töhmette bulunulacak her türlü zan yasaklanmıştır.

Başkası hakkında zanda bulunmak kovuşturma gerekçesi olamaz. Bir insanın mahremini araştırmak, telefonunu karıştırmak, evini izlemek, zannın peşine düşmek haram kılınmıştır. Bir insanın hatası kendiliğinden ortaya çıkana kadar zanna dayalı kanaat belirtmek caiz değildir. Günahları aşikâr olan kimseler hakkında ise aşikâr olan günahı kadar kötü bir kanaatimiz bulunabilir.

- Allah Teâlâ bu ayet ile insanların özgürlüklerini ve onurlarını zandan korumaktadır.
- Delil ve yakin bilgi olmadan kullanılan kanaat, su-i zan, haramlardan bir haramdır.
- Zannın ilacı; zannedilen bilginin peşine düşmemek, araştırmamaktır.
- Zannın nedenlerinden biri de bilgi ve kimlik boşluğudur.

وَالْفِتْنَةُ اَشَدُّ مِنَ الْقَتْلِ

Fitne, adam öldürmekten
daha beterdir.

Ölümden Beterdir

Kâfirlerin, İslam düşmanlarının mü'minleri dinleri hakkında şüpheye düşürmeleri, kötüyü iyiden ayırt edemeyecek kadar çetrefilli konuların başkahramanı hâline getirmeleri, Allah'a iman eden kimselerin ise bu hâlde sebatla kalabilmeleri cihat meydanlarında ölümle burun buruna gelmelerinden çok daha zordur.

Savaşta mü'minin kaybı yoktur, canını feda ettiğinde ulaşabileceği en büyük makam olan şehitlikle müjdelenir. Dini üzerinden fitneye düştüğünde ise imanını kaybetme ihtimaliyle karşı karşıyadır.

Mü'minlerin yaşadığı toplumda insanların Allah'ın dininden yüz çevirmeleri, dinden çıkmaları yaşanabilecek iç karışıklıkların ve fitnelerin en büyüğüdür. Bu fitne ile mü'minler Allah düşmanlarının psikolojik işkencesine maruz kalmaktadır. Gözün gördükleri, kulağın duyduklarına rağmen hakkı seçebilmek zorlaşacaktır.

Bu ayet-i kerimede mü'minin karşılaşmış olduğu bela, sıkıntı, imtihan, dini üzerinden yaşadığı kargaşanın ölümü aratacak, özletecek kadar onu sıkıştıracağını bildirilmektedir. Müslümanlar her dönem ölümden beter fitnelerle imtihan edileceklerdir.

Müslümanlar'ın vatanlarını terk etmek zorunda kalmaları, Müslümanlar'ın çocuklarının dinden dönme tehlikesiyle karşılaşmaları, görülen bedensel ve ruhsal eziyetler içerisinde mü'minin Allah'ı razı edecek işlerle meşgul olması canını vermekten daha zor olacaktır. Bu fitne günleri Allah'a dönüş ile bertaraf edilecektir.

Din üzerinden fitnenin olmaması; Müslümanlar'ı dinlerinden uzaklaştıracak, eziyet edecek, Allah'a imanı açıkça yaşamaktan engelleyecek güçlerin olmaması demektir.

Cihat ibadeti, fitne ortadan kalkıp Allah'ın dininin tam anlamıyla yaşanması için farz kılınmıştır. Cihadın her türlüsü fitnenin yayılmasının önüne geçmektedir. Bu sebeple her mü'min, savaş meydanlarında olamasa da kendi evinde nefisle olan cihadını tamamlamalıdır.

• Ölüm can üzerinden, fitne din üzerindendir. Dini kaybetmeme mücadelesi canı kaybetmekten daha zordur.
• En büyük fitne, şirk ve küfür fitnesidir. Mü'minin dini üzerinden karşılaşabileceği fitnelere hazırlıklı olması emredilmektedir.
• Fitne ortamında mü'mine emredilen, Allah Teâlâ'nın emir ve yasaklarını eksiksiz yerine getirmeye çalışması ve cihat etmesidir. Toplu bir şekilde düşmanla karşı karşıya gelme seferberliği yoksa nefsi ile cihat ibadetini yerine getirmelidir.

فَلَا تَتَّبِعُوا الْهَوٰى أَن تَعْدِلُوا

Sakın hislerinize uyarak adaleti terk etmeyin.

Adaletle Davran

Allah Teâlâ'nın davranılmasını istediği şekilde muamele etmeye, O'nun koymuş olduğu kurallar dâhilinde herkese hakkını vermeye adaletle davranmak denmektedir. Adaletin kurallarını, şartlarını ve şeklini belirleyen Rabbimiz Allah'tır. Mü'minler de adaleti kendilerine göre değil olması gerektiğine göre uygulayan kimselerdir.

Rabbimiz her durum ve şartta adaletin sağlanmasını, kişilere göre değişiklik arz etmemesini, doğrudan ayrılmadan karar verilmesini emretmiştir. Ayet-i kerimede de emredilen adalet genel bir ifadedir. İdarecilerin yönetimi altında olanlara davranış şeklini de aile içindeki ilişkileri de kapsamaktadır.

Toplumsal hayatta da bireysel yaşamda da bencillik, haklı çıkmayı istemek, akraba ve arkadaş sevgisi gibi nedenlerle adaletten sapılmamalıdır. İnsanî ilişkilerdeki pürüzler, muhataptan hoşlanmama gibi durumlar adil davranmayı engellememelidir.

Zenginin zenginliği, makamlı birinin makamı hakkı uygulamada etkili olmamalıdır.

Çünkü adaletin olmadığı yerde zulüm hâkimdir. Canı istemediği için zengine toleranslı, uygun bulduğu için fakire merhametli davranarak adil verilmeyen her karar, adil olmayan her davranış yanlıştır.

Mü'min; sözü, davranışı, muhabbet duyduğu yakınları hatta anne-babası aleyhine dahi sonuçlanacak olsa hakkı uygulamak ve doğrudan yana tavır almakla sorumludur.

- Her durumda Allah'ın sözü hâkim kılınmalı, adalet yerine getirilmelidir ki toplum ve birey hayatında Allah'ın istediği kulluk yaşanabilsin.
- Mü'min kime karşı olursa olsun doğrudan ayrılmayarak hak olanı uygulamakla mükelleftir.
- Adalet, devletten önce ailede olmalıdır. Hâkimden önce baba/anne adil olmalıdır.

كُلُّ شَيْءٍ هَالِكٌ اِلَّا وَجْهَهُ

O’nun zatından başka her şey yok olacaktır.

Baki Olan Allah'tır

Yeryüzünde ve gökyüzünde ne varsa insan, hayvan, güneş, yıldızlar, dağlar, canlı ve cansız her şey yok olacaktır. Tüm zenginlikler, güzellikler tükenecek; başlangıcı olan her şeyin sonu da gelecektir. Ölmeyen, bitmeyen, başı ve sonu olmayan yalnızca O'dur.

Allah Teâlâ için yapılmış olan ibadetler, O'nun adı ile başlayan işler dışında hiçbir şey ebedî olarak kalmayacaktır. O'nun dini kalıcıdır.

Üzerindeki tüm canlılar ölünce yerin, altında hiçbir şey kalmayınca göğün yaşamı da sona erecektir. Ölüler tekrardan diriltildiğinde yalnızca Rabbimizin cenneti ve cehennemi var olacaktır.

Bildiğimiz-bilmediğimiz her türlü varlık ölecek, varlığı dahi hatırlanmayacaktır. Yalnız O ve O'nun için yapılmış ameller var olacaktır.

Ezelî ve ebedî Allah dışında ibadete layık olan yoktur. Sonunda yok olacak hiçbir makam, güç, otorite Allah Teâlâ'ya tazimin önüne geçemeyecektir. O'ndan başkası kulu memnun edemeyecek, O'nun vermediğini kimse temin edemeyecektir.

Dilediğine dilediği şekilde hükmeden Allah dışında kullarının yardımına yetişecek kimse yoktur. Ölüm kendini öldürüp her şey yok olup gittiğinde Rabbimiz ölümsüzlüğü yaratacak, kullarını 'O'nun için yaşamış olanlar' ve 'O'nu unutup bitecek olana dalanlar' diye ikiye ayıracaktır.

O büyük ayrım günü herkesin hak ettiğini bulması, cennetin ve cehennemin kapılarının sonsuza kadar kapanması ile nihayete erecektir.

O gün ve bugün Allah Teâlâ'dan başka yardımcı, O'ndan başka ibadet edilecek ve O'ndan başka kullarına merhamet edecek olan yoktur.

- Allah Teâlâ tarafından yaratılmış her mahlûk sonunda ölecek, yalnızca O ve O'nun için yapılmış olmakla değer kazanmış ibadetler kalacaktır.

اَتَأْمُرُونَ النَّاسَ بِالْبِرِّ وَتَنْسَوْنَ اَنْفُسَكُمْ

Siz insanlara iyilik yapmayı öğütleyip kendinizi unutuyor musunuz?

Kendini Unutma

Dinimiz İslam, Resûlullah sallallahu aleyhi ve selleme Hira mağarasında gelen ilk vahiyden itibaren bugüne kadar yaşanan hayat, muhafaza edilen nasihatlerle ulaşmıştır. Güzel cümlelerle nesilden nesle aktarılan bir hatıra değil canlı olarak yaşanan bir hayattır.

Hem görsel hem dilden dile yapılan bu canlı aktarım; bir harf fazla bilenin bilmeyene öğretmesi, unutana unuttuğunun hatırlatılması ile aktifliğini korumuştur. Nesiller, dini nasıl yaşayacaklarını kendilerine dinlerini öğreten ihlâslı âlimler üzerinden izlemiş, öğrendikleri ilimle de daha iyisi olmak için mücadele vermiştir.

Kur'an'ımız, 'İnsanlara iyiliği öğretip kendilerini unutan' tanımı ile bir harf fazla bilen âlim, davetçi, anne, baba, öğretmen, evlat, ilim talebesini uyarmaktadır. Öğrenenin, bilenin karşılaşacağı en büyük tehlikeye karşı hatırlatmada bulunmaktadır.

İnsanın ruh dünyası, davranışları ölene kadar değişime açıktır. Bir şeyi bilmek öyle olmak için yeterli değildir. Sürekli bir muhasebe ve uyanıklık hâli şarttır. İnsan ne kadar ilim sahibi olursa olsun her an Allah ile bağını güçlendirmedikçe günden güne erimeye müsaittir. O hâlde insanın en zayıf noktalarından biri, bildiği şeyi çok fazla anlattıkça gözünde bilginin aslî değerini kaybetmesidir.

Bu tehlikenin varlığı ile birlikte her bilenin iyiliği anlatmasını emreden de Allah'tır. İyiliğe, sevaba, günaha dair bir bilgisi olanın onu anlatması, bilmeyene bildirmesi farzdır. Öğretmek ne kadar büyük bir sorumluluksa kişinin söylediğiyle amel edilmesi de o kadar büyük vazifedir. Bir sorumluluğu yerine getirmemek ikincisini terk etmeye bahane değildir. Böylece iyiliği kendisi yapmadığı için aktarmayan kimse iki kere sorumlu olur.

Bir iyiliği anlatan kişi, aslında o iyiliği yapan ilk kişi olmalıdır. Allah'ın razı olduğu söz ve yaşam budur. İyi olan salih ameli, Allah'a itaati aktardıkça insanın Allah'a olan bağlılığı güçlenmeli, O'nun rızasını kaybetme korkusu artmalıdır.

Kendini unutmak; sözlerine muhalif yaşamak, iyiliği kendisi yapmamak anlamındadır.

Bir başka ayet-i kerimede de anlattıkları iyiliklerden uzak yaşayan kimseleri Rabbimiz, ‘Bir de bilmenize rağmen mi yapmıyorsunuz?’ diye azarlamaktadır.

- Bir insanın sözlerinin etkisi için o sözü kendi davranışlarında izlemek gerekmektedir.
- Amel, konuştuklarımızın önüne geçmelidir.
- Başkalarına yaptığın nasihatler artıyor da kendi hayatında ve ahlâkında değişim olmuyorsa dikkat!

إِنَّمَا يُوَفَّى الصَّابِرُونَ أَجْرَهُمْ بِغَيْرِ حِسَابٍ

Sabredenlere ise mükâfatları hesapsız şekilde verilecektir.

Sabır, Hesapsız Mükâfat İçindir

Rabbimiz iman etmenin, Müslüman olduğunu söylemenin yeterli olmayacağını; Allah'ın emir ve yasaklarını takva ile yerine getirmenin, imtihanlara sabretmenin, imanı ispat etmenin zorunlu olduğunu bildirmektedir. Sabır, dünya sınavındaki iman gücünün ölçümünü yapmaktadır. Allah'ın yardımı, rızası ve muhabbeti sabredenlerin yanındadır.

Mü'min için sabrın iki boyutu vardır. Birincisi kulun elinde olmayan hastalık, doğal afet gibi Allah'ın iradesine bağlı imtihanlara sabretmesi; ikincisi başka kimsenin malına, canına, onuruna dokunmasıyla karşılaşılan imtihana sabretmesidir. İnsan müdahalesi ile başa gelene sabretmek sabrın birinci boyutuna kıyasla daha zordur.

Mü'mini sabrın her boyutuna hazırlayacak, unutulmaması gereken hususlar vardır:

1- Dünya denen âlemde Allah'ın izni olmadan yapılacak fiil, söylenebilecek bir söz yoktur. Her şey Allah'ın ilmi dâhilinde, gözetimi altında olup bitmektedir. Üzüntü, keder, sıkıntı sebebi hangi insan olursa olsun Allah'ın izniyle hareket etmektedir.

2- Başına bir dert gelen insan, günahlarından istiğfara yönelmelidir. İstiğfar, tövbe, günahlarını itiraf belaya karşı tahammülü kuvvetlendirir.

3- Sevabın büyüklüğü amelin cinsindendir. Ne kadar büyük sabır, o kadar büyük ecirdir.

4- Kalpte kin, nefret, intikam duygularını barındırmamak, insanlardan gelen sıkıntıya karşı kalbi korumak gerekmektedir. Kalpte huzur, nefretten arınarak ve affederek olur.

5- Sabrın karşılığı olarak Allah'tan gelecek yardım ve sevap düşünülmeli; hedef, bu sevabı kazanmaya kilitlenmelidir.

6- Sıkıntının kaynağı olan insandan alınacak intikam insanı zulme götürür. Çünkü hiçbir insan adil bir şekilde yargılayamaz. Kulunun hakkını

en güzel Allah alır.

7- Allah Teâlâ katında hesapsız mükâfatı hak eden ibadet sabırdır.

• Sabredene verilen mükâfat sayılamaz, hesap edilemez, hiçbir ölçü ile ölçülemez, sınırlama yapılamaz büyüklüktedir.

• İbadetleri yerine getirirken, haramlara karşı koyarken ve bir musibetle karşılaşıldığında sabır, mü'minin sığınağıdır.

وَعِندَهُ مَفَاتِحُ الْغَيْبِ لَا يَعْلَمُهَآ
إِلَّا هُوَ

Gaybın anahtarları
Allah'ın katındadır,
başkası onları bilmez.

Yalnızca O Bilir

Gayb gözle görülmeyen, insanın dünya şartlarında sınırlı duyuları ile idrak edemeyeceği ancak vahiy kaynağı ile öğrenilebilir bilgilerdir. Kıyamet, cennet, cehennem, insanın yaratılışı, ruhu, kader, mizan, kabirlerde neler olduğu, dünyanın yarınına dair tahmin dahi edilemeyen her türlü haber gayb bilgisidir. Gaybın, insandan önce ve sonranın bilgisi Allah'tadır.

İnsan, yaratılmış olan çevrenin varlığını gözü ile görüp duyuları ile algılayarak doğrular. Dünya şartlarında yaratılmış olan mahlûkatı insan ancak böyle tanıyabilir. İman ise insanın kalbine, zihnine görmeden ve dokunmadan dünyanın tavanı olan gökyüzü ve dünyanın sınırını belirleyen yeryüzünün ötesindeki âlemi anlatmaktadır.

İnsanın duyguları, hisleri, aklı, sevgisi, nefreti gayba olan iman ile şekillenmektedir. Çünkü insan dünyadan ötesini hissedebilecek, cennet için duygulanabilecek, cehennem için korkabilecek, aklı ile hakikati idrak edebilecek, kalbi ile görmeden görür gibi yaşayabilecek hareketlilikte yaratılmıştır.

İnsan, yanında ölenleri gördüğü için bir sonun olduğunu bilen, ne zaman o sona ulaşacağının endişesini taşıyan, o sondan sonrasının merakı ile yaşayan bir varlıktır. Rabbimiz de insanın acziyetini, yetersizliğini görmesi; her gününü imanını canlandırarak yaşaması için gayba ait bilgilerin murat ettiği kadarını bildirmiştir.

Asırlar sonra doğacak insanların doğuracakları çocuklarının cinsiyetlerini, sağlıklı olup olmadıklarını,

Evinden çıkan bir kimsenin ne kazanacağı/kaybedeceğini,

Kimin hangi saatte ve nerede öleceğini,

Dilediği zamanda yağdıracağı yağmurun toprağa rahmet mi azap mı indireceğini,

Kıyametin ne zaman kopacağını,

Kabirde bizi nelerin beklediğini,

Kaderimizde neler olduğunu bilen yalnızca Allah'tır.

Bilmemizi istediği her şeyi kullarına ulaştıran Rabbimiz, gayba ait konularda kendi bildirdiği kadarına iman etmemizi emretmiştir. İmanın ötesinde gayba dair yapılabilecek bir tahmin, yorum kabul edilmemelidir.

- Yarının bilgisi de sonrasının haberi de Allah'tadır.
- Allah Teâlâ sonunun ne zaman geleceğini bilemeyen mü'minin her anını son an gibi yaşamasını istemiştir.
- Sürekli uyanık ve O'nun kulu olarak yaşadığımızı unutmamamızı istemiştir.
- Gayba ait her konu, aynı zamanda şeytanın bizi üzerinden hata yaptırmak istediği meselelerdir.
- Gayba ait meseleler ile ilgili Allah Teâlâ'nın bildirmediği bir hususu bildiğini iddia eden kimse Kur'an-ı Kerim'e karşı çıkmış demektir.

مَا يَلْفِظُ مِنْ قَوْلٍ اِلَّا لَدَيْهِ
رَقِيبٌ عَتِيدٌ

Yanında onu gözetleyip ağzından çıkan her sözü kaydeden biri vardır.

Kayıt Altında

Mü'min kimse Allah Teâlâ'nın onu gördüğünü, işittiğini, duasına icabet ettiğini bilerek yaşamaktadır. Bu bilginin sağlam bir itikada dönüşmesi için Rabbimiz kullarını nasıl murakabe ettiğini, amellerinin nasıl izlendiğini kullarının gözünde canlandırmakta, vicdanlarını harekete geçirmektedir. İnsanın yanında her an hareketlerini ve ağzından çıkan sözleri kaydeden meleklerin varlığını hatırlatmaktadır.

'Her an kaydeder' ifadesi meleklerin insanı asla yalnız bırakmadığını, hazır bir şekilde sürekli kayıtta olduklarını, insanın sadece sözlerini değil o sözü söyleten niyetlerini de gözetlediklerini beyan etmektedir.

'Her an' uyarısı insanın boşlukta kalmasına, gevşeklik gösterip tembellik yapmasına izin vermemektedir.

Ağzından çıkan söze şahit olan melek, o sözün iyi ya da kötü olduğunu fiil ve niyete göre kaydetmektedir. İnsanın hastalığı anındaki iniltileri, öylesine verdiği tepkileri tek tek sözlü ve yazılı olarak biriktirilmektedir.

Meleklerin kaydı nasıl yaptığı Allah katındaki bir bilgidir. Bu kayıt şeklini, Allah'ın kullarına insanî şartlarda kullanmalarına izin verdiği imkânlara kıyas etmek ise tam bir akılsızlık olacaktır.

İnsanların sözlerini ve amellerini takip eden melek, günün sonunda tövbesi yapılmamış her günahı bir hata olarak kaydetmektedir.

Faydasız sözler, samimi olmayan ifadeler, el işaretleri, yapılan küçük bir mimik hareketi de maksadı ile birlikte hesabı sorulmak üzere amel defterimizde bulunmaktadır.

- Mü'min, amel defterine kaydın başladığı ilk günden itibaren meleğin varlığını hissederek yaşamalıdır.
- Allah Teâlâ huzurunda hesabı verilemeyecek söz ve fiillerin en küçüğünden en büyüğüne kadar tövbesi yapılmalıdır.

وَرَتِّلِ الْقُرْاٰنَ تَرْتِيلاً

Ve Kur’an’ı tane tane oku.

Kur’an Oku!

Kur’an-ı Kerim tilaveti; mü’mine istikamet üzere kalmayı, dürüst konuşmayı, doğru yaşamayı, iman heyecanını, ibadet azmini, kulluk acziyetini itiraf etmeyi, dua edebilmeyi, cenneti isteyebilmeyi öğretmektedir. Okunan her ayet, telaffuz edilen her harf; kulu Rabbimizin razı olduğu sınırlarda yaşamaya ulaştıran bir adımdır.

İnsan kıraat esnasında Kur’an-ı Kerim mucizesine tanıklık edip Âdemoğlu kaynaklı olmayan Rabbanî dili tanımakta, tanıdıkça fıtratının ihtiyaç duyduğu şahitliği yaşamaktadır.

Kur’an-ı Kerim kıraati, aciz olan insanın Rabbi ile iletişim kurma şeklidir. Kurulan iletişimin insan için kazanıma dönüşmesi, ‘tane tane’, yavaş yavaş, acele etmeden, harflerin hakkını vererek, düşünerek ve muhasebe ederek okunması ile mümkündür.

Kalp huzuru ile okunan Kur’an; mü’mini anlamaya, hissetmeye ve değişmeye yönlendirmektedir. Kendisi ile amel edilmesi için indirilmiş olan Kur’an-ı Kerim, mü’minlere amel etmelerini teşvik ettiren enerjiyi kıraat ile vermektedir.

Kur’an-ı Kerim’i şiir gibi okumak, nağmeler katmak, lafızları anlaşılamayacak şekilde hızlıca okumak, zihnin fazla okuma ile meşgul olması Rabbimizin Kur’an’ında tarif etmiş olduğu kıraat, tilavet, tertil değildir.

Kur’an okurken odaklanma gücü, zihnin anlamla meşgul olması ile kazanılmaktadır.

Rabbimizin tarif ettiği şekliyle Kur’an-ı Kerim okuyan mü’min okudukça ilim elde eder, anladıkça şuur ve bilinci gelişir, ibadetleri kalite kazanır, ahlâkı değişir, duası güçlenir, sevabı artar.

- Tertil ile okunmayan Kur’an-ı Kerim, zihinlerde ezbere bile bulunmuş olsa maksadına ulaşamamış olacaktır.
- Kur’an okurken tane tane, anlamaya çalışarak, sesi güzelleştirerek, hüzünlü bir şekilde bilhassa namazlarda okumak Rabbimizin tertil üzere okunması emrini yerine getirmenin gereğidir.

إِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ التَّوَّابِينَ وَيُحِبُّ الْمُتَطَهِّرِينَ

Elbette Allah,
çok tövbe edenleri de
çok temizlenenleri de sever.

Allah Temizleneni Sever

Ruhun kirliliği tövbe, bedenin kirliliği su ile temizlenir. Tövbe ve su, manevî ve maddî temizleyicilerdir. Küfürden, şirkten, haramdan kalbi arındıran tövbedir. Bedenen ibadetlere hazır hâle gelmek için necasetlerden arınmak, abdest almak, gusülle arınmak beden kirliliğinin temizlenmesiyle gerçekleşir.

Ayet-i kerimede, çok temizlenenlerden önce çok tövbe edenler zikredilmiştir. Çünkü tövbe ile kalbini ve ruhunu arındırmayan, bedenin temizliğiyle istenilen mü'min kıvamına gelemeyecektir. Önce günaha karşı temizlik gerekmektedir. Her günah işlediğinde tövbe ciddiyeti ile istiğfara yönelen mü'min, namaz için almış olduğu abdestle de Allah'ın rızasını kazanacaktır.

Ayet-i kerimede dikkat çeken bir diğer husus, 'çok' ifadesidir. Allah Teâlâ'nın sevgisini kazanan kimse çok tövbe eden, çok temizlik yapandır.

Ömürde bir kere gözyaşıyla yapılan ve bir daha ihtiyaç duyulmayan tövbe değil, çokça samimi şekilde yapılan tövbe aranmaktadır. İnsanın hayatı boyunca yapmış olduğu bir hata bile ömrünün sonuna kadar çokça tövbeyi gerektirmektedir.

Devamlı yapılacak olan tövbenin illa bir hata sebebiyle değil daha iyi kul olma ihtiyacı ile de tekrarlanması gerekmektedir. Allah Teâlâ'nın muhabbetini kazanmak isteyen, görünüşte bir günaha bulaşmamış olsa bile çokça tövbe etmelidir. Çünkü kul her an daha iyi kulluk yapabilecekken kısır kalmaktan dolayı da mahcubiyet hissetmelidir.

Çokça tövbe eden mü'min kin, nefret, haset, kötü ahlâk gibi tüm gizli günahlarından; zina, hırsızlık, içki içmek gibi tüm aşikâr günahlarından arınmalıdır.

Bir günah sebebiyle yapılacak olan tövbenin kalbi kirliliğinden arındırabilmesi için;

– Allah Teâlâ huzurunda o günahın itiraf edilmesi
– Bir daha asla hataya geri dönmeme ihlâsı ve samimiyeti taşınması
– Derin bir pişmanlık hissedilmesi

– Dil ile sürekli istiğfar edilmesi

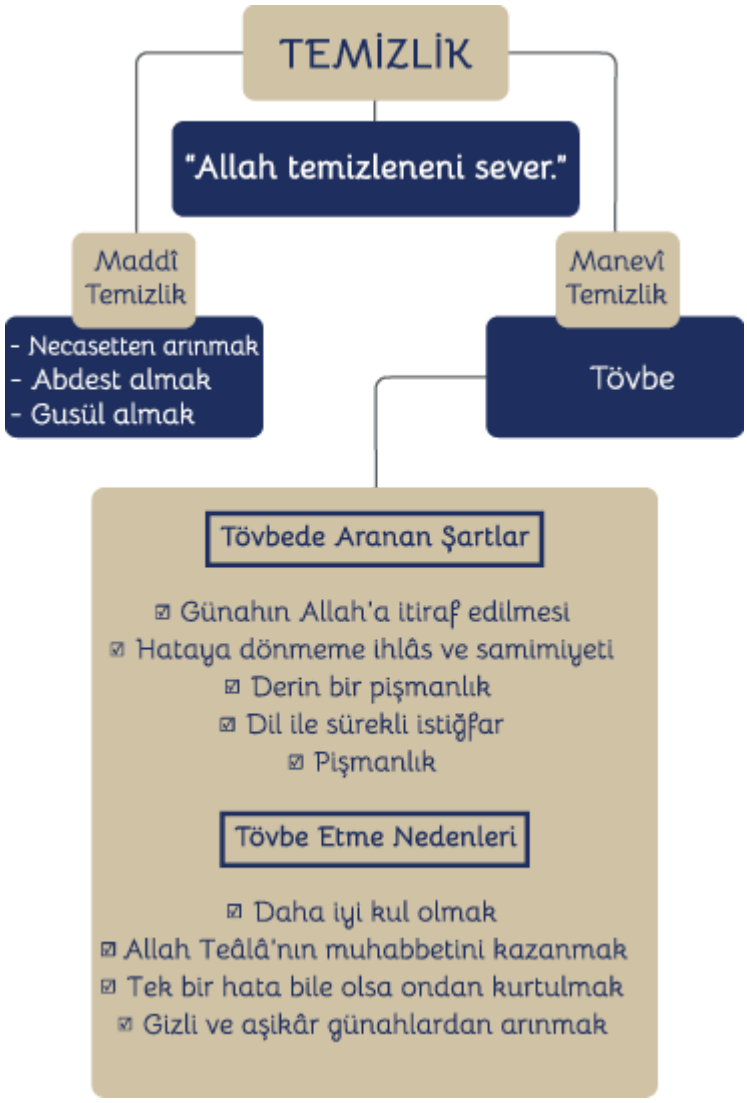
– Ömür boyunca o hatanın pişmanlığının hissedilmesi gerekmektedir.

Bu beş şart ile yapılan tövbe günahlardan arındırır.

• Bir günah sebebiyle tövbe etmek farzdır. Bir günahtan çok tövbe, çokça pişmanlık ve çok azimle uzaklaşmak da Allah'a yakınlaştırıcıdır.

• Bedenen yapılacak maddî-manevî temizlikleri özen ve titizlikle yerine getiren mü'min, Allah Teâlâ'nın muhabbetini ve takdirini kazanmıştır.

• Allah'ın kuluna muhabbeti, ondan razı olması ve o kuluna merhametiyle muamele etmesi ile sonuçlanır.

TEMİZLİK
"Allah temizleneni sever."
Maddî Temizlik
- Necasetten arınmak
- Abdest almak
- Gusül almak
Manevî Temizlik
Tövbe
Tövbede Aranan Şartlar
☑ Günahın Allah'a itiraf edilmesi
☑ Hataya dönmeme ihlâs ve samimiyeti
☑ Derin bir pişmanlık
☑ Dil ile sürekli istiğfar
☑ Pişmanlık
Tövbe Etme Nedenleri
☑ Daha iyi kul olmak
☑ Allah Teâlâ'nın muhabbetini kazanmak
☑ Tek bir hata bile olsa ondan kurtulmak
☑ Gizli ve aşikâr günahlardan arınmak

إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللهِ أَتْقٰيكُمْ

Allah katında en değerliniz en muttaki olanınızdır.

Yaşamın O'nun İstediği Gibi Olsun

Allah her insanı aynı soy ile Âdem ve Havva'dan yaratmış; farklı coğrafyalara, renklere, dillere ayırmıştır. Bu farklılık insanların birbirleriyle tanışıp kaynaşmaları, toplu hâlde birbirlerinin farklı kültürlerinden istifade etmeleri içindir.

İnsanlar toplu hâlde yaşamaları gereken medenî varlıklardır. Daha medenî bir toplum oluşturabilmeleri için Rabbimiz, refah seviyesi kurallarını belirlemiş; insanlar kendi aralarında farklılıklarına göre değer algısı oluşturmadan asıl değeri göstermiştir.

Buna göre insan, Allah Teâlâ katında da toplum içerisinde de bu değeri kazandığı kadar kıymet görecektir. Bu değer ile Rabbimiz dünyadaki seviye farklılıkları ile övünmeyi engellemiş, kimsenin birbiri hakkında kanaat belirtemeyeceği takvayı kıstas olarak getirmiştir.

İnsan, yarışacağı şeylerin dünya ile ilgili konular olamayacağı kadar şerefli görülmüştür. Bu şerefi de potansiyeli sebebiyledir. Çünkü mü'min, cennetlerdeki fazilet ile yarışır. Cennette derece ve fazileti oluşturacak fark konusu ise takvadır.

Takva; yarına kıyamet günü için hazırlık yapmak, ibadetlerden uzaklaşmadan yaşamak ve Allah'tan gerçekten korkmaktır. Gök semalarında insanları birbirlerinden ayıran isimleri, renkleri, cinsiyetleri, memleketleri, soyları değil Allah'tan korkarak yaşama seviyeleridir. Cennetteki dereceler, Allah katındaki üstünlükler takva iledir.

Cilt rengi, erkek ya da kadın olmak, güzel bir soydan gelmek, güzel olmak, zenginlik insanlar arasında kıyaslaması yapılamayacak kadar basit konulardır. Cömertlik, iffet, yumuşak huyluluk ve hayâ gerçek kıstasın yapıldığı vasıflardır.

- Kibir, gurur gibi insanî zafiyetlerin ilacı takvadır.
- Rabbin katındaki değerini görmek istiyorsan ne kadar O'nun istediği gibi yaşadığına bak.

- Takva ciddi bir gayretle elde edilir.
- Takva elde edildiği gibi kaybolabilir de.
- Sürekli takvada kalmaya bak.

اِتَّقُوا اللّٰهَ وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ

Allah'a karşı gelmekten sakının ve doğrularla beraber olun.

Doğrularla Beraber

Mü'minlere Allah'ın rızasını kaybetmekten endişe etmek, azabından korkmak, samimi ve doğru kimselerle birliktelikler kurmak emredilmiştir. Niyetinde, sözünde ve fiillerinde doğru olan mü'minler Allah'tan korkarak yaşayan mü'mine destek olurlar.

İnsan, çevresinden görmüş olduğu manevî destek ile güçlenir. İçleri, görünüşleri, yaptıkları Allah için ibadete ayarlanmış Müslümanlar varlıkları ile kötülüğe engeldirler. Onlar, yanlarında bulunanlara örnek olurlar.

Allah'tan hakkıyla korkmayan kimselerin doğru insanların yanında değişmeleri beklenemez.

Sözlerinde ve fiillerinde doğru olan mü'minler başta Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ve O'nun mübarek ashabıdır. Rabbimizin beğendiği ve Müslümanlıklarından razı olduğu ashab-ı kiram, bu ümmetin ilk doğru neslidir.

Onlardan sonra gelen her doğru mü'min, onların ardından gitmektedir. Asırlar boyunca o doğru insanların izlerinden gidenler Allah Teâlâ'nın 'sadıklarla beraber olun' nidasına cevap verenlerdir.

'Sadıklarla beraber olabilmek' için her mü'min, bedenen olamasa da kalben ve ruhen Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ve ashabıyla birliktelik kurmalıdır. Kafalar ve gönüller o doğru mü'minlere takılı kalmalıdır.

Nitekim bir engel sebebiyle Tebük gazvesine eşlik edemeyen kimselere Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem 'Biz hangi vadiye indiysek onlar da bizimle birlikteydi' buyurmuştu. Katılamama özürleri onları birlikte olmak ecrinden mahrum etmemişti.

Bizim de niyetimiz Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin izinden gitmek, gayretimiz doğru yaşayıp doğru kimselerle beraber bulunmak ise özrümüzün yaşadığımız zaman olması onlarla birlikteliğimize engel değildir.

- İyi anında, kötü zamanında, gülerken, ağlarken Allah'tan kork. Allah'tan korkmanı ve yaşadığın atmosferin devamlılığını sağlayacak

şey doğrularla beraber olmaktır.
• Yalancı, göründüğü gibi olmayan, Allah'tan korkmayan kimseler mü'minlerin arkadaşı olamaz.
• Doğru ol, doğrularla ol.

لَئِنْ شَكَرْتُمْ لَأَزِيدَنَّكُمْ

Eğer şükrederseniz elbette size daha çok veririm.

Şükrettikçe Verilir

Şeytan insanları Allah'tan uzaklaştırmak için nimet içinde şükürden, bela anında sabırdan alıkoyar. Sabır ve şükür ibadeti, gerektiği anda eda edilmesi gereken ibadetlerdir. Bela geçtikten sonra sabrın, nimet alındıktan sonra şükrün değeri ilk andaki gibi olmayacaktır.

İblis, mü'minin nimetlerden habersiz olarak yaşamasını ister. Çünkü nimetin hakkı şükürdür. Yerine getirilmeyen her hak, hesabı gerektirecektir. Nankörlük ederek nimetleri görmezden gelen cezalandırılacaktır.

Şükür, Müslüman'ın diline Allah'a övgü ve nimeti itiraf olarak sirayet eder, kalbine muhabbet ve şahitlik olarak yansır, organlarında da itaat ve boyun eğme olarak izlenir.

Allah Teâlâ'nın mü'min kuluna verdiği her nimet, kendi cinsinden şükrü gerektirmektedir. Mesela şükredilecek en büyük nimet, iman nimetidir; iman nimetinin şükrü de farzları ve vacipleri yerine getirip haramlardan uzak durarak eda edilir.

Kulağın şükrü hayra kulak açmak, şerri duymamak; midenin şükrü helale uzanmak, dilin şükrü Allah'ın razı olduğu şekilde razı olduğu şeyleri konuşmak, ayakların şükrü hayra yürümektir.

Her nimet beraberinde mü'minin ibadetlerini artırmalıdır. Dil nimeti itiraf etmeli, kalp razı olduğunu beyan etmeli, organlar da itaate meyletmelidir. Dil, kalp ve organlarla yerine getirilen şükür, nimetin artarak ziyadeleşmesine vesiledir.

- Şükür nimetin devam sebebidir.
- Her nimet, itaat ve ibadetin daha ihlâslı yapılmasına vesile olmalıdır.
- Şükrü;

– Dil,
– Kalp,
– Organlar

düzeyinde yapmak bir hedeftir. O hedefe yürümeliyiz.

وَاذْكُرِ اسْمَ رَبِّكَ وَتَبَتَّلْ اِلَيْهِ تَبْتِيلاً

Rabbinin adını an ve sadece O’na yönel.

O’na Kul Ol

Kulluk saat, zaman, mekân veya günle sınırlandırılmış, belli görevlerle kısıtlanmış, donuk, yapılması alışkanlık hâline gelmiş hareketleri yerine getirmek değildir. Bilakis hayatın bütününü kuşatan bakış açısı, kalbe ve ruha hitap eden ibadet canlılığı, iyilikleri ve kötülükleri ihlâs ile birbirinden ayırma gayesi ile kulluk; sınırsızlığı yaşamak, sadece hak edenin önünde eğilmek demektir.

Allah Teâlâ’yı anmak, O’nun emirlerini yerine getirmek, yasaklarından kaçınmak, samimiyet ilkesi ile değer kazanmaktadır. Samimi olmayan zikir, ihlâsı barındırmayan ibadet Allah Teâlâ’nın razı olduğu kulluk hâli değildir.

Rabbimiz bu ayet-i kerimede mü’minlere kulluğun can alıcı noktası olan ihlâsı emretmekte, sadece O’na kul olmanın beden ve zihnin bağlantılı bir şekilde O’na yönelmesiyle mümkün olacağını öğretmektedir.

Beden ve zihnin birlikte hareketini engelleyen en büyük etken; hazırlık yapmadan bir ibadete, güne, hayata başlamaktır. Ayet-i kerimede insanı kulluğa hazırlayan şeyin Allah’ı anmak olduğu belirtilmektedir. O hâlde kalp bilinçli bir şekilde Allah’ı hatırlamayı seçtiğinde, O’nu zihninde anıp diliyle ikrar ettiğinde ibadetteki ihlâs daha çabuk elde edilecektir.

Namaz kılmak, Kur’an-ı Kerim okumak, ilim öğrenmek, tekbir getirmek, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemden varit olan zikirlerle Allah’ı anmak, Esmaü’l-Hüsna’sı ile O’na dua etmek ve tüm bu amellerde niyet ve ihlâsı korumaya gayret etmek hayatın tümünü kul olmanın hakkını vererek yaşayabilmeyi sağlayacaktır. Rabbimizin bize emrettiği kulluk kıvamına ancak bu ibadet ve bütüncül bakış ile ulaşılacaktır.

Allah Teâlâ’nın kulu olmak aralıksız ibadet etmek değil, aralıksız O’nun kulu olmanın bilinci ile hareket edilmesi, tüm arzu ve isteklerin O’nun rızasını kazanmaya ayarlanması, insanlara tenezzül etmeden yalnız O’ndan yardım istenmesi demektir. Böylece kul, Rabbi ile arasını açan etkenlerden kurtulup yalnızca O’nun kulu olmanın tadına varacaktır.

Allah’tan başka dünyaya dair yeme, içme, evlenme gibi fıtrî ihtiyaçlarla giyinme, insanlarla ilgilenme gibi sosyal konularla meşgul olmamak,

bunlara zaman bulamamak; Rabbimizin istediği doğal Müslümanlıktan, O'nun kulu olmaktan uzak yaşamak demektir. Bir yandan dünyada insan olmanın gereği ile yaşarken fıtrî ihtiyaçların karşılanması, bir yandan da buna rağmen tamamen dünyaya dalmadan ahiret hedefi ile dolaşılması emredilmektedir.

- İnsan her işinde Rabbini anarak, O'nun razı olacağı ve O'na layık işlerle meşgul olarak, gayret ve çabasını O'na kulluğa ayırarak mü'min olmanın gereğini yerine getirmiş olur.
- Dünya ile meşgul olmamak değil dünyaya ait meşguliyetlerin Allah'ı unutturmaması istenmektedir.
- Yalnızca O'nun kulu olmanın gereği mü'minin her hareket, düşünce, söz, fikir ve iletişiminde izlenmelidir.

Elhamdülillah, kitabın sonuna geldiniz. Hayatımızın her alanında duruşumuzu şekillendirmesi için seçilmiş olan belli ayet-i kerimeleri okudunuz ve ezberlediniz. Şimdi dikkatlice okunmuş olan ayet-i kerimeler ve notları üzerinden bir değerlendirme yapalım. Bu değerlendirme ile ayetlerin sende ne kadar yerleşmiş olduğunu test edebilirsin.

Boşlukları şu şekilde doldurabilirsiniz:

“Şeytana karşı uyanık kal” cümlesi ile hangi ayet-i kerime aklınıza geliyor?

{وَلَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ}

“Şeytanın izinden gitmeyin.”

Buyurun, siz de aşağıdaki boşlukları örnekteki gibi doldurabilirsiniz.

➦ Her an kulluk pozisyonunda ol.
«.....»

➦ Zorluklarla baş başa bırakılmadın.
«.....»

➦ Mü'min, cahil kimselerle tartışarak kulluk enerjisini düşürmez.
«.....»

➦ Bereket sebebimiz, birliğimizdir.
«.....»

➦ Adamlık, dünyanın kendisini bozmadığı kişilerin sıfatıdır.
«.....»

➦ Rabbimizin hükümleri, kişisel ve maddî çıkarlar için değiştirilemez.
«.....»

➦ Allah'ı anmaktan gafil olan, huzuru elde edemez.
«.....»

➦ Akıllı kişi, yarın için muhasebesini yaparak yaşayandır.
«.....»

➦ Kur'an, ayetlerin manası düşünülerek tane tane okunmalıdır.
«.....»

➦ Kulluk son nefese kadar verilecek bir mücadelenin adıdır.
«.....»

➦ Allah katında değerli kişi, alın teriyle iş ortaya koyandır.
«.....»

➦ Dünya nimetlerinden istifade edilerek ebedî saadet elde edilmeye bakılmalıdır.

«.....»

➦ Nefesin bitmeden ümidini yitirme.

«.....»

➦ Allah'ın sana yardım etmesini istiyorsan sabra ve namaza sarıl.

«.....»

➦ Allah ihsan seviyesini yakalayanları sever.

«.....»

➦ Nimetin artmasını isteyen, Allah'a şükretmelidir.

«.....»

➦ Başına ne gelirse gelsin her şeyin Allah'tan olduğunu bil.

«.....»

➦ Ölüm kaçınılmaz bir gerçektir.

«.....»

➦ Zafer Allah ve Resûlü'nündür.

«.....»

➦ Çağlar değişse bile O'nun kanunu değişmez.

«.....»

➦ İlminin artmasını istemek Allah'ın emridir.

«.....»

➦ Rabbinden uzaklaştıran her şey aldatıcıdır.

«.....»

➦ Günahlarının değil Allah'ın rahmetinin büyüklüğüne bak.

«.....»

➦ Ne çok hızlı ne çok yavaş yürü.

«.....»

➦ Anne-baba cennet sebebimizdir.
«.....»

➦ Mü’mine yakışan yaptığı iyiliği başa kakmamaktır.
«.....»

➦ İnsanın küçük gördüğü kötülükler de kıyamet günü pişmanlık sebebi olacaktır.
«.....»

➦ En güzel insan Allah’a davet edendir.
«.....»

➦ Dünya, insanın ahireti kazanabilmesi için hazırlanan bir yarış pistidir.
«.....»

➦ Mü’min kendi başına buyruk hareket etmez, danışır.
«.....»

➦ En iyi bilen sen değilsin!
«.....»

➦ Günahın destekleyicisi olma.
«.....»

➦ Allah, insanın kendine dahi itiraf edemediklerini bilir.
«.....»

➦ Her ne pahasına olursa olsun yalan söze yer yok.
«.....»

➦ Toplumdaki iyiler günahı engellemedikleri takdirde musibet herkese isabet eder.
«.....»

➦ Kötülüklerden arınmak için iyiliklerini çoğalt.
«.....»

➦ Zannettiğin gibi değil.

«.....»

➦ Allah’a sunacağın salih ameller biriktir.
«.....»

➦ Mü’min, bir işe karar verdiğinde Rabbine güvenir ve o iş için harekete geçer.
«.....»

➦ Kötülüğe de iyilikle karşılık vermek mü’minin kalitesidir.
«.....»

➦ Mü’min hiç sahipsiz kalır mı?
«.....»

➦ Dini zorlaştıran mağlup olur.
«.....»

➦ ‘Toplum olarak neden bu hâldeyiz?’ sorusunun cevabını herkes kendinde aramalıdır.
«.....»

➦ Karşılığın hesapsız olsun istiyorsan sabret.
«.....»

➦ Namaz kılan kimse kötülükte ısrar etmez.
«.....»

➦ Doğru değil dosdoğru.
«.....»

➦ Her söz sorumluluk gerektirir.
«.....»

➦ Çevreni Allah’tan korkan kimselerden oluştur.
«.....»

➦ Allah’ın bildirdiğinin dışında hiçbir şey bilinemez.
«.....»

➦ Mü’min nasihat kabul edendir.
«.....»

➦ Cezalandıran değil affedici olan kazanır.
«.....»

➦ Planlı ve programlı olmak kişiyi boşlukta kalmaktan kurtarır.
«.....»

AYET FİHRİSTİ

32 إِنَّ اللّٰهَ لَا يُغَيِّرُ مَا بِقَوْمٍ حَتّٰى يُغَيِّرُوا مَا بِأَنْفُسِهِمْ

36 وَأَنْ لَيْسَ لِلْإِنْسَانِ إِلَّا مَا سَعٰى

40 إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

44 وَلَنْ تَجِدَ لِسُنَّةِ اللّٰهِ تَبْدِيلاً

47 وَمَنْ يُعَظِّمْ حُرُمَاتِ اللّٰهِ فَهُوَ خَيْرٌ لَهُ عِنْدَ رَبِّهِ

51 فَفِرُّوا إِلَى اللّٰهِ

55 إِنَّ اللّٰهَ لَا يَخْفٰى عَلَيْهِ شَيْءٌ

57 وَاللّٰهُ مُتِمُّ نُورِهِ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ

61 وَمَا تَوْفِيقِي إِلَّا بِاللّٰهِ

65 وَمَنْ يَتَّقِ اللّٰهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجاً

68 وَفَوْقَ كُلِّ ذِي عِلْمٍ عَلِيمٌ

71 وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللّٰهِ جَمِيعاً وَلَا تَفَرَّقُوا

75 لَا مُبَدِّلَ لِكَلِمَاتِ اللّٰهِ

78 وَمَنْ يَقْنَطُ مِنْ رَحْمَةِ رَبِّهِ إِلَّا الضَّالُّونَ

81 وَاعْبُدْ رَبَّكَ حَتّٰى يَأْتِيَكَ الْيَقِينُ

84 كَتَبَ اللّٰهُ لَاَغْلِبَنَّ اَنَا وَرُسُلِي

87 فَاَيْنَمَا تُوَلُّوا فَثَمَّ وَجْهُ اللّٰهِ

90 اَللّٰهُ وَلِيُّ الَّذِينَ اٰمَنُواْ يُخْرِجُهُمْ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ

93 رِجَالٌ لَا تُلْهِيهِمْ تِجَارَةٌ وَلَا بَيْعٌ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَإِقَامِ الصَّلٰاةِ...

97 اِنِ الْحُكْمُ اِلَّا لِلّٰهِ

100 فَاسْتَقِمْ كَمَا اُمِرْتَ

103 وَمَنْ يُطِعِ اللّٰهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَوْزاً عَظِيماً

106 وَلَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ

109 اَيْنَ مَا تَكُونُوا يُدْرِكْكُمُ الْمَوْتُ

112 وَسَارِعُوا اِلٰى مَغْفِرَةٍ مِنْ رَبِّكُمْ وَجَنَّةٍ

116 فَاِنَّ الذِّكْرٰى تَنْفَعُ الْمُؤْمِنِينَ

120 وَكَلِمَةُ اللّٰهِ هِيَ الْعُلْيَا

122 اِنَّ الصَّلٰوةَ تَنْهٰى عَنِ الْفَحْشَّاءِ وَالْمُنْكَرِ

125 اِنَّ هٰذَا الْقُرْاٰنَ يَهْدِي لِلَّتِي هِيَ اَقْوَمُ

129 جَاءَ الْحَقُّ وَزَهَقَ الْبَاطِلُ

132 لَا تَقْنَطُوا مِنْ رَحْمَةِ اللّٰهِ

135 اَلَّذِي خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَيٰوةَ لِيَبْلُوَكُمْ اَيُّكُمْ اَحْسَنُ عَمَلاً

139 يَا اَيُّهَا الْاِنْسَانُ مَا غَرَّكَ بِرَبِّكَ الْكَرِيمِ

142 فَاعْلَمُوا اَنَّ اللّٰهَ مَوْلٰيكُمْ نِعْمَ الْمَوْلٰى وَنِعْمَ النَّصِيرُ

146 اِنَّ الْحَسَنَاتِ يُذْهِبْنَ السَّيِّئَاتِ

150 يُرِيدُ اللّٰهُ بِكُمُ الْيُسْرَ

153 فَلَا تُزَكُّوا اَنْفُسَكُمْ

157 وَاَنْ تَعْفُوا اَقْرَبُ لِلتَّقْوٰى

160 وَلَا تَنْسَ نَصِيبَكَ مِنَ الدُّنْيَا

163 وَاقْصِدْ فِي مَشْيِكَ وَاغْضُضْ مِنْ صَوْتِكَ

166 وَاَمْرُهُمْ شُورٰى بَيْنَهُمْ

170 اِنْ تَنْصُرُوا اللّٰهَ يَنْصُرْكُمْ وَيُثَبِّتْ اَقْدَامَكُمْ

173 وَلَا تَقْفُ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ

177 لِمَ تَقُولُونَ مَا لَا تَفْعَلُونَ

180 فَاِذَا فَرَغْتَ فَانْصَبْ

183 فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْراً يَرَهُ

186 وَاسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلٰوةِ

189 وَاتَّقُوا فِتْنَةً لَا تُصِيبَنَّ الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْكُمْ خَاصَّةً

193 إِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْراً

196 وَمَنْ اَحْسَنُ قَوْلاً مِمَّنْ دَعَا إِلَى اللّٰهِ وَعَمِلَ صَالِحاً...

200 وَالْبَاقِيَاتُ الصَّالِحَاتُ خَيْرٌ عِنْدَ رَبِّكَ ثَوَاباً وَخَيْرٌ اَمَلاً

203 وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ...

206 وَلَا تَشْتَرُوا بِاٰيَاتِي ثَمَناً قَلِيلاً

209 وَلَا تَنْسَوُا الْفَضْلَ بَيْنَكُمْ

212 فَإِذَا عَزَمْتَ فَتَوَكَّلْ عَلَى اللّٰهِ

215 مَتَاعُ الدُّنْيَا قَلِيلٌ وَالْاٰخِرَةُ خَيْرٌ لِمَنِ اتَّقٰى

220 اَلَا بِذِكْرِ اللّٰهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ

223 وَأْمُرْ اَهْلَكَ بِالصَّلٰوةِ وَاصْطَبِرْ عَلَيْهَا

226 إِنَّ الْحَسَنَاتِ يُذْهِبْنَ السَّيِّئَاتِ

230 وَاجْتَنِبُوا قَوْلَ الزُّورِ

232 إِدْفَعْ بِالَّتِي هِيَ اَحْسَنُ السَّيِّئَةَ

235 قَوْلٌ مَعْرُوفٌ وَمَغْفِرَةٌ خَيْرٌ مِنْ صَدَقَةٍ يَتْبَعُهَا اَذًى

239 يَا اَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا اَوْفُوا بِالْعُقُودِ

242 إِنْ جَاءَكُمْ فَاسِقٌ بِنَبَإٍ فَتَبَيَّنُوا

246 رَبِّ زِدْنِي عِلْماً

249 وَلَا تَنَابَزُوا بِالْأَلْقَابِ

252 وَلْتَنْظُرْ نَفْسٌ مَا قَدَّمَتْ لِغَدٍ

255 مَّا أَصَابَ مِنْ مُصِيبَةٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ

258 وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ

261 أُدْعُوا رَبَّكُمْ تَضَرُّعاً وَخُفْيَةً

265 إِنَّمَا أَمْوَالُكُمْ وَأَوْلَادُكُمْ فِتْنَةٌ

268 فَاتَّقُوا اللَّهَ مَا اسْتَطَعْتُمْ

271 وَاعْبُدْ رَبَّكَ حَتَّى يَأْتِيَكَ الْيَقِينُ

274 خُذِ الْعَفْوَ وَأْمُرْ بِالْعُرْفِ وَأَعْرِضْ عَنِ الْجَاهِلِينَ

277 فَلَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى الْكَافِرِينَ

280 وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَى

283 فَاسْتَقِمْ كَمَا أُمِرْتَ

288 فَلَا تَغُرَّنَّكُمُ الْحَيٰوةُ الدُّنْيَا

291 اِجْتَنِبُوا كَثِيراً مِنَ الظَّنِّ

294 وَالْفِتْنَةُ أَشَدُّ مِنَ الْقَتْلِ

297 فَلَا تَتَّبِعُوا الْهَوَى أَن تَعْدِلُوا

300 كُلُّ شَيْءٍ هَالِكٌ اِلَّا وَجْهَهُ

303 اَتَأْمُرُونَ النَّاسَ بِالْبِرِّ وَتَنْسَوْنَ اَنْفُسَكُمْ

306 اِنَّمَا يُوَفَّى الصَّابِرُونَ اَجْرَهُمْ بِغَيْرِ حِسَابٍ

310 وَعِندَهُ مَفَاتِحُ الْغَيْبِ لَا يَعْلَمُهَآ إِلَّا هُوَ

313 مَا يَلْفِظُ مِنْ قَوْلٍ اِلَّا لَدَيْهِ رَقِيبٌ عَتِيدٌ

316 وَرَتِّلِ الْقُرْاٰنَ تَرْتِيلاً

319 اِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ التَّوَّابِينَ وَيُحِبُّ الْمُتَطَهِّرِينَ

323 اِنَّ اَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللّٰهِ اَتْقٰيكُمْ

326 اِتَّقُوا اللّٰهَ وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ

329 لَا مُبَدِّلَ لِكَلِمَاتِ اللّٰهِ

332 وَاذْكُرِ اسْمَ رَبِّكَ وَتَبَتَّلْ اِلَيْهِ تَبْتِيلاً

Kaynak Eserler

Abdullah et-Tıbî, *Fütûhu'l-Gayb fî Keşfi an Gınâı' er-Rayb*, Ürdün, 2013

Abdülhamid Mahmud Tahmaz, *et-Tefsîrü'l-Mevdû li Suvari'l-Kur'âni'l-Azîm*, Dımaşk, 2014

Ahmed bin Süleyman bin Kemal Paşa, *Tefsîrü İbni Kemâl Bâşâ*, İstanbul, 2018

Âiz el-Karnî, *et-Tefsîrü'l-Müyesser*, Riyad, 2010

Ali Fehmi en-Nezehî, *Kelimâtün Kur'âniyye bi Meânin Muhtelife*, İskenderiye, 2014

Ebi'l-Abbas Ahmed bin Ammar el-Mehdeviy, *et-Tahsîl li Fevâidi Kitâbi't-Tafsîl el-Câmi li-Ulûmi't-Tenzîl*, Katar, 2014

Ebi İshak Ahmed bin Muhammed bin İbrahim es- Sa'lebî, *el-Keşfü ve'l-Beyânü an Tefsîri'l-Kur'ân*, Cidde, 2015

Ebi Sehl Muhammed bin Abdurrahman el-Mağravî, *et-Tedebbürü ve'l-Beyânü fî Tefsîri'l-Kur'âni bi Sahîhi's-Sünen*, Lübnan, 2014

Hikmet bin Beşir bin Yasin, *et-Tefsîrü's-Sahîh Mevsûatü't-Tefsîri'l-Mesbur mine't-Tefsîri bi'l-Me'sûr*, Suudi Arabistan, h. 1433

İbni Cerîr et-Taberî, *Tefsirü't-Taberî Câmiu'l-Beyân an Te'vîli Âyi'l-Kur'ân*, Riyad, 2015

İbni Kayyım el-Cevziyye, *ed-Davu'l-Münîr ale't-Tefsîr* (Der. Ali el-Hamd el-Muhammed es-Salihî) Riyad, 2015

İbni Kesîr, *Tefsîrü'l-Kur'âni'l-Azîm*, Suudi Arabistan, 2009

Mecdi Fethi es-Seyyid, *Tefsîrü'l-Kur'âni'l-Azîm li'n-Nisâ*, Mısır, 2006

Merkezü Tefsir lid-Diraseti'l-Kur'aniyye, *el-Muhtasar fi't-Tefsîr*, Riyad, 2014

Merkezü'd-Dirasat ve'l-Malumat el-Kur'aniyye, *Mevsûatü't-Tefsîri'l-Me'sûr*, Cidde, 2019

Muhammed Ali Taha ed-Durra, *Tefsîrü'l-Kur'âni'l-Kerîm ve İ'râbühû ve Beyânühû*, Beyrut, 2017

Muhammed Ali Sâbûnî, *et-Tefsîrü'l-Vâzıhı'l-Müyesser*, Beyrut, 2008

Muhammed bin Ahmed bin Ebi Bekir el-Kurtubî, *el-Câmiu li Ahkâmi'l-Kur'ân*, Beyrut, 2012

Muhammed bin Ahmed en-Nesefî, *et-Teysîr fi't-Tefsîr*, İstanbul, 2019

Muhammed bin Şami bin Metaın Şeybe el-Adevî el-Kuraşî, *et-Tefsîrü'l-Mucez ve Durûsun mine'l-Kur'âni'l-Kerîm*, Riyad, 2015

Muhammed Süleyman Abdullah el-Eşgar, *Zübdetü't-Tefsîr*, Ürdün, 2013

Semih Atıf ez-Zeyn, *Mu'cem Tefsîr Müfradet Elfâzi'l-Kur'âni'l-Kerîm*, Mısır, Kahire, 2007

Seyyid Kutub, *Fî Zılâli'l-Kur'ân*, İstanbul, 2019

Süleyman bin İbrahim bin Abdullah el-Lahim, *Avnu'r-Rahmân fî Tefsîri'l-Kur'ân ve Beyâni mâ fîhi mine'l-Hidâyeti ve'l-Fevâid ve'l-Ahkâm*, Dimam, h. 1441

Mehmet Yaşar Kandemir, Halit Zavalsız, Ümit Şimşek; *Ayet ve Hadislerle Açıklamalı Kur'an-ı Kerim Meali*, İstanbul, 2016

Vehbe Zuhaylî, *et-Tefsîrü'l-Münîr fi'l-Akîde ve'ş-Şerîa ve'l-Menhec*, Dımaşk, 2011

Faydalanılan Web Siteleri

alukah.net
ar.islamway.net
saaid.net
islamweb.net
kalemtayeb.com
mawdoo3.com
almaany.com
islamansiklopedisi.org.tr